

Ozi-ọma, Luku Deru

1 ¹Eshi ophu a dụwaa igwe wata ede akọ k'iphe, meebekpooru l'echilabọ anyi ono l'ekwo; ²o bülerupho g'a körü iya anyi; mbụ ndu shi le mbụ bụru ndu húmaru l'ènya mechaan bya abürü ndu ejeru opfu Chileke ozi; bụ gẹ ndu ono edegbaa; ³bẹ ọ dükwa mu pho ree; onye eguru, bụ Tiyófilosu; gẹ mu töoru ngu iphe, meru nụ l'okpa iya l'okpa iya; eshinu mu töru nwéhu nwükota iphemiphe ono, daru nụ ono eshikpoo lẹ mbụ. ⁴Iphe, mu ede bụ g'i kwatakpoo maru ọkpobe-opfu ono, e gude ọnụ zia ngu ono.

Ozi kẹ l'aa-nwụ Jiọnụ, onye emeje baputizimu

⁵Teke Herodu bụ eze ndu Jiudiya bẹ ọ dürü onye ẹpha iya bụ Zakaráya, onye uke Chileke. O shi l'ekali ogbo uke kẹ Abáyijia. O lürü nwanyị, shi l'okpa-ipfu Eronu, bükwapho ọkpaa-ipfu ndu-uke Chileke. Ẹpha nwanyị ono bụ Elízabetu. ⁶Ephe nebo tükorus bụru ndu pfüberekoto l'iphu Chileke; emebelekota ekemu Chileke g'o ha bya etsokotakwapho nsø Chileke g'o ha. Ephe te emejeduru iphe, a tarụ phẹ ụta. ⁷O buepho l'ephe lürü kahụ; ọphu ẹphe anwütaduru nwa; kẹle Elízabetu ta atsụdu ime.

⁸Tobudu iya bụ; Zakaráya nödụ eje ozi uke iya l'iphu Chileke; kẹle ozi uke rwuberu ẹkali ogbo uke nkephe. ⁹A türü ido, bụ nsø, dürü phẹ nụ; ọ daaru iya l'abahụ lẹ mkpuru l'eka ènya ẹka eegwejeru Chileke ngweja nö je egwee ngweja ụnwù-isensu, ènwuru iya eshi kwéekweekwee. ¹⁰Ikpotu ndu ono l'ophu tuko kürü l'etezi epfu anụ Chileke g'o gbaru teke eeyeje ọku l'ụnwù-isensu ono. ¹¹Ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiuphu chaa Zakaráya l'iphu bya anödụ l'ekutara ọru-ngweja ono. ¹²Meji tsukaha Zakaráya g'o húmaru iya. Ndżụ wata iya agugu. ¹³Ojozi ono sụ iya: "Gẹ ndżụ ba agushi ngu Zakaráya; kẹle opfu, i pfuru nụ Chileke tübawaru iya lẹ nchi.

Nta-a bę Elízabetu, bę nyee ngu l'a-nwütaru ngu nwa-nwoke. Iphe, ii-gü iya bę Jionu. ¹⁴Qo ya bę g'ehu atsöö ngu; l'i tee ęswa; l'a-dü igwerigwe tee ęswa mę a -nwüe ya pho. ¹⁵Kele oö-buru onye nweru ęnya l'iphu Nnajüphu, bę Chileke; tème o töö ngükwa męe; ozoo iphe, aangü angüngü, bę iphe, atsü atsütsu. Unme Chileke bę e-shi l'epho ne iya buru iya l'ehu. ¹⁶Igwerigwe ụnwü Ízurelu bę oo-me g'ephe dakobe jepfu Nnajüphu, bę Chileke phe. ¹⁷Qo ya bę onye e-gude Unme Chileke; gude ike, dü gę kę Elayijia, onye mpfuchiru Chileke vuru Kéreshi obu üzö je akwaköberu iya eka. Qo-gö-zetaru ụnwegirimma obu nna phe. Qo-gota ndu bę 'anü-le-nchị goru ye l'üzö ıkwa-ęnya, ophu ndu pfüberekoto etso; g'ee-shi g'oo-dozi-kwarüpho Nnajüphu ono ndu bę ndu a-kwaköberu abyabya iya."

¹⁸Zakaráya sụ ojozi-imigwe ono: “?Denu gę mu e-shi maru l'iphemiphe-a bę ıkpobe-opfu; l'eka mu kahüwaru; tème nyee mu kahüakwapho?”

¹⁹Ojozi-imigwe ono sụ iya: “O kwa mbedula bę Geburelu; onye anije l'iphu Chileke. O kwa Chileke ziru mu gę mu bya epfurü yeru ngu; zia ngu ozi-oma-a; ²⁰ophu i kwetadüru l'opfu, mu pfuru bę a-vü gę mu pfuru iya. Huma ahümä; lę nta-a bę onu a-buru ngu kpürükudukuu. I tii pfubaedü opfu jasü mboku, iphemiphe-a a-vükota. Opfu mu a-vükotakwa l'orwuberu iya.”

²¹Igwe oha kürü eche Zakaráya; ophu ephe amadü iphe, meru iphe, oono odu l'ime eze-ulö Chileke ono. ²²O fütashia; ophu o duedü ike pfuru opfu yeru phe; ephe maru l'ö phürü ophulenya l'ime eze-ulö Chileke; ophu o pfuedü opfu. O búwaru eka bę oogudeje epfu opfu.

²³Eswe ozi uke iya -bvüephö; o lashia ibe iya. ²⁴A nonya; nyee ya, bę Elízabetu tsüta ime. O nokota l'ulö mkpurumkpuru önüwa ise. ²⁵O sụ: “Nta-a bę Nnajüphu lecharu mu ęnya bya eshia üzö, dü egube-a nafü mu iphere l'iphu ndiphe.”

Ozi, eezi; l'aa-nwü Jizosu

²⁶O be l'önüwa, kwe Elízabetu önüwa ishii, o tsütaru ime; Chileke bya-kwa ezia ojozi-imigwe, bę Geburelu g'o je Nazaretu l'alı Gálili ²⁷je ezia nwamgboko ozi. Ephä nwamgboko ono bę Meri. Nwamgboko ono bę yęe nwoke teke akwaswee. Onye eje iya alulu bę nwoke, ephä iya bę Jiósəf. Nwoke ono bę onye onu-ulö onye eze ndiche ono, bę Dévidi. ²⁸Geburelu byapfuta Meri bya sụ iya: “?I düpho ya? Onye Chileke kwabəru oke übvü Nnajüphu swikwaru ngu eswiru. I bę onye Chileke goru onu-oma nü l'echilabö ụnwanyi l'ophu.”

²⁹Meri nüma ekele ono; obu tsukahü iya. O rja l'egomunggo iya sụ: “?Bü egube ekele gunu bę owitz?” ³⁰Ojozi-imigwe ono sụ iya: “Gę ndzü ba agushı ngu Meri; lę Chileke mewaru ngu eze-iphe-oma. ³¹Huma l'ji-tsüta ime; nwüa nwa-nwoke; iphe, ii-gü iya bę Jizosu. ³²Qo-buru onye nwüru ęnya. Ee-ku iya Nwa Okalibe-kangokötäru-nü. Nnajüphu, bę Chileke

e-dobe iya l'aba-eze onye-iche iya ono, bụ Dévidi. ³³Qo-buru eze ndu ọnou-ulo Jiékopu jasúwaruro ya; ophu ọ bubuhuduru eze abubuhu jasú le tuutuuutuu le mijiiimii."

³⁴Meri sụ ojozi-imigwe ono: "?Denu ge mu e-shi tsúta ime l'eka mu le nwoke eteke akwashee?"

³⁵Ojozi-imigwe ono sụ iya: "Unme Chileke l'a-byá asopyabe ngu; teme ike kẹ Okalibe-kangokotaru-nụ l'a-byá bya emee ngu ire l'ehu. Qo ya bụ; nwa ono, ij-nwụ ono, bụ onye dụ nsø ono be ee-ku Nwatibe Chileke.

³⁶Teme; lekwa abụbu ngu, bụ Elízabetu tsútafuakwaru ime nwoke le nka-a. Ọnwa ọwa kweakwaa ya Ọnwa ishii; mbụ onye ono, e shi eku onye ata tsúdu ime ono; ³⁷kele Chileke ta adudu iphe, nyíru iya eka ememe."

³⁸Meri sụ: "Mu nqana-a! ?Q kwa le mu nowa Chileke l'eka. G'o dùnuru mu g'i pfuru." Ojozi-imigwe ono phuhu.

Meri eje ibe Elízabetu phe

³⁹E mecha; Meri jíkobe gude ọso jeshia mkpukpu lanụ, no l'alí Jiuda eka úbvú jiru ejíjí ⁴⁰bya abahụ l'ulo Zakaráya bya ekele Elízabetu ekele.

⁴¹Elízabetu nümaephó ekele Meri; nwaswa ono mee ya ụkporo l'ephó.

Unme Chileke kparwuta Elízabetu l'ehu. ⁴²Q raa ya arara sụ: "Onye Chileke goru ọnou-oma nụ be i bụ l'uwanyi mgburugburu; teme nwa ono, no ngu l'ephó ono be Chileke gokwarupho ọnou-oma nụ. ⁴³?Bụ gunu be e kweru ge gubedua, bụ ne Nnajíuphu mu bya ibe mu? ⁴⁴Kele teke olu ekele ngu rwuru mu le nchị be nwaswa, no mu l'ephó pfulihuru tee ęswa.

⁴⁵Gube nwanyị; g'ehu tsø ngu utschó; kele i kweru l'opfu ono, shi Nnajíuphu l'eka rwua ngu nchị ono l'a-vu."

Ebvu, Meri agu gude aja Chileke

⁴⁶Meri sụ:

"Obu mu l'ekutse Nnajíuphu.

⁴⁷Mu nodu ete ęswa le

Onye-Ndzota mu,
bụ Chileke.

⁴⁸Q guberu mube nwanyị,

no iya l'eka iphe;
le mube nwanyị ophu bụ
mu be ęnya kachaa
alwalwa.

Ogbomogbo e-shi nta-a wata

mu eku onye a goru
ọnou-oma nụ.

⁴⁹Okalibe, bụ Chileke

meshiwaru mu iphe,

nweru ẹpha.

Ẹpha Chileke dù nso.

- ⁵⁰ Obu-imemini, ọophujeru
ndu atṣu iya ebvu
eshije l'ogbo sweru ogbo.
⁵¹ O gudewaa eka iya egoshije
okpehu iya.

Ndu gude etsetse ari
oriri l'obu phe be
oochikashije.

- ⁵² Qolo-zetajé ndu-ishí,
ike dù l'aba-eze phe.
Ọ nodu ekulije ndu wozeru
onwophe ali.
⁵³ Ndu ẹgu agu be oogudeje iphe,
dù ree zụ-jia ẹpho;
l'ọ sụ ndu nweru iphe
g'ephe gbaru eka laa.

- ⁵⁴ O gbaru ndu-ozí iya,
bu Ízurélú mkpu;
mbu l'ọ nyataru phe;
pharar phe obu-imemini.

- ⁵⁵ Ono bürü iphe,
o pfuru nna anyi oche
phe, bu iya bu iphe,
o pfuru Ébirihamu yee
oshilokpa iya g'ephe ha.”

- ⁵⁶ Meri nọ-rwua iphe,
rwuru ọnwa eto l'ibe
Elízabetu phe;
teme o lashia.

Anwụnwu Jionu, onye emeje baputizimu

⁵⁷O rwua Elízabetu l'ezedá; o bya ezeda; nwua nwa-nwoke. ⁵⁸Obutobu iya mè abụbu iya phe; numa ęgube ḡe Chileke phu-beru iya obu-imemini; ęphe bya; ęphe l'iya tee ęswa.

⁵⁹Nwaswa ono noephō abalị ęsaa; o rwua lẹ k'ęsato; ęphe bya ebua ya úbvù. Ęphe meahaa g'ęphe ęgube iya ępha nna iya, bu Zakaráya. ⁶⁰Ne iya sụ: “Awa-o. O tọ bükwa iya-o. O kwa iphe, aa-gu iya bu Jionu.”

⁶¹Ęphe sụ iya: “?I hümajeru abụbu unu, zaru ęgube ępha ono?” ⁶²Ęphe bya atụaru nna iya eka ęba gude jia ya iphe, o dù iya g'a gúa nwata ono.

⁶³ O maa ἑκα g'a nü iya okwekpu, eedeje iphe. A nü iya ya; o dee sụ: “Epha iya bụ Jionu.” O dükota phē biribiri. ⁶⁴ Teke ono teke ono; onu kuhaa ya; ire tushihu iya. O pfuaahaa opfu gude jaahaa Chileke ajaja. ⁶⁵ Ndżu rwuta iphe, bükpoor obutobu phē, nümaru iphe ono. E pfudzuru iphe ono l'úbvú úbvú ono, dù l'alí Jiudiya. ⁶⁶ Iphe, bükpoor ndu nümaru iya nü dobee ya pho l'ókpoma phē; tuko epfugbaa sụ: “?Bụ gunu be nwata ọwa-a l'a-bükpooru?” kele o doru ẹnya lè Chileke tūru iya ἑκα; g'o bụru onye dù iche.

Zakaráya epfuchiru Chileke

⁶⁷ Unme Chileke kparwuta nna iya ono, bụ Zakaráya l'ehu; o wata epfuchiru Chileke sụ:

- ⁶⁸ G'a goru onu-oma nü
Nnajjuphu, bụ Chileke
Ízurélu;
kele o kpapfutaru ndu
nkiya bya agbata phē.
- ⁶⁹ O meru gę Onye-Ndżota,
nyíberu anyibe fütaru
anyi l'oshilokpa
onye nö iya l'ékä,
bụ Dévidi.
- ⁷⁰ Ono bụru iphe,
yébe Chileke gbę l'önü
ndu mpfuchiru iya,
dürü iya nsö lè
teke ndiche pfua sụ
- ⁷¹ l'aa-dzota anyi l'ékä ndu
ohogu anyi waa l'ékä
ndu anyi dù ashi;
- ⁷² g'oo-phüa obu-imemini ono,
o suru ndiche anyi phē
lè ya a-phü ono;
wafüa g'oo-nyata ukwe-iphe,
dù nsö,
o kweru ndu nkiya.
- ⁷³ O riħakpōwaruro onye-iche,
bụ nna anyi Ébirihamu
angü
- ⁷⁴ l'oo-nafüta anyi
l'ékä ndu ohogu anyi;
g'anyi ejehaaaru iya ozi;

- ndzụ taa gudu anyi;
 75 anyi aburu ndu dụ nsọ;
 bürü ndu pfuberekoto
 l'iphu iya jasụ g'anyi
 a-nó-beru.
- 76 "Gübe nwata owa-a;
 Iphe, ee-ku ngu bụ
 onye epfuchiru
 Okalibe-kangokotaru-nụ;
 kele ii-vuru Nnajiuphu
 ụzo je abooru iya ụzo;
 77 je emee gẹ ndu nkiya maru
 le Chileke e-shi l'agụ
 nvụ
 l'iphe-eji dzọo phe;
 78 kele oogudeje eme
 odoo phụarу anyi
 obu-imemini.
 Oo-me gẹ ndzota ọphu echi
 echichi g'enyanwu
 wapfuta anyi
 79 g'oo-bürü iphóró,
 dürü ndu nọ l'ochii
 mè ndu ọnwu heru
 gabala aso-kputa;
 waa g'oo-duru anyi
 bahụ l'uzo ęhu-guu."
- 80 Töbüdu iya bụ;
 nwata ono nođu evu;
 bya aka enweru egomunggo.
 Ọ nođ l'echięgu jasụ teke
 ọ futaru l'edzudzu-oha
 ndu Ízurelu.

Anwụnwu Jizosu
(Mat 1:18-25)

2 ¹Ọ bürü teke ono bẹ eze nnajioha, bụ Ọgosutosu tñru ekemu; sụ
 g'e deshia ępha onyemonye l'ekwo; mbụ iphe, bükpoo onyemonye,
 bu l'ohamoha, nọ l'alị-eze iya. ²Ono bụ ógú mbụ, e vuru ụzo gúa. Teke
 a gürü ógú ono bụ teke Kwiriniosu bụ nnajioha ndu Siriya. ³Töbü-
 du iya bụ; onyemonye lashia ęka a nwuru iya; jeshia g'e dee ępha iya
 l'ekwo.

⁴ Jióṣefu shikwapho lę Nazaretu, nō l'ali Gálili jeshia Bétuplehemu, nō l'ali Jiudiya; eka a nwüru Dévidi, bu eze ndiche; kele Jióṣefu shi l'okpa-ipfu iya; bya abüru ndu unuphu ono gedegede. ⁵ Jióṣefu yee nwanyi ono, e kwetawaru l'oo-lu ono, bu Meri swüru jeshia g'e dee epha phe. Teke ono bę epho bewaru Meri lezeda. ⁶ O bürü g'ephe nō le Bétuplehemu bę o gbaru iya l'ezeda. ⁷ O bya ezeda okpara iya nwoke; bya eworu nwamkpirikpu ekwa phua ya; bya eworu iya nyebe l'iphe, eeyejeru anu nri; kele o to du-du eka ęphe a-nodu l'ulo ndu ije.

**Ojozi-imigwe ezi
ndu eche atüru ozi-oma**

⁸ Noo ya; o dürü ndu eche atüru, nō l'ebudu lę ndu eka ono; swiru igwe atüru phe l'enyaši ono. ⁹ Ojozi-imigwe, shi Chileke l'eka chafuta byapfuta phe; ogbu-nwüinwii Nnajüpüphu chaphee phe mgburugburu. Ndzu rwuta phe. ¹⁰ Ojozi-imigwe ono su phe: "Gę ndzü ba agushi unu; unu ngabę nchi. Mu byaru ezi unu ozi-oma, l'e-me g'ehu tsöö ndiphe mgburugburu utschii. ¹¹ Kele a nwüru unu Onye-Ndzota ntanü-a lę mkpükpu Dévidi; Onye-Ndzota, bu iya bu Kéreshi; bya abüru Nnajüpüphu. ¹² Waa iphe, e-me g'unu maru baa: unu a-huma nwaswa, a phüru nwamkpirikpu ekwa; nyebe l'iphe, eeyejeru anu nri."

¹³ A bya ele enya; igwerigwe ojozi-imigwe ozo kpofutawaa byapfuta ojozi-imigwe k'ono ęphe tuko aja Chileke ajaja asuje:

¹⁴ "Chileke, nō l'imigwe gbaru
g'aakwabę iya übvü.

Amadü, nō l'ali,
bu ndu kweru l'o yeru phe
obu bę ehu a-dü guu."

¹⁵ Ünwü-ojozi-imigwe ono wüfuepho l'eka ęphe nō wüba l'imigwe; ndu eche atüru ono wata epfupfu su: "G'anyi jeeshikwa Bétuplehemu je ahüma iphe-a, meru nü-a, Nnajüpüphu türu anyi onu iya-a."

¹⁶ Ephe gude oso chorü iya jeshia; je ahüma Meri yee Jióṣefu bya ahüma-kwapho nwaswa obu, ze l'iphe, eeyejeru anu nri obu. ¹⁷ Ephe hümachaa ya; ęphe bya eworu iphe ono, e pfuru phe l'opfu ehu nwata ono woru kooru ndu nō l'eka ono. ¹⁸ O tufukota iphe, bu ndu nümaru iya nü ehu; mbü iphe ono, ndu nche atüru pfuru phe ono. ¹⁹ Meri tukokpoepho iphe ono g'o ha kwa-köbe l'okpoma; agbaru iya egomunggo. ²⁰ Ndu eche atüru ono lashia. Ephe nodu eje bya etu Chileke ępha; aja iya ajaja iphemiphe ono, ęphe nümaru ono waa iphe ono, ęphe hümamaru ono, duepho g'e pfuru phe iya onoya.

Eebu Jizosu übvü

²¹ A nō-dzuępho abalı esato; e bua nwata ono übvü; bya agüa ya Jizosu, bu iya bu ępha, ojozi-imigwe pfuhawaruro; teme a tsüta ime iya ono.

**Eeye Jizosu l'eka Chileke
l'eze-ulо Chileke**

²² O rwua teke o gbaru Meri l'eme nsø aswafu ntürwu, bu iya bu eku-mu, shi Mósisu l'eka; ephe kuru Jizosu jeshia Jierúsalemü je g'ephe ye iya Nnajiuphu l'eka, ²³ bu iya bu iphe, e deru l'ekemu Nnajiuphu sụ: "Iphe, bükpoor nwa-nwoke, bu iya vu ụzo l'epho ne iya bę ee-dobejeru Chileke iche^a. ²⁴ Ephe jekwarupho anu ngweja g'e gweeru Chileke, bu iya bu g'e pfuru iya l'ekemu Nnajiuphu: kparaka labo; ozoo ụnwu ndu-pfu ebo-lechiko^b."

²⁵ O dürü onye Jierúsalemü, ępha iya bu Simiyonu. Nwoke obu bu onye pfüberekoto; bya abürü onye atsụ Chileke ebvu; ele enya onye a-dụ Ízurelu obu. O bu onye Unme Chileke jiru ęhu; ²⁶ tème Unme Chileke mehawaru g'o maru l'onwu tee shitadụ ęka o no jaşu teke o hümada-dar Kéreshi, shi l'eka Nnajiuphu. ²⁷ Unme Chileke duru iya bahu l'eze-ulо Chileke. O be teke ndu nwürü Jizosu ku nwata ono, bu Jizosu bata g'ephe meeru iya g'ekemu pfuru; ²⁸ Simiyonu bya ekuta iya heru jaahaa Chileke ajaja sụ:

²⁹ "Nnajiuphu; haa gę mube
onye-ozi ngu nwühu
l'ehu-guu nta-a,
bu iya bu opfu,
i pfuhawaru;

³⁰ kele mu gudewaa enya
mu huma Ndzota ono,

³¹ i kwakoberu g'iphe,
bu ọhamoha huma-dzuru
ono,
bu iya bu iphe,
i kweru ukwe iya.

³² Iphóró, e gude eme gę ndu
ohozo maru ngu;
waa iphóró,
a-büru übvù kę ndu
nkengu, bu Ízurelu.^c"

³³ Nna nwata ono yele ne iya sachaa ọnua saa nchi l'iphe ono, Simiyonu pfuru l'ehu nwa phę ono. ³⁴ Simiyonu bya agoror phę ọnua-oma bya asụ Meri, bu ne nwata ono: "Nwata-a bę Chileke hotawaru g'o büru e -vukota a daa; bükwarupho a -kübe ęka a gbeshi, duru igwe oha le Ízurelu; g'o bükwarupho onye aa-dụ igwerigwe ji ka nkiya. ³⁵ Aagbę l'eka ono a

^a 2:23 Gunaan Awü 13:2,12. ^b 2:24 Gunaan Uke 12:8. ^c 2:32 Gunaan Azá 42:6; 49:6.

madzuru iphe, ephe arı l'ime obu phę. Gubedua bę aphu a-nodu agbawashị obu g'e gude ogu-echi sùbaa ngu ɔkpoma; mbụ l'opfu ęhu nwata-a."

³⁶O dukwarupho nwanyi, aza Ana, bụ onye mpfuchiru Chileke. Nwanyi ono bụ nwa Fanuwelu. O shi l'okpa-ipfu Asha; bya abuwaru nwanyi ogerenya. Ji iya kuru iya akukwu; hụ ya apha esaa bya anwụihu; ebe o lubaeduru ji. ³⁷O nowaa ụkporo apha eno l'apha eno. Ophu oo lufujedu alufu l'eze-ulo Chileke. O nodu anoduje abarụ Chileke ejá; aswí ęgu epfu anụ Chileke eswe l'enyashi. ³⁸O byakwapho lę teke ono bya ekele Chileke ekele. O bya epfua kę nwata ono nü iphe, bükota ndu ele ęnya ge Chileke gbata Jierúsalemu.

Ndu nwuru Jizosu du iya alaphu azu lę Nazaretu

³⁹Tobudu iya bụ; ndu nwuru nwa ono meebekota iphemiphe g'ekemu Nnajiuphu dụ; bya alaphushia azu l'ibe phę, bụ Nazaretu, nọ l'alị Gálili.

⁴⁰Nwata ono vuta bya eshihu ike; bya akwashia ęnya ike; Chileke nodu emeru iya eze-iphe-oma.

Nwata ono, bụ Jizosu nọ l'eze-ulo Chileke

⁴¹Iphe, bükpoophapha bę ndu nwuru iya nü ejeje Jierúsalemu mę o -be l'obo Ojeghata. ⁴²O be ge Jizosu nowaru apha iri l'ebó; ephe tuko jeshikwaa Jierúsalemu g'ephe ejejhawaa. ⁴³Ephe nö-dzuopho eswe obo-iphe ono bya alashia. Nwata ono, bụ Jizosu tsükpa lę Jierúsalemu; ophu ndu nwuru iya nü amadu. ⁴⁴Ephe jee ije ujiku ophu; temanu ephe wata iya achocho; kele ephe shi dobesu l'o yi l'ikpoto ndu awu l'uzo ono. Ephe chocchaa ya l'eka abubu phę nö; chocca ya l'eka ndu ephe maru nö; ⁴⁵ophu ephe ahumaduru iya. Ephe chorū iya laphushia azu lę Jierúsalemu. ⁴⁶Ephe chocca ya ujiku eto; teme ephe je ahuma iya l'eze-ulo Chileke l'eka yele ndu ezije ndu Jiu iphe nö; o nodu anga nc'hị l'iphe, ephe ezi bya ajikwa phę pho aji. ⁴⁷O du-dzukotaru ndu anụ iphe, oopfu biribiri; mbụ g'iphe edobeje iya ęnya; waa g'o gude eye onu l'opfu ree. ⁴⁸Ndu nwuru iya nü huma iya; o kpoo phę opfu. Ne iya sụ: "Nwa mu; ?denu g'o gude i mee ya anyi egube-a? ?I maru-a lę mu lę nna ngu gudekpowaa ęnya-mini acho ngu?"

⁴⁹O sụ phę: "?Unu achọ mu ịcho-agha? ?Unu ta amahaadaa l'o gbaru ge mu nodu l'ulo Nna mu?" ⁵⁰Ophu opfu ono edoduru phę ęnya.

⁵¹O tsoru phę lashia Nazaretu. O nodu emejekpoopho iphe, ephe ziru iya. Ne iya wokpoperupho iphemiphe ono dobekota l'obu. ⁵²Jizosu nodu akabaa akwa ęnya ejé; teme o nodu evukwapho evuvu. O du Chileke ree l'obu bya adu ndiphe.

Ozi, Jionu onye emeje batutizimu ezi lechięgu

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jion 1:19-28)

3 ¹O be l'apha, kwe Tayibiriyoṣu, bụ eze nnajioha apha iri l'ise, o shi bụtaru eze; teke ono bę Ponziosu Payileti bụ nnajioha Jiudiya;

Herodu bürü öchi-oha Gálili; nwanna iya nwoke, bụ Filipu bürü öchi-oha Ituriya; waa Tirakonayitisu; teke ono kwapho bẹ Layiseniyasu bụ öchi-oha Abilinu. ²Ọ bụkwarupho teke ono bẹ Anasu; waa Kayafasu bụ ndu-ishi uke Chileke; teke ono bẹ Jionu nwa Zakaráya nökwdadu l'echięgu; noo teke Chileke kuru Jionu ono; zia ya ozi. ³Tobudu iya bụ; ọ tuko oha-moha, bupheru enyimu Jiódanu mgburugburu jegbabé ara iya arara sụ: “G'izimanụ iphe-eji unu lwa unu azụ; g'e mee unu baputizimu; ọ ya bụ Chileke aguaro unu nvụ l'iphe-eji, unu meshiru.” ⁴Bụ iya bụ g'e deru iya l'ekwo Azáya, bụ onye mpfuchiru Chileke sụ:

“O dürü onye ara iya arara
l'echięgu sụ:

‘Unu meziaru Nnajjuphu ụzo.
Unu mee gbororo iya g'o
dugbaa nhamunha.

⁵Eka dụ nsüda bẹ ee-nwuchi
enwuchi.

Úbvú waa òbvú bẹ⁵
ee-gbuzekota egbuze.

Eka dụ nggodoxo nggodoxo
bẹ unu a-pfube qto.

Eka dụ
kpokoro-kpokoro-kpokoro
l'aa-rwazee ya g'o kwó
akwókwo.

⁶Iphe, bụkota nemadzụ
l'ophu l'a-humakota
ge Chileke e-shi dzota
ndu nkiya.^{d”}

⁷Noo ya bụ; Jionu sụ ikpoto ndu futaru nụ bya g'o mee phę baputizimu: “Unubẹ ụnwụ, ejo agwo nwushiru-a! ?Bụ onye karụ unu g'unu gbalaaru oke ęhu-eghu Chileke ono abya nụ ono? ⁸Unu mịa amími g'oshi-omí. Me-byi, unu aa-mị bụ eme umere, goshiru l'izimanụ iphe-eji unu lwarụ unu azụ; unu lwapfutawaa Chileke. Unu ta arıkwa sụ: ?Ọ kwa lę Ébirihamu bùwanu onye-iche anyi phę. Unu ta amakwa l'o -beta g'o tọ dụ bẹ Chileke a-dụ ike meshia mkpuma-a g'o nwushia ụnwụ, a-bürü ụnwụ Ébirihamu. ⁹Mbụ lę nta-a bẹ a dabækwaru ogbunku l'upfu iphe, bụkpoo oshi. Oshi ophu amíduru mebyi, dụ ree; l'e gbutsua ya chie l'oku.”

¹⁰Ikpoto ndu ono jia ya sụ: “?Bụ gụnu bẹ anyi e-mekpoo nta-a?”

¹¹Ọ sụ phę: “G'onye nweru uwe ęhu labo yęe onye enwedu nụ kee ya. G'onye nweru nri mekwaapho g'onye ọphuu meru.”

^d 3:6 Gunaaz Azá 52:10; Ebvu 98:2.

¹²Ndu anaje ụtu byakwapho g'e mee phē baputizimu bya asụ iya: "O-zì-iphe; ?bụ gunu bē anyịbedua e-me?"

¹³O sụ phē: "Unu ta anaghatajeshi iphe, a karu unu g'unu nata."

¹⁴Ndu ojogu byakwapho bya ajia ya sụ: "Anyịbedua-e; ?Anyi mekwanu-a gunu?"

O sụ phe: "Unu ta anajeshi nemadzụ iphe k'ehuka; ophu unu ebojeshi nemadzụ ibo g'ee-shi g'unu naa ya iphe iya. G'ugwo, aapfụ unu jije unu epho."

¹⁵Ndu ono tħbata onwophe. Ephe tħoko rħaha l'obu phē sụ: "Qo-bu-kwaru-a nwoke-a bū Kéreshi obu." ¹⁶Jiønu bya eyeeru g'ephe ha önü sụ phē: "Mbędua bükwa mini bē mu egudeje eme unu baputizimu. Obenu l'onye ka mu l'ishi ka mu l'okpa abyakwa; mbu onye mu ta adudu iphe, mu bu l'eka օ no kę gę mu tqofu iya eri akpokpa iya. Onye k'ono e-gudeje Unme-dü-Nso; waa ɔku eme unu baputizimu. ¹⁷O gudewaa ajakpa, oo-gude phušhia ęswa lę balı; vuta ophu bu balı vuba l'ulo iya; kpota ęswa iya kporu ye l'ɔku, ata nyihudu anyịhu."

¹⁸Jiønu nodu ezi phē ozi-oma gude ęgube ono akasa phē nchi l'uzo, du iche iche. ¹⁹Ole Ochi-qa, bū Herodu bē Jiønu goshiru iphe-eki iya, bū iya bū kę Herödiyasu, bū nyee nwanna iya; waa k'ejo-iphe ɔzowaro, bū iphe, Herodu megbaaru. ²⁰Q bya emefua ophu ka njø tukobe l'ono; kęle օ tħru Jiønu mkporo.

Jiønu eme Jizosu baputizimu

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹Tobudu iya bū; ndu ono bya; Jiønu mechaa phē baputizimu; Jizosu byakwapho g'e mee ya; օ nodu epfu anu Chileke. Goopfukwadu anu Chileke ono; igwe gheru önü. ²²Unme-dü-Nso dęephō gę ndo phezeta bya anodu iya l'ehu. A nūma olu-opfu, shi l'imigwe ono sụ: "I bū nwa mu nwoke, mu yeru obu. I jiru mu epho."

Eri Jizosu

(Mat 1:1-17)

²³A nwuru Jizosu; օ noq iphe, du g'ukporo apha l'apha iri; teme o gbube ishi eje ozi iya. A suerupho l'ɔ bū nwa Jiósefu; Jiósefu būru nwa Heli. ²⁴Heli bū nwa Matatu; Matatu būru nwa Lívayi; Lívayi bū nwa Meliki; Meliki būru nwa Jianayi; Jianayi būru nwa Jiósefu. ²⁵Jiósefu bū nwa Matatayasu; Matatayasu būru nwa Émosu; Émosu bū nwa Nahumu; Nahumu būru nwa Hesuli; Hesuli būru nwa Nagayi. ²⁶Nagayi bū nwa Maatu; Maatu būru nwa Matatayasu; Matatayasu bū nwa Sémeyinu; Sémeyinu būru nwa Jiosékü; Jiosékü būru nwa Jioda. ²⁷Jioda bū nwa Jiowanamu; Jiowanamu būru nwa Risa; Risa bū nwa Zerúbabelu; Zerúbabelu būru nwa Shiyálutiyeļu;

Shiyálutiyelu bụru nwa Néri. ²⁸Néri bụ nwa Meliki; Meliki bụru nwa Adi; Adi bụ nwa Kosamu; Kosamu bụru nwa Elumadamu; Elumadamu bụru nwa Eru.

²⁹Eru bụ nwa Jioshuwa; Jioshuwa bụru nwa Eliyiza; Eliyiza bụ nwa Jiòrimu; Jiòrimu bụru nwa Matatu; Matatu bụ nwa Lívayi. ³⁰Lívayi bụru nwa Simiyonu; Simiyonu bụ nwa Jiuda; Jiuda bụru nwa Jiósefu; Jiósefu bụ nwa Jionamu; Jionamu bụru nwa Eláyekimu. ³¹Eláyekimu bụ nwa Meliya; Meliya bụru nwa Mena; Mena bụ nwa Matata; Matata bụru nwa Nétanu; Nétanu bụ nwa Dévidi. ³²Dévidi bụru nwa Jiesi; Jiesi bụ nwa Óbèdu; Óbèdu bụru nwa Bówazu; Bówazu bụ nwa Sálumonu; Sálumonu bụru nwa Náshonu. ³³Náshonu bụ nwa Amínadabu; Amínadabu bụru nwa Aduminu; Aduminu bụ nwa Anj; Anj bụru nwa Hézeronu; Hézeronu bụ nwa Pérezu; Pérezu bụru nwa Jiuda. ³⁴Jiuda bụ nwa Jiékopu; Jiékopu bụru nwa Áyizaku; Áyizaku bụ nwa Ébirihamu; Ébirihamu bụru nwa Tera; Tera bụ nwa Neho; ³⁵Neho bụru nwa Sérugu; Sérugu bụ nwa Reyu; Reyu bụru nwa Pelegu; Pelegu bụ nwa Iba; Iba bụru nwa Shela. ³⁶Shela bụ nwa Kayinanu; Kayinanu bụru nwa Afakusadu; Afakusadu bụ nwa Shemu; Shemu bụru nwa Nuwa; Nuwa bụ nwa Laméku. ³⁷Laméku bụru nwa Metusela; Metusela bụ nwa Inóku; Inóku bụru nwa Jiaredu; Jiaredu bụ nwa Mahalalilu; Mahalalilu bụru nwa Kayinanu. ³⁸Kayinanu bụ nwa Inosu; Inosu bụru nwa Setu; Setu bụ nwa Ádamu; Ádamu bụru nwa Chileke.

Ama, Obutuswe aahụ Jizosu
(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

4 ¹Unme Chileke ji Jizosu éhu. O shi le Jiódanu lashja. ²Unme Chileke duta iya; o je anqo l'echiegu ükporo abalị labo. Obutuswe hukota iya ama teke ono. O nokota ükporo abalị labo ono; ophu o dudu nri, o rijeru. O no-dzuę ya pho; egwu guahaa ya.

³Obutuswe ono sụ iya: “O -bürü l'i bụ Nwa Chileke sụnu gę mkpuma-a ghọe nri!”

⁴Jizosu sụ iya: “Ekwo-opfu Chileke sükwaru l'o tọ bụdu nri kpuru-mu bę amadụ e-gudeje nodu ndzue.”^e

⁵Obutuswe ono bya eduru iya je anodu l'eka du ephekerephe. A bya aji enya birimu; o goshikotawaa Jizosu ali-eze ndiphe mgburugburu; ⁶bya asụ iya: “Oo ngu bę mu e-me g'i bụru onye a-bürü ishi iphemiphe-a mę iphe, du ree, no iya nụ; kélé o bụ mu bę e yeru iya l'eka; teme o bụru onye du mu l'uche bę mu a-nụ iya. ⁷I -bakpowaru mu ejaa; mu ahakötaru ngu iya.”

^e 4:4 Gúnaa Dit 8:3.

⁸ Jizosu su iya: “Gbeshi l'eka ono Nsetanu. L'ekwo-opfu Chileke sükwa-ru l'eo Nnajuphu, bu Chileke ngu bu onye ii-baru ejá; teme o bürü iya kpúrumu bu onye ii-nodu ejeru ozi!”^f

⁹ O bya eduru iya jeshia Jierúsalemü bya eworu iya dobe l'eka kachaa l'eli l'eze-ulo Chileke bya asú iya: “O -bürü l'i bu Nwa Chileke; shinu l'eli eka-a dafü daa l'alí. ¹⁰ L'ekwo-opfu Chileke sükwaru le Chileke a-karú-a unwu-ojozi-imigwe iya g'ephe leta ngu enya; chee ngu nche. ¹¹ L'ephe e-gude eka pata ngu apata; a -nonyaa i kpoo okpa le mkpuma.”^g

¹² Jizosu sükwanu iya: “Ekwo-opfu Chileke sürü-a; g'i ti hukwa Nnajuphu, bu Chileke ngu ama.”^h

¹³ Obutuswe hukashichae ya pho ama ono bya aparu iya buhaa ke nwa teke ono.

¹⁴ Jizosu nodu l'ike Unme Chileke Iwatachia Gálili. E pfudzuru nki-ya l'iphe, bükpo ndu bupheru Gálili mgburugburu. ¹⁵ O nodu ezije iphe l'ime ulo-ndzukö ndu Jiu phé. Onyemonye nodu aja iya ajaja.

Aajika Jizosu le Nazaretu (Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ O bya abahü le Nazaretu, bu iya bu eka e hefutaru iya. O rwua eswe-atüta-unme; o byakwa abahü l'ulo-ndzukö, bu iphe, oomejehawaa. O gbeshi ge ya gua iphe. ¹⁷ A bya anu iya ekwo, Azáya onye mpfuchiru Chileke deru. O bya aphühaa ekwo ono bya achota eka e deru su:

¹⁸ “Unme Nnajuphu dù mu l'ehu;

kele o hotaru mu

ge mu je ezia ndu ükpa

ozi-qma.

O ziru mu ge mu je ezia ndu

a kpütaru le ndzü

l'aa-ha phé;

Mu eje emee ndu atsu ishi

g'ephe phüahaa izzo.

Mu eje emee ndu aakpa

ehu g'ephe nweru

onwophé.

¹⁹ Temé ge mu bya arakaa

l'apha,

Nnajuphu a-dzota ndu

nkiya rwuakwaru.”ⁱ

²⁰ O woru ekwo ono phüa g'e shi phüa ya; woru iya yephu azü l'eka onye ejeru ndzukö ozi; bya ano-zeta anoo. Iphe, bükota ndu no

^f 4:8 Gunaas Dit 6:13. ^g 4:11 Gunaas Ebvu 91:11,12. ^h 4:12 Gunaas Dit 6:16.

ⁱ 4:19 Gunaas Azá 61:2.

l'ulo-ndzukọ chiru enya dzee ya. ²¹O pfuaharu phē sū: “Ntanụ-a bē iphe, e deru l'ekwo-a, unu nūmaru-a vürü g'e deru iya.”

²²Ephe zükota mgbede. Opfu ọma, l'afushi iya l'önü dū phē biribiri. Ephe sū: “?To bụnaa nwa Jíosefú-a baa?”

²³Ọ sū phē: “O doru mu enya l'unu a-nmaru mu etu-a su: ‘Gẹ nwophu eme ọbvu metanụ onwiya iphe, eme iya nụ. Anyi nūmawaru iphe, i megbabérū lę Kapaniyomu; menaa ya l'alị ngu l'eka-a.’” ²⁴Ọ sū phē: “Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; Onye mpfuchiru Chileke bē a ta anatajekwa ree l'alị iya. ²⁵Sū-a; unu nyatakwa l'uwanyi, ji phē anqedu dukpokwaa igwerigwe lę Izurelu teke Elayijia nō, bụ iya bụ teke igwe buchiru mini apha eto l'ọnwa ishii; ejio ọkpa nri bya l'alị ono mgburugburu. ²⁶Ophu ọ dukpodaa uwanyi ono mē nanụ, Chileke ziru Elayijia g'o yeru eka; gbahaarọ nwanyi, ji iya anqedu, bu lę Zarefatu, nō l'alị Sayidonu. ²⁷Ndu ekpenta dukwapho igwerigwe lę Izurelu teke Elayisha, bụ onye mpfuchiru Chileke nō. Ophu ọ dudu mē onye lanụ, ọ safuru ekpenta iya; gbahaarọ Nemanu onye Siriya.”

²⁸Ephe nūmaephō nno; ehu wata eghu iphe, bùkpoo ndu nō l'ulo-ndzukọ ono eghu shingushingu kpo. Ephe tangırihu. ²⁹Swo-lihu; chifū iya lę Nazaretu. Ephe duru iya je enyihu mkpakponu úbvú, mkpukpu phē dū; meahaa g'ephe gbé l'eka ono tufu iya; sua ya ishi isuphu. ³⁰O shielaa echilabọ ikpoto ndu ono; ọ bürü iya atugbu.

Nwoke, ọbvu eme

(Mak 1:21-28)

³¹Jizosu nyizeta bahụ lę Kapaniyomu, nō lę Gálili. O nōdu ezi phē iphe l'eswe-atüta-unme kę ndu Jiu. ³²Ephe sachaa önü saa nchi kęle opfu, oopfu goshiruphō l'ọo Chileke ziru iya eviya. ³³No iya; ọ duru nwoke, ọbvu eme, nō l'ime ulo-ndzukọ ono. Nwoke ọbvu ono chishia oke mkpu sū: ³⁴“Paru anyi haa; Jizosu onye Nazaretu! ?Bụ gunu bē anyi lę ngu jigba? ?I bya anyi emebyishi? Mu maru onye i bụ. I bụ onye dū nsọ, shi l'eka Chileke.”

³⁵Jizosu baarụ iya mba sū: “Dobe önü doo! Futa nwoke ono l'ehu!” Obvu ono bya atüa nwoke ono ndapfū l'edzudzu-oha l'eka ono; bya afüta iya l'ehu; ophu ọ dudu iphe, o meru nwoke ono.

³⁶O dū phē biribiri. Ephe pfuahaa sū: “?Egube opfu ọwa-a bụ gunu? Onye ophu egudeje egube nkamenya owa mē ike sū g'obvu wufuta; ephe awufuta.” ³⁷E pfudzuru kę Jizosu l'ekameka l'iphe, bùkpoo mkpukpu, nō l'eka ono.

Jizosu emeta igwerigwe ndu iphe eme

(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸Ọ gbalihu; ọ bürü iya alufu l'ulo-ndzukọ ono bya abahụ ibe Sayi-monu. Ododęna nōdu eme ne nyee Sayimonu. Ephe rwọ ya g'ọ gbaaru

iya mkpu. ³⁹Ọ bya apfụ-kube iya bya abaaru ododenya ono mba; ọ paru nwanyi ono haa; nwanyi ono kwolihi wata phē akwaru ębyaa.

⁴⁰Enyanwu nyihushiepho; onyemonye, nweru onye iphe-ememe eme dutaru iya Jizosu; o rwuharu ọ bürü iphe-ememe, dù idagha. Ọ byakwasékota phē ęka mee ęphe wekoroju. ⁴¹Obvu nodu awufutaje l'ehu ikpoto ndu oome bya echigbaa mkpu asuje: “I bụ Nwa Chileke!”

Ole oobajeru phē mba. Ophu o kwejedu g'ęphe pfua opfu; kele ęphe maru l'o ya bụ Kéreshi obu.

Jizosu epfu opfu Chileke le Gálili

(Mak 1:35-39)

⁴²Nchi bohuepho; ọ tüğbua jeshia ęka ọo-nodu nwékinyi iya. Ikpoto nemadzụ wata iya achocho bya awufuta iya; bya emeahaa g'ęphe sede iya g'o to hahé phē ahaha. ⁴³Ọ sụ phē: “Mu zifutajekwapho ndu mkpukpu ọzo ozi-omaa ono, bụ iya bụ l' Chileke egoshi l' ya bụ eze. Noo iphe, e zidoru mu bụ ono.”

⁴⁴Ọ nodu ara opfu Chileke arara l'ulo-ndzukọ ndu Jiu l' Gálili.

Jizosu eku ndu mbụ, tsoaharu iya nu

(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

5 ¹O be ujiku lanu ge Jizosu pfuru l'aguga eze-enyimu Génesaretu; ikpoto nemadzụ nodu asopyabe iya asopyabe abya anuma opfu Chileke. ²Ọ húma ugbo labo, no l'aguga mini ono. Ndu ikokoro, shi nodu l'ugbo ono lufuwaa je anodu asa ugbu ikokoro phē asasa. ³Jizosu bya abahụ l'ugbo ono nanu; ophu bụ kę Sayimonu bya asu iya g'o nwubaékwa ugbo ono l' mini nwanshii. Ọ bya anodu anoo l'ime ugbo ono; wata phē ezi iphe.

⁴O pfughechaephō iphe, oopfu; o sụ Sayimonu:

“Kpoeshikwaru ugbo bahubaa l'eka mini dù ogbu; je g'unu túa ugbu unu l' mini nwukoo ema.”

⁵Sayimonu sụ iya: “Onyibe; anyi tukoru enyashi mgburugburu sekota akanya iya; ọ bürü kę mmanu. Ole eshinu i pfuru nno bę mu a-ghakwaa ugbu obu ye l' mini.” ⁶Ephe meę ya pho nno bya anwukoo ikpoto ema, jiru ugbu ono; k'ophu ọ gbę eme g'o lakaa ugbu. ⁷Ephe pheku ndu ikokoro ibe phē, no l'ugbo ophuu g'ęphe gbataru phē. Ephe bya anwü-jia ugbo labo ono; k'ophu ọ wataru emimi. ⁸Sayimonu Pyita húmae ya pho; ọ bya adaa kpurumu l'iphu Jizosu sụ iya: “Jiko Nnajıuphu! Paru mu haa jeshia iphe, iije; kele mu búkwa onye iphe-eji.”

⁹Biribiri ikpoto ema ono, a nwukorū ono gude Sayimonu yee ndu ęphe l'iya no. ¹⁰Nokwapho g'o dù ụnwu Zebedi, ęphe l' Sayimonu atukoje ese ikokoro ono, bụ Jiemuji yee Jionu. Noo ya bụ; Jizosu sụ Sayimonu: “Ge ndzụ ba agushi ngu. E -shi ntanu-a búwaa nemadzụ bę ji-nodu esekutaje.”

¹¹ Ephe kpufutachaephō ugbo phē l'eli-mgboko; ephe hakōta iphemiphe tsoahaa Jizosu.

Onye ekpenta, Jizosu meru o wekōrohu
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² O be ujiku lanu ge Jizosu no le mkpukpu lanu; nwoke lanu, ekpenta dzuru ehu byapfuta iya. O humaephō Jizosu; o daa kpurumu rwoahaa ya su: "Nnajiuphu; o -bunu uche ngu be ii-menaa ge mu wekōrohu."

¹³ Jizosu bya amachia eka denyi iya su: "O bu uche mu. Ngwa wekōrohu!" Teke ono kwaphō ekpenta ono mishihu iya l'ehu. ¹⁴ O karu iya g'o tō dükwa onye oo-pfurū iya bya asu iya: "Jechikwa g'onye uke Chileke lerwee ngu enya; l'i gweru ngweja, onye e metaru l'iphe, eme iya nu anuje nu g'e gweeru ngu ge Mósisi tñru ekemu su g'e gweje iya. Qo ya bu ge ndiphe egude nno maru l'i wekōrohuwaru."

¹⁵ Ole a kabaelaa epfukashi ke Jizosu pfudzuru iya k'ophu ikpoto igwe oha dzukoru g'ephe numa le nchi; waa g'o mee phē g'ephe wekōrohu l'iphe, emegbaa phē nu. ¹⁶ Obenu le Jizosu atsulaje azu je anodu l'echiegū pfurū nu Chileke.

Nwoke, iphe lñnwuru ibe ehu lanu
(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ O be ujiku lanu ge Jizosu no ezi iphe; ndu Fárisii waa ndu ezije ekemu dokwarupho l'eka ono. Ephe shigbaa le mkpukpu le mkpukpu, no le Gálili me Jiudiya; shigbakwaphō Jierúsalemu bya. Ike Nnajiuphu, bu Chileke mee ya g'o du ike mee g'ehu dükota ndu iphe eme ike. ¹⁸ O duru nwoke, iphe lñnwushiru ibe ehu lanu, unwoke vu l'iphe, aazé azee gude bya. Ephe chokpoo izzo, ephe e-shi vubata iya l'ime eka ono bya edobe l'iphu Jizosu; ophu o dudu. ¹⁹ Ephe mee nta mee imo; ophu ephe ahumaduru izzo; opfu le nemadzú kunukaru akuru l'eka ono. Tóbudu iya bu; ephe bya enyihu eli ulo ono; je alafua izzo l'oma mkgpotsu; pyofu iphe-azee, nwoke ono ze. Ephe shi nno mee ya o rwua ali l'iphu Jizosu. ²⁰ Jizosu humaephō g'ephe gude kwetaberu le ya a-du ike mee ge nwoke ono jee ije; o su iya: "Nwoke ibe mu; a gúwaru ngu nvu l'iphe-eji ngu g'o ha."

²¹ Ndu ezije ekemu waa ndu Fárisii ono wata ariri su: "?Bu egube nemadzú gunu bu iswa-a, l'epfubyi epha Chileke epfubyi-a? ?Bu onye a-du ike gúwaru nemadzú nvu l'iphe-eji iya; gbahaa Chileke kpurumu?"

²² Jizosu maerupho iphe, ephe arí bya asu phē: ?O nwuru ìnwagha be unu arí egube iphe ono? ²³ ?Bu ole ka nphe epfupfu? ?Bu: A gúwaru ngu nvu l'iphe-eji ngu? ?Tó: Gbalihu wata eje ije? ²⁴ Ole o g'unu a-maru l'e ziru Abubu-Ndiphe g'o gújeru nemadzú nvu l'iphe-eji, o meshiru le mgbo-ko-a. O su nwoke ono, iphe lñnwushiru ibe ehu lanu ono: Qo ngu be mu epfurū; gbalihu palita iphe-azee ngu; lashia ibe ngu.

²⁵Nwoke ono kwolihu l'edzudzu-oha ono pata iphe-azee ya; o bụru iya ala unuphu. O nođu aja Chileke ajaja. ²⁶Onu kugbabechaa ndu ono akugbabe. Akpabiri iya gudechaa phę. Ephe jaahaa Chileke ajaja. Ephe sụ: Anyi akabékwa húma iphe, kpóru onu opfu ntanụ.

Ekuku Lívayi (Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷E mechaas; Jizosu tüğbuepho l'eka ono bya ahúma onye ana akíriko, epha iya bụ Lívayi; ęka o no l'ulo okpoga akíriko. O sụ iya: "Tsoru mu."

²⁸O haă iphemiphe; gbalihu tsoru iya.

²⁹Lívayi bya akwaaru iya oke ebyaa l'ibe yébedua, bụ Lívayi. Ikpoto ndu ana akíriko mè ndu ozo bya anodu ephe l'ephe tükro erigba nri ono.

³⁰Ndu Fárisii waa ndu ezije ekemu guaharu ndu etsoje Jizosu aphụ sụ: "?Bü gunu meru iphe, unu lè ndu ana akíriko waa ndu ozo, aamakwaru-pho njo ęka eri angúgba?"

³¹Jizosu sụ phę: "O to bükwa ndu ęhu dù ike bę eegudeje gbapfu onye eme ọbvụ; o kwa ndu iphe eme. ³²Mu ta abyakwaru eku ndu pfuberekoto; o kwa ndu iphe-ęji bę mu byaru eme g'izimanụ lwa azu."

Aswíru Chileke egwu (Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³Ephe sụ iya: "?Denu g'o gude ndu etsoje Jiọnú nođu aswije egwu epfu anụ Chileke; nokwapho gę ndu etsoje ndu Fárisii aswije; obenu lè ndu etsoje ngu nü eri angu g'o dù phę?"

³⁴Jizosu sụ phę: "?Unu a-gbę meahaa gę ndu byaru ekele-nwanyị gbe swi egwu; l'eka ephe l'onye eme ekele-nwanyị noќkwadu l'eka-a? ³⁵O dù-kwaru teke ee-mechaa naфu phę onye ono, eme ekele-nwanyị ono. Oo ya bụ; ephe aswıahawaro egwu teke ono."

³⁶O bya anmaaru phę etu sụ: "A ta alakatajekwa uwe ọphúú gude gbachia akahụ uwe. Onye meru iya nü; onye ono alakaa k'òphúú ono alaka; teme mpekala uwe ọphúú ono yele akahụ uwe ono taa gbaduru nanụ. ³⁷Ophu a wujeduru mée ọphúú ye l'ugbobele-mée, riwaru pheripheri. Odumeka mée ọphúú ono agbawashia ugbosele ono; mée ono awuhihi; ugbosele ono agbakpohukwapho. ³⁸Obenu lè mée ọphúú bę eeyeje l'ugbobele ọphúú. ³⁹Onye anguje akahụ mée bę k'òphúú ta agujeedu. Noo kélé qosuje l'akahụ iya phę ka iya ree."

Eswe-atüta-unme (Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

6 ¹O be l'eswe-atüta-unme; Jizosu phę nođu aghata l'egu, a koru witi; ndu etsoje iya nü wotaahaa akpuru witi ono haru nmaa swókoswoko wata atata. ²Ndu Fárisii haru sụ phę: "?Bü gunu meru iphe unu eme iphe, e te emejudu l'eswe-atüta-unme?"

³ Jizosu su phę: “?Unu ta aguduru l'ekwo-opfu Chileke iphe, Dévidi meru l'eka egū agū yē ndu ephe l'iya swi. ⁴G'o bahüru l'ulo Chileke je ewota buredi, e doberu Chileke iche woru taa, bu buredi, onye ozo ta atajedu; gbahaa ndu-uke Chileke. O hakwarupho nü ndu ephe l'iya swi?”

⁵ Jizosu su phę: “O kwa Abubu-Ndiphe bu Nnajiuphu, nwe eswe-atüta-unme.”

Onye eka lanu nwuhuru anwuhu

(Mat 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶O be l'eswe-atüta-unme ozo gę Jizosu bahüru l'ulo-ndzukö phę je ezia-haa iphe; o dürü nwoke, no l'eka ono, ekutara nwuhuru anwuhu. ⁷Ndu ezije ekemu waa ndu Fárisii geahaa Jizosu ngge g'a maeshikwaru: ?l'oome g'ehu du nemadzü ike l'eswe-atüta-unme; g'ephe achokwanaa ophu ephe a-sü l'o meru. ⁸Ole Jizosu mawaru egomunggo phę bya asü nwoke, eka nwuhuru anwuhu ono: “Gbeshi bya apfuru l'atatiphu onyemonye l'eka-a!” Nwoke ono gbalihu je apfuru. ⁹Jizosu su phę: “Gę mu jia unu ají. Ekemu eswe-atüta-unme ?bu g'e meje ree; töö g'e meje ejio-iphe? ?Bu g'a dzoje ndzü; töö bu g'e mebyije ndzü emebyi?” ¹⁰O bya aghaa enya le-phechaa phę g'ephe ha bya asü nwoke ono: “Ngwa; lochia eka alöchi!” O lochia eka. Eka ono bya eteta iya.

¹¹ Ephe swo-lihu wata achi idzu iphe, ee-me Jizosu.

Jizosu ahota ümadzu iri l'ębo

(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹²Tobudu iya bu; o be ujiku lanu; Jizosu bya ejeshia eka úbvú du igwe; jeshia epfurū nü Chileke. O pfukota nükota Chileke enyashi ophu mgburugburu. ¹³Nchi bohu; o bya ekua ndu etsøje iya nü bya ahota phę ümadzu iri l'ębo. O güa ndu ono ndu-ishí-ozi iya. ¹⁴Ndu o bu bu: Sayı-monu onye o gürü Pyita; waa Anduru, bu nwune iya; waa Jiemusu; waa Jionu; waa Filipu; waa Batülo Miyu; ¹⁵waa Matiyu; waa Tomosu; waa Jiemusu, bu nwa Alufiyosu; waa Sayımonu, onye yi l'ogbo, ladzö g'alı Jiu dürü ndu Jiu; ¹⁶waa nwa Jiemusu, bu iya bu Jiudasu; waa Jiudasu Isukariyotu, bu iya mecharu nođu lę mpfube; e gude Jizosu.

Jizosu ezi iphe bya eme ndu iphe eme g'ephe wekórohu

(Mat 4:23-25)

¹⁷Jizosu yele ndu ono, o hotaru ono tuko shi l'eli úbvú ono kpó-ze-ta; bya anodú lę mkpó-ze iya; ephe l'ikpoto ndu etsøje iya nü ozo; mę oke igwerigwe ndu shigbaa lę Jiudiya l'ophu; mę Jierúsalemü; mę oha onu-eze-enyimu Taya waa Sayıdonu; ndu byaru anüma iphe, oo-zi; waa g'o mee g'ephe wekórohu l'iphe, emegbaa phę nü. ¹⁸Ndu ɔbvü eme

wekɔrohuchakwapho. ¹⁹Ikpotu ndu ono tuko emegbaa g'ephe denyigbaa ya ẹka; kélé ike, shi iya l'ehuemeje g'ephe wekɔrohuchaa g'ephe ha.

Emereme l'aphụ
(Mat 5:1-12)

20 Jizosu bya apalia ẹnya dabé ndu etsoje iya nü bya asú:

“Ehu-utso bē a goru nü unubē
ndu ükpa;
kélé ẹka Chileke bụ eze bụ
k'unu.

21 Ehu-utso bē a goru nü unubē
ndu egū agū nta;
kélé ẹpho e-ji unu.

Ehu-utso bē a goru nü unubē
ndu akwa ékwa nta;
kélé unu a-chia ọchi.

22 “Ehu-utso bē a goru nü unu mē amadụ -kpoo unu ashị; wuchia unu ewuchi; akọ unu ọnụ; eku unu ndu ẹjo-iphe opfu l'unu kweru kẹ Abụ-bu-Ndiphe. **23** G'ehu tsọo unu mbóku ono; unu pfulihu tee ẹswa; kélé obungo unu parụ ẹka l'imigwe; kélé ono bukwapho gę nna phę ndiche megbaaru ndu mpfuchiru Chileke.

24 “Ole; nshio okwaro unubē ndu
nweru iphe;
kélé unu natabebewaru
iphe, rwuberu unu.

25 Nshio unubē ndu ẹpho jiru
nta-a;
kélé egū a-gụ unu.
Nshio unubē ndu achị ọchi
nta;
kélé unu a-kwa ékwa
gụa aphụ.

26 “Nshio unu; mē onyemonye -nodu epfu l'unu eme ree; kélé ono bụ-kwapho gę nna phę ndiche pfuru kẹ ndu mpfuchiru, shi epfujie iphe, Chileke epfuduru.”

Eye ọhogu obu
(Mat 5:38-48; 7:12a)

27 “Ole iphe, mu a-karụ unubē ndu anụ iya nü bụ: Unu yee ọhogu unu obu; unu mejeru onye unu dụ ashị ree. **28** Unu gojero ọnụ-oma nü onye türü unu ọnụ. Unu pfujeru nü Chileke k'onye koro unu ọnụ. **29** Onye chiru ngu ẹka l'agbagba nchị; dobefiaru iya nchị ọphuu; teme onye yetarụ ngu

uwe-éhu ngu; haa ya g'o yetafua nggafu-eka ngu. ³⁰Nujekwa onyemonye iphe o rworu ngu; tème onye wotaru iphe ngu; ta ajiekwa iya aji iya ozo. ³¹Unu mejeru onyemonye g'q dumunu g'onye ozo mejeru unu.

³²“Teke o buepho ndu yeru unu obu be unu yeru obu kpurumu; ?bu urwu gunu be ono baru unu? Kéle ndu iphe-eji bukwapho ndu yeru phé obu be ephe eyeje obu. ³³Teke o buepho ndu emejeru unu ree be unu emejeru ree; ?bu urwu gunu be ono baru unu? Kéle ndu eme iphe-eji emejekwapho egube ono. ³⁴Teke o buepho ndu unu ele enya l'unu a-nata l'eka phé be unu ejieje ugwo; ?bu urwu gunu be ono baru unu? Ndu eme iphe-eji lejiekwapho ndu eme iphe-eji ibe phé ugwo g'ephe anata iphe, ha g'ugwo, ephe jieru phé. ³⁵O bùchia g'unu yee ohogu unu obu; mejeru phé ree. Unu jieje ugwo wofu iya enya g'obunggo unu aha shii; tème g'unu aburu unwu Okalibe-kangokotaru-nu, bu Chileke; kèle ndu ta amadu iphe-oma yee ndu ejo-iphe be Chileke duchakwaruro odoo. ³⁶Unu bürü ndu obu-imemini ge Nna unu bukwapho.

Agbarwú ndu ozo

(Mat 7:1-5)

³⁷“Unu ta agbarwujekwa ndu ozo; ge Chileke etee ekpedu unu ikpe; ophu unu anmajekwa onye ozo ikpe; ge Chileke ataa anmadu unubedula ikpe. Unu gujeru ndu ozo nvu ge Chileke a-gukwaarupho unu. ³⁸Unu nuje nemadzú iphe ge Chileke a-nukwapho unu. Iphe, Chileke e-nwuru ye unu l'eka bu iphe, a tu-jiru atu-ji; tsua ya atsutsu; bya ayo-jia ya ayo-ji; o ji godogodo awushihu awushihu. Kèle oo iphe, unu gude túru nü nwibe unu bu iphe, Chileke e-gude tukwarupho nü unu.”

³⁹O bya anmaaru phé etu su: “Onye atsu ishi ?o kpújeru onye atsu ishi ibe iya tóo? ?Ephe taa atukodu dalahú le nsu?” ⁴⁰Onye anwu iphe l'eka nemadzú ta akajekwa onye qonwu iphe l'eka iya enweru enya. Onye eezi iphe bukwa; o -nwutachaa iphe, eezi iya l'oo-bya aha g'onye ono, ziru iya iphe ono.

⁴¹“?Bu gunu kparu iphe, i humaru nwiphe, no onye ozo l'enya; ophu i humaduru ophu ha g'oswebe l'enya nkengu? ⁴²Ozoo; ?denu g'ji-gbè su nwanna ngu g'o gebe g'i mefu iya nwiphe, dumunu iya l'enya; l'eka gubedua ata ahumaduru ophu ha g'oswebe, sweru ngu l'enya nkengu? Gube onye ono bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu ono! Vuru uzo mefuadaa iphe ophu ha g'oswebe, sweru ngu l'enya nkengu; g'ji-dumunu ike huma-rweta uzo; mefu nwiphe ophu ha nwanshii, dumunu iya l'enya.”

Oshi mè akpuru iya

(Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³“O to dükwa okpobe oshi, mijeru mebyi dumunu ike; ophu o dükwanu ejo oshi, mijeru mebyi, dumunu ike. ⁴⁴Eegudeje akpuru, oshi miru maru egube

oshi, o bụ. A ta awotajekwa akpuru ujiru l'oshi aga; ophu a wotajedu era-nggorobyi l'egbara. ⁴⁵ Okpobe nemadzụ eshijekwa l'okpobe iphe, du iya l'obu; wofuta okpobe iphe. Ejo nemadzụ nodu eshijekwapho l'ego-iphe, du iya l'obu; wofuta ejo-iphe. Kele iphe, oopfu l'onu bụ iphe, jiru iya obu ebu-shihu ebushihu.”

Umadzu labo, akpụ ulo
(Mat 7:24-27)

46 “?Bụ gunu bẹ o gude unu nodu ekuje mu Nnajiuphu; ophu unu eme-jedu iphe, mu suru g'unu mee? **47** Onyemonye, byapfutaru mu nụ; bya anuma opfu mu bya eme iya ememe bẹ mu e-goshi unu onye o du g'oo ya. **48** O du gẹ nwoke, l'akpụ ulo bya ebvumia ali ebvumi; tua ọkpa ulo ọbu le mkpuma. O be teke utso gbaru; mini bya agbapyabẹ ulo ono; ophu o ngakpodaaru iya nụ mè anganga; kele a tịru ọkpa iya l'eli mkpuma. **49** Obenu l'onye anụ opfu mu; ophu o medu iya ememe du g'onye kpuru ulo l'elikoru; ophu o waduru ọswa tua ọkpa iya; mini gbapyabẹ iya; o daaro teke ono teke ono dapyashihu; tsua gwogiri-gwogiri.”

**Ewekorohu nwozi
onye-ishi ndu ojogu**
(Mat 8:5-13)

7 ¹Jizosu pfuebekotakpoephō iphe, oopfu; ndu kuru l'eka ono nüma; o bahụ le Kapaniyomu. ²O dürü onye-ishi ndu ojogu ndu Romu, iphe eme nwozi iya; k'ophu oqbyawaa anwụhu. Nwokoro ono bẹ o yeru obu shii. ³Onye-ishi ndu ojogu ono nümaephō kẹ Jizosu; o bya ezia ndu bụ ogerenya ndu Jiu g'ephe je arwọ Jizosu g'o bya adzqo nwozi iya ndzụ. ⁴Ephe byapfutaephō Jizosu bya akwatakpo rwoshia ya ike sụ iya: “Jikonu; nwoke ono bükwa onye gbaru kẹ g'i meeru iya iphe ono; ⁵kele o yeru ndu ali anyi obu; o bụru iya kpuru anyi ulo-ndzukọ anyi-a.”

⁶Jizosu tsorū phē jeshia. Unuphu ibe nwoke ono due ya pho ntse; onye-ishi ndu ojogu ono zia ndu onyà iya g'ephe gbapfu iya je asụ iya: “Nnajiuphu; e jehero eri aphu k'abyabaya; kele mu ta agbaduru kẹ g'i bataru mu l'unuphu; ⁷ophu mbędúa l'onwomu agbaduru k'akpıritarū nugu ntse. O búa g'i pfua opfu onu; nwozi mu a-dụa iche. ⁸Mu bụ onye nō nemadzụ l'eka; o nwekwarapho ndu ojogu, nō mbędúa l'eka. Mu -sụ onye-a g'o jee ọwa-a; l'o jee. Mu -sụ onye ophuu g'o bya; l'o bya. Teke mu suru nwozi mu g'o mee ọwa-a; l'o mee ya.”

⁹Jizosu nüma iya; nwoke ono du iya biribiri. O ghakobé bya asụ igwe ndu ephe l'iya swi: “Mu suru-a; l'alị Izurelu kpọnụ bẹ mu ta ahümakwaru onye kwetaberu egube-a.”

¹⁰Ndu e ziru lwaphutashia azụ l'unuphu; nwozi ono wekorohuchawaa ree.

**Jizosu emete nwatibe nwanyị,
ji iya anqedu**

¹¹O rwua lę nchitabohu iya; Jizosu tüğbuia jeshia m kpükpu, aza Nenu. Ndu etsoje iya nü mē ikpoto ndu ozo tsoru iya jeshia. ¹²O byakubeshie-pho onu-abata m kpükpu ono ntse; a nodu apafutawaa odzu nwoke, bū iya bū ne iya nwa lanu eje elili; tēme ne iya ono bürü nwanyị, ji iya anqedu. Igwerigwe ndu shi l'oma m kpükpu ono kwatakpo awu etso nwanyị ono. ¹³Noo ya; Nnajiuphu hūmaephō nwanyị ono; imemini iya dū iya. O sụ nwanyị ono: “Hua eka l'enya! Ta arahé ekwa!” ¹⁴Jizosu bya edenyi eka l'akwata, a pa odzu ono. Ndu pa iya nü pfuru. O sụ: “Nwokorobya; mu sūru ngu g'i teta!” ¹⁵Onye ono, nwūhuru nü ono gbalihu bya awata epfu opfu. Jizosu seru iya ye ne iya l'eka.

¹⁶Ndzu rwutakota phē g'ephe ha l'eka ono. Ephe jaahaa Chileke ajaja sụ: “Okalibe onye mpfuchiru Chileke afataru anyi-o! Chileke kpapputaa-kwaru ndibe iya-o!”

¹⁷E pfudzuru kę Jizosu l'alí Gálili l'ophu mē l'alí ndu bupheru phē mgburugburu.

**Ozi, Jiọnu onye emeje baputizimu
ezi g'e zia Jizosu
(Mat 11:2-19)**

¹⁸Ndu etsoje Jiọnu kókotaru Jiọnu iphemiphe ono. ¹⁹Jiọnu bya ekua ndu etsoje iya nü ụmadzu labo bya ezia phē g'ephe je ajia Nnajiuphu sụ iya: “?Bü ngu-a bū onye ọbu, abya nü ọbu? Tō?bü g'anyi lee enya onye ozo?”

²⁰Ndu ono byapfuta Jizosu bya asu iya lę Jiọnu onye emeje baputizimu ziru g'ephe bya ajia ya sụ iya: “?Bü ngu-a bū onye ọbu abya nü ọbu? Tō?bü g'anyi lee enya onye ozo?”

²¹Teke ono bę Jizosu eme g'igwerigwe ndu iphe eme wekorohu; mē kpoo ndu ejo iphe-ememe eme; mē ndu ọbvu eme; mewaro igwerigwe ndu ophu atsü ishi, o mekwarupho; ephe phuahaa uzo. ²²O sụ ndu ono, Jiọnu ziru ozi ono: “Unu je akaru Jiọnu iphe, unu hūmaru; waa iphe, unu nūmaru. Unu sụ iya lę ndu atsü ishi l'aphuwaa uzo; ndu eniyeni nodu ejewaa ije; ndu ekpenta wekorohuwaa; ndu ada nkuchi nodu anuwaa iphe lę nchi; ndu nwūhuru anwūhu bę e mewaru; ephe teta dzuru ndzü; a nodu asàru ndu uko ozi-oma ono àsàsà. ²³Su-a; ehu-utso bę a goru nü onye onoya, mu taa bùduru ụpfu adu l'okpa.”

²⁴Ndu ono, Jiọnu ziru ozi ono tüğbuephō; Jizosu wata epfurū ikpoto ndu ono kę Jiọnu sụ phē: “?Bü gunu bę unu jeru l'echiegu je ahūma? ?Bü ekperema, phērehēre enwunga? ²⁵?Bükwanu gunu bę unu jeru ahūma? ?Unu jeru ahūma onye gbaphuru erekwa? ?Unu ta amadu lę ndu

kwarụ g'oke-amadụ bya eburu eriji ẹpho; anguji ẹpho bę dęgbaa l'unuphu ibe eze? ²⁶?Buhunu gunu զո bę unu jeru ahuma? ?Unu jeru ahuma onye mpfuchiru Chileke tọo? !hee! O ya bụ onoya! Mbụ-a; onye unu hụmaru bükwa onye gbę ka onye mpfuchiru Chileke shii mebyi akaka. ²⁷O ya bụ onye ono, Chileke pfuru opfu ehu iya l'ekwo-opfu iya sụ: ‘Onye զwa-a bụ onye-ozı mu, mu e-zı g'o vuru ngu չzo; je abooru ngu չzo l'iphu.’^j ²⁸Ge mu kakwaru unu: o tọ dükwa onye kabakpoo Jionu l'iphe, bükpoo iphe, nwanyi nwụru anwụnwu; obenu l'onye bükpoo ya bę a gbékpo su l'enya kachaa alwalwa l'eka Chileke bụ eze bę gbékwa ka Jionu.”

²⁹Ikpotu ndu ono g'ephe ha mækpo ndu ana akíriko nüma iphe, Jizo-su pfuru bya etua Chileke onye pfüberekoto ẹpha l' Jionu mecharu phę batputizimu. ³⁰Obenu l' ndu Fárisii waa ndu maru ekemu jíkaru uche Chileke l'onwophę bya aburu ndu Jionu emeduru batputizimu.

³¹Jizosu su phę: “?Bụ gunu bę mu a-turu ogbo-a yeru; bükpoo gu-nu bę ephe dù g'o ya? ³²Ephe dù g'unwegirima, nö l'edupfu eku nwibe phę oku asuje: ‘Nta bę anyi phürü unu ụpyi; ophu unu ekwedu ete ebvu. Anyi rwua erwubvu; ophu unu ekwedu ara ékwa.’ ³³Noo kele Jionu onye emeje batputizimu bę byaru nü; ophu o dudu iphe, ookweje eriri; ophu o ngüdu mée; unu su l'obvu eme iya. ³⁴Abubu-Ndiphe byakwanu; bya anodu eri angu; unu su g'e lenu l'o bụ ékpiri; bürü onye nggaga mée; bürü ḥonyà ndu ana akíriko mę ndu iphe-eji. ³⁵Ole ndu kwetarụ kę mmamiphe Chileke; l'egoshi l' mmamiphe iya bụ iphe, pfuru oto.”

Jizosu akpafu ibe Sayimonu; onye Fárisii

³⁶Tobudu iya bụ; onye lanu l' ndu Fárisii seeru iya ębyaa. O bya eje ibe onye Fárisii ono bya anodu kę nri ono. ³⁷Nwanyi ovuqba, shi l'ime mkpụ-kpu numaephō l'o nö le nri l'ulo onye Fárisii; o gude mgbere manu, eshi mkpọ teme o nodu ere ire shii ³⁸gude bya apfuru iya l' mgboru ıkpa; wata akwashị enya-mini. O nodu akwashị Jizosu enya-mini l'ıkpa bya egude ęgbushi, nö iya l'ishi gude ehucha iya ya; etsutsu iya ọnụ l'ıkpa bya eworu manu ono, eshi mkpọ ono wụa ya ya. ³⁹Onye Fárisii ono, shiru iya ite ębyaa ono humae ya pho; o rịa su: “Ọme nwoke-a bụ onye mpfuchiru Chileke eviya; mę o manṣrua onye nwanyi-a, l'edenyi iya eka-a bụ; maru g'oomebe iphe-eji kparu.”

⁴⁰Jizosu su iya: “Sayimonu; o dürü iphe, mu e-pfuru ngu.”

Sayimonu su iya: “Pfunaa ya; O-zì-iphe.”

⁴¹Jizosu su iya: “Nwoke lanu jieru ụmadzu labo ugwo. Onye ophuu bę o jieru ükporo pangu labo lę pangu iri. Onye ophuu bę o jieru pangu ise kpuru. ⁴²O nonya; ophu ephe adudu ike pfua ya ugwo ono. O paru ugwo ono hakotaru phę ęphenebo. ?Bụ onye ole bę a-ka iya eye obu l'ęphenebo ono?”

j 7:27 Guna Mal 3:1.

⁴³ Sayımonu sụ iya: "Mu arıkwa l'qo onye ophu ọ harụ ophu ka shii pho."

Jizosu sụ iya: "I pfuru ree!" ⁴⁴ O bya aghaa enya l'eka nwanyị ono nō bya asu Sayımonu: "?I hūmaru nwanyị-a? Mu bataru ulo ngu; ophu i keduru mu mini ge mu saa ọkpa; ole nwanyị-a gude enya-mini saa mu ọkpa; bya egude egbushi iya huchaa ya. ⁴⁵ Ophu i tsutsuduru mu onu; ole eshinu mu bataru bẹ nwanyị-a gudee mu pho etsutsu onu l'okpa. ⁴⁶ Ophu i wüduru mu manu l'ishi. Obenu le nwanyị-a gudeephō manu, eshi mkpo; bya ere ire shii, awu mu l'okpa. ⁴⁷ O ya bụ ge mu karu ngu: a guru nwanyị-a nvụ likpoto iphe-eji iya. O bürü iphe ono meru g'o gude o yee mu obu shii. Obenu lonye a guru nvụ l'iphe, ha nwanshii; eyeje obu nwanshii."

⁴⁸ O sụ nwanyị ono: "A gụwaru ngu nvụ l'iphe-eji ngu g'o ha."

⁴⁹ Ndu ephe l'iya eri nri wata epfupfu sụ: "?Bụ onye baa? Onye ophu agujefuaru nemadzụ nvụ l'iphe-eji."

⁵⁰ O sụ nwanyị ono: "Ekweta, i kwetarụ nkemu dzowaru ngu. Laa l'ehu-guu."

Unwanyi, l'etso Jizosu

8 ¹Ntsolohu teke ono kwapho; Jizosu tuko mkpukpu le mkpukpu jephekota; ²ara ozi-oma k'eka Chileke bụ eze ono arara; bya epfu iya epfupfu. Yee ụma-dzu iri l'ebu ono swíkpoerupho; ³mékpoo ụnwanyi, ọ harụ mee g'ephe wekorohu l'obvu, eme phē nụ; me iphe-ememe mmanu. Unwanyi ono, ephe l'iya swigbaa ono bụ Meri ophu eekuje onye Magudala; onye Jizosu chifuru obvu esa l'ehu; ⁴waa Jiowana, nyee Kuza ophu bụ iya l'eyeru Herodu eka l'achikobe ęku iya waa Suzan; waa ikpoto ndu ozowaro. G'ephe ha gude iphe, ephe nweru ejeru Jizosu phē ozi.

Onye agha mebyi iphe

(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴O be teke ikpoto nemadzụ zakoberu; ndu shi le mkpukpu wụ-pfuta iya; ọ nmaaru phē ętu sụ phe:

⁵"Nwoke jeru l'egu atu mebyi iphe iya. Ọ nodu atu mebyi iphe ono; ọ harụ daa laguga gbororo; a zopyashia ya l'okpa teme ęnu bya atutua ya. ⁶ Ọ dürü ndu ophu daru l'epfu; efufu, oofuta ọ nwülwashihi nwüshihu; kele mini ta adịudu l'epfu ono. ⁷ Ọ dürü ndu ophu daru l'eka akpuru obvu nō l'ime alị; ephe l'obvu ono tuko vutakota. Obvu ono kpagbushia ya. ⁸ Ọ dükwarupho ndu ophu daru l'eka alị dụ ree bya evushia; bya amịa gbaa mgburugburu ugbo ükporo ise."

O pfunya nno bya ara ya arara sụ: "Onye nweru ęnu-nchi, l'anụ iphe; nümakwa iya!"

Iphe, meru g'o gude Jizosu

nodu egudeje ętu ezi iphe

(Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹Ndu etsajo iya nụ jia ya iphe, ętu ono bụ. ¹⁰ O sụ phē: "Oo unubedua bẹ Chileke meru g'unu maru iphe, e shi domigbaa edomi, bụ iya bụ k'eka

Chileke bụ eze; obenu lę kę ndu ozo bę a tükoru anmaru phę l'etu etu; g'qoburu ęphe -lee ęnya nta lee imo; o tọ dudu iphe, ęphe ahuma; teke ęphe nümachaaaru nta nüma imo; o tọ dudu opezhi aga phę nchi.”

**Iphe, etu onye agha
mebyi iphe ono bụ**
(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹Sụ-a; waa iphe, etu ono bụ baa: “Mebyi iphe ono bụ opfu Chileke. ¹²Ndu opezhi daru l'aguga gbororo bụ ndu opezhi nümachaaaru iya nü; Obutuswe bya anafu phę mebyi opfu ono, a kuru l'ime obu phę ono; g'ęphe te ekweta g'a dzoo phę. ¹³Ndu opezhi daru l'epfu bụ ndu opezhi bụ teke ęphe nümaru opfu ono bę ęphe natakpooru iya l'ehu-ütso; ole o tọ gbaduru phę ogbarabvu l'obu; ęphe kwetaępho; kpoo nwüpfu nwanshii; o beeępho teke ęhutama byapfutaru phę; ęphe gwobe iya. ¹⁴Ndu opezhi daru l'ekä akpuru obvu no l'ime ali bụ ndu opezhi nümachaaaru iya nü; ęphe jenyaa l'üzö phę ono; oke egomunggo; waa ęku; waa iphe-ütso opezhi dù lę ndzü phę kpamuka phę ęhu; opezhi o dudu iphe, ozi-oma ono meru phę l'ehu. ¹⁵Ndu opezhi daru l'okpobe ali; noo ndu opezhi bụ ndu nümaru opfu ono bya egude ękpobe obu oma gudeshia ya ike-ike. Ęphe taa nshi pfukashia opfu Chileke ono ge ndu ozo kweta.”

Oróku, e yero ǫku kpuchia iphe
(Mak 4:21-25)

¹⁶“O to dükwa onye abujeru; o -yechaa ǫku l'oróku l'o woru iphe kpuchia ya; ǫzoo l'o woru iya nwua lę mkpula iphe, aazę azee. Eedobeje iya l'iphe, aapfubeje oróku g'onyemonye, bataru nü a-hümä iphóró iya. ¹⁷Kele o tọ dudu iphe, e domiru edomi, e tee mechadaa mee g'a madzuru; opezhi o dudu iphe, eeme lę mpya, e tee mechadaa mee g'a madzuru.

¹⁸“Unu kwabéru onwunu ęnya l'iphe, unu anụ lę nchi; kele iphe, bụ-kpoo onye nweru nü bę ee-yebaaru l'opezhi o nweru. Onye ete nwedu nü bę nwopezhi o dobesu lę ya nweru bę aa-gbenu natafua ya nü.”

Ne Jizosu yee unwune iya
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹E mechaa; ne Jizosu waa unwune iya bya abyarwuta ęka ono. opezhi ęphe adudu ike jekube iya; kele nemadzü dù igwerigwe. ²⁰A sụ iya: “Ne ngu yee unwune ngu nökwa l'etezi eku ngu.”

²¹O sụ: “O to nwekwa onye ozo, bụ ne mu; ǫzoo unwune mu; gbahaa ndu nümaru opfu Chileke ono bya eme iya ememe.”

Jizosu abyanyị oke akpara-mini
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

²²O be ujiku lanu; Jizosu yele ndu etsoje iya nü bahü l'ugbo. O sụ phę: “Unu g'anyi dafu azu eze-ęnyimu azu iya opezhi.” Ęphe kporu ugbo

jeshia. ²³Ephe kponyaa; mgbenya tu Jizosu. Oke pherephere gude oke akpara-mini bapfuta phē l'echi ogbu mini ono. Mini wujiahaa ugbo-a; ndu ono nma l'agaga. ²⁴Ephe je ekutee Jizosu su iya: “Ọnyibe! Ọnyibe! Ugbo abyakwaa anyi ekpukpu!”

O gbalihu bya abaarụ pherephere mba; baarụ oke akpara-mini mba; o bụru bugemu. Ekameka daa nyonyoronyo. ²⁵O su phē: “?Denuhunu ekwekwe obu, unu kweru obu?”

Ndzu guahaa phē. Ephe gude ẹhu anmanma wata epfu su: “?Bụ egube nemadzụ gunu baa? Onye ọphu asuje pherephere yee mini l'o waa iphe, ephe e-me; ephe emee g'o pfuru.”

Nwoke, ọbvu eme
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶Jizosu phē bya akpo-rwua alị ndu Gerasa, nō ghaaru Gálili iphu. ²⁷Afuta, ọofuta l'ugbo; nwoke, ọbvu eme, shi l'ime mkpukpu gbapfuta iya. Nwoke obu nökpowaru ọdu o yeberu uwe l'ehu; ọphu o budu l'ulo; o bụru l'eka eeli-je nemadzụ bē o bu. ²⁸O húmaephō Jizosu; o daa kpurumu l'iphu iya; bya echia mkpu su: “Jizosu! Nwa Okalibe-kangokotaru-nụ, bụ Chileke! ?Bụ gunu bē mu lę ngu jigba? Mu arwołwa ngu arwɔrwo; ta anuṣhiṇu mu aphu.” ²⁹Jizosu kahawarụ ọbvu ono g'o fūta nwoke ono l'ehu; kēle tekenteke bē o kparwutawaru iya l'ehu. A t̄a ya mkporo l'okpa yele eka; chee ya nc̄he. O nodu atukoje iphe ono gbabushia; ọbvu ono emee ya; l'o sahụ laa l'echiegu.

³⁰Jizosu bya ajia ya su: “?Iiza gunu?”

O su l'epha iya bụ Ụnubuku; kēle ọbvu dū igwerigwe buru iya l'ehu. ³¹Obvu ono t̄uko rw̄o Jizosu su g'o t̄o sükwa phē g'ephe wülahu l'iduma, enwedu óhū.

³²O dñru ikpoto ezi, akpa nri l'aguga úbvú l'eka ono. Obvu ono g'ephe ha rw̄ahaa ya g'o kwe g'ephe wuba ezi ono l'ehu. O ya bụ; o su g'ephe wubanu. ³³Obvu ono wufuta l'ehu nwoke ono je awuba ezi ono l'ehu. Ikpoto ezi ono shi l'aguga úbvú ono phota ọso; gbaa kpurukpuru gbazeta je awuda leze-enyimu ono; mini rigbushia ya.

³⁴Ndu eche iya nụ húmaephō iphe, meru nụ; ephe gbakashihu je epfu-kashia ya l'ime mkpukpu mē l'oma obegu. ³⁵O ya bụ; a wuru jeshinaa ahuma iphe, meru nụ. Ephe byapfuta Jizosu; ephe bya ahuma onye obu, ọbvu shi l'ehu wufu obu g'o nō-kube Jizosu. O dñwanu iche; yewanu uwe l'ehu; ndzụ guahaa phē. ³⁶Ndu húmaru iphe, meru nụ kotoru phē g'e gude mee onye ono, ọbvu shi eme ono o wekorohu. ³⁷O ya bụ; ndu bupheru mkpukpu Geresa mgburugburu rw̄ahaa Jizosu g'o lufuru phē l'alị; kēle ndzụ-agugu rwutaru phē. Jizosu bahụ l'ugbo laphushia azu. ³⁸Nwoke ono, a chishiru ọbvu l'ehu ono rw̄ahaa Jizosu g'e yee ya nodu.

Ophu Jizosu ekwedu; bya asu iya: ³⁹“Te etsoshiru mu. Laa ndu unu je akọo eze iphe, Chileke meru ngu.”

Ọ tugbua je etsoru mkpukpu ono mgburugburu ara eze iphe, Jizosu meru iya arara.

**Nwa Jiayirosu me nwanyi,
nso eme mkpurumkpuru**
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰Jizosu lwaepho; ikpoto ndu kuru leka ono nata iya okpobe anata; kele onyemonye echewaru iya echeru. ⁴¹Qoduru nwoke lanu, aza Jiayirosu, bu onye-ishi ulo-ndzuko. Q bya adaa Jizosu le mgboru okpa; bya arwo iya; eyeru iya eka lali go bya ibe iya. ⁴²Ishi iya bu liphe, nwoke ono nwutaru bu mgbawali lanu kpurumu, nowaru iphe, ha g'apha iri lebo. Nwata ono nodu abya anwuhu.

Jizosu tsoru iya jeshia. A nodu awu gidigidi akpa mkpa; ekpo iya eka labo. ⁴³Q dukwarupho nwanyi, nso-nwanyi mewaru mkpurumkpuru apha iri lebo, yi le ndu ono. Nwanyi ono tukowaru iphemiphe, o nweru mephushichaa leka ndu eme obvu; ophu o dudu onye ophu metaru iya nu. ⁴⁴O shia Jizosu azu pyobata bya edenyi onu uwe iya eka; nso nwanyi ono meepho bugengu. ⁴⁵Jizosu su: “?Bu onye denyiru mu eka?”

Ophu o dudu onye kweru lo ya. Pyita su iya: “Ha! Onyibe; igwe oha-a ekpo ngu eka labo egube-a; i nodu aji onye denyiru ngu eka.”

⁴⁶Jizosu su: “Qoduru onye denyiru mu eka; kele mu mawaru like shi mu lehu lufu.” ⁴⁷Nwanyi ono nonyaa bya amaru le ya tee domikotadu onwiya; o gude ehu anmanma bya adaa ya kpurumu liphu; bya araa ya arara liphu oha iphe, kparu iphe, ya denyiru iya eka; bya epfukwaapho ge ya gude wekorohu teke ono teke ono. ⁴⁸Jizosu su iya: “Nwada mu; ekweta ngu mewaru i wekorohu. Laa lehu-guu!”

⁴⁹Tobudu iya bu; Jizosu kpukwaduru-a opfu lonu; nemadzu shi libe onye-ishi ulo-ndzuko pho bya asu yebueda ono, bu onye-ishi ulo-ndzuko ono: “Hakwaa O-zu-iphe; te epfuchiékwa iya nchj; le nwa ngu nwanyi nwuhuakwaru.”

⁵⁰Jizosu numa iya bya asu iya: “Ta atsushi ebvu! Qo 'epho g'i kweta! I -kwetawaa be nwa ngu a-duya iche.”

⁵¹Jizosu byarwutaepho unuphu; ophu o dudu onye o kwekwaduru ge yee ya swiru bahu lulo; gbahaa Pyita; waa Jionu; waa Jiemusu; waa ne le nna nwata ono. ⁵²Onyemonye tuko echi mkpu; akwa ekwa nwata ono. Jizosu su: “Unu ta arashi ekwa; kele o to nwuhuduru anwuhu. Qo mgbenya be ooku.”

⁵³Ephe ze iya ochi; kele o doru phe enya le nwata ono nwuhuru anwuhu. ⁵⁴Q bya eseta nwata ono leka bya ekua ya su: “Nwata! Teta!”

⁵⁵Nwata ono lwaphuta azu lekpu iya. O kwolihu. Jizosu su g'a nu nwata ono nri g'o ria. ⁵⁶Q du ndibe phe biribiri. Q su g'o to dukwu onye epho e-pfuru iphe ono, meru nu ono.

**Jizosu ezi ndu-isho-ozu iri l'ebu
g'ephe je epfua opfu Chileke
(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)**

9 ¹Jizosu bya ekukobe ụmadzu iri l'ebu ono l'eka lanu; bya eyeru phē ọkpukpu-ike g'ephe gudeje ike chishije ọbvu g'o dñuhabe; waa g'ephe meje gē nemadzụ wekōrohu l'iphe, eme iya nụ. ²O bya ezia phē su g'ephe je araa k'eka Chileke bụ eze arara; waa g'ephe mee ndu iphe eme g'ephe wekōrohu. ³O su phē: “Unu ta adukwa iphe, unu e-gude gbeshi ije unu. Unu ta apakwaru oshi-mpaleka; ọphu unu apakwaru ẹkpa. Unu te egude-kwa nri; ọphu unu egudekwa okpoga. Ophu unu eyekwa uwe n-yekwasé. ⁴Unuphu, unu bahukpowaru; unu nöduekwapho l'eka ono. Unu -shi l'eka ono unu ejeshia mkpukpu oze. ⁵Eka unu jeru; a -jika unu; unu lufuta lę mkpukpu ono jishia urwuku ọkpa unu g'o bñru iphe, l'a-nodu agba phē ekebe.”

“Ephe tñgbua je ejepheahaa lę mkpukpu lę mkpukpu; ara ozi-oma ono arara; bya eme gē ndu iphe eme wekōrohu l'ekameka.

**Iphe, atufu Herodu ęhu
(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)**

⁷Ochi-oha, bụ Herodu nüma iphemiphe ono, emenu ono; o tñfu iya ęhu. O dñru ndu sñru l'oo Jionu tetaru dzñru ndzụ oze. ⁸Ndu asu l'oo Elayijia tetaru; ndu asu l'oo onye lanu l'ime akahụ ndu mpfuchiru Chileke tetaru. ⁹Herodu su: “Ha! ?Buhunu onye bụ onye owa-a, mu anu nkiya egube owa? ?Bụ Jionu-a, mu ziwaru; e je egbuta iya ishi wotaru mu-a; tño ?buhunu onye?” No iya; Herodu meahaa gē ya e-me hñmakpoo Jizosu ọbu enya.

**Jizosu anu ụnu ụmadzu
iri l'ebu l'ukporo iri nri
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jion 6:1-14)**

¹⁰Ndu-isho-ozu ono jechaa bya alwaphuta azụ bya akokotaru Jizosu iphe, ephe meru. O duta phē; ephe swñru jeshia Bñtusayida nwékinyi phē. ¹¹Ikpoto ndu ono nüma iya bya etsoru iya. O nata phē ọkpobe anata bya awata phē epfurụ k'eka Chileke bụ eze; bya emee ndu iphe eme; ephe wekōrohu; mbụ ndu o bụ mkpa.

¹²O be l'uzenyashi; ụmadzu iri l'ebu ono byapfuta iya bya asu iya: “Sñdúpho ikpoto ndu-a g'ephe tsoru unuphu l'unuphu l'iphe, bñkpo mkpukpu-a, bupheru mgburugburu-a je akpata nri, ephe e-ri; chøo eka ephe a-kwa; kele eka-a, anyi nö-a bñkwa echiegu.”

¹³O su phē: “Unubedula l'onwunu nñnu phē nri g'ephe ria.”

Ephe su iya: “Iphe, anyi gude l'eka-a bñkwa ishi buredi ise waa ema labo kpñu; gbahaa g'anyi je l'onwanyi je azñtaru g'ephe ha nri.” ¹⁴Kele

unwoke, dökwanuru l'eka ono beru l'unu unwoke iri l'ebô l'unwoke ükporo iri.

Jizosu su ndu etsoje iya nu: "Ngwa; unu mee phê g'ephe nödugbaa anoo l'ophere l'ophere; g'ephe nöo ükporo ebo-ebo l'iri-iri."

¹⁵Ephe bya emee g'o pfuru bya emee phê; ephe nöduchaa anoo g'ephe hakota. ¹⁶O bya ewota ishi buredi ise ono waa ema labo pho; bya apalia enya imeli kele Chileke ekele kë nri ono; bya eworu iya nyawashia; bya anu ndu etsoje iya nu g'ephe keeru ikpoto ndu ono. ¹⁷Ephe tuko rijichaa epho. A tutukobe ophobia ephe riphodoru; o ji nkata iri l'ebô; mbu ibiribe buredi ono.

Pyita akø onye Jizosu bu
(Mat 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸O be teke Jizosu no epfu anu Chileke nwékinyi iya; ndu etsoje iya nu nödukwapho l'eka ono ephe l'iya. O su phê: "?Bükpo onye bë ndiphe asuje le mu bükpo?"

¹⁹Ephe su iya: "O nwekwari ndu asuje l'i bu Jionu, onye shi emeje ba-putizimu. O nwekwarapho ndu asuje l'i bu Elayijia. Ndu asu l'oo onye lanu l'ime akahu ndu mpfuchiru Chileke tetaru dzuru ndzu."

²⁰O su phê: "Unubedula-e; ?Unu sukwani l'ekwu bu onye?"

Pyita su iya: "Oo ngu bu Kéreshi obu, shi Chileke l'eka."

**Epfupfu mbu, Jizosu epfu
l'ekwu e-je iphe-ehuka nwuhu**
(Mat 16:20-28; Mak 8:30—9:1)

²¹O karu phê bya alotoru phê eka le nchi g'o to dükwa onye ephe epfur iphe ono. ²²O su: "Abubu-Ndiphe jefutajekwa iphe-ehuka, du igwerigwe; ndu bu ogerenya; waa ndu-ishi uke Chileke; waa ndu ezije ekemu l'a-jikakwa iya woru iya megbua. O -rwua le mboku k'eto iya Chileke emee ya l'o teta dzuru ndzu ozo."

²³O su phê g'ephe ha: "Onye o du iya g'o tsoru mu; g'onye ono wofu enya l'ehu onwiya; vutaje oswebe onwu nkiya mboku-mboku vuru tsoru mu. ²⁴Kele onye eme g'o dzoo onwiya ndzu l'e-tuphakwa ndzu iya etupha. Onye gudekwanu opfu ehu mu tuphaha ndzu iya l'a-dzoo onwiya ndzu. ²⁵Mbu ?bu gunu bu urwu, nemadzu ritaru me o -nwekotachaaru iphemipe, no le mgboko-a bya alakwanaa onwiya l'iswi; a nua ya aphu? ²⁶Kele onye iphere Abubu-Ndiphe du; iphere ezi ozi-oma iya du iya; iphere onye ono a-dükwapho Abubu-Ndiphe me o -nöduepho l'ogbu-nwijnwii nkiya abya; waa l'ogbu-nwijnwii kë Nna iya; waa ogbu-nwijnwii k'ünwu-ojozi iya, du nsø. ²⁷Ole ge mu gbukwaaru iya unu tororo; o dükwaru ndu haru pfuru l'eka-a, ata yidu nwuhu; gbahaa l'ephe humaadaru eka Chileke bu eze."

Jizosu egbu nwijinwii
(Mat 17:1-8; Mak 9:2-8)

28 “A noephō iphe, ha g'abalị የሱት, o pfuru iphe ono; የሱት eduta Pyita; waa Jionu; waa Jiemu je enyihu eli úbvú; jeshia epfuru nū Chileke. 29 O pfu-nyaephō nūnyaephō Chileke; iphu iya gbuchafu; uwe iya chanwehụ; gbuahaa nwijinwii. 30 A bya ele የሱት; ndiche labo nodu epfuwaay eyeru iya. Ndu ono bù Mōsisu yee Elayija. 31 Ephebedua goshikwaruphō onwophē l'ogbu-nwijinwii imigwe. Ephe nodu epfuru Jizosu k'anwuhu, የሱት le Jierúsalemu, bù iphe, Chileke tubuwaru l'oo-me iya. 32 Teke ono bē Pyita yee ndu ephe l'iya swi kumihuwaru mgbənya. Ephe tehu bya ahūma ogbu-nwijinwii ya ono waa ụmadzu የሱት ono, ephe l'iya pfuru l'eka ono. 33 Ndu ono byaephō aha Jizosu; Pyita sū iya: የሱት; የሱት ree g'anyi nō l'eka-a; g'anyi tūa mkpu eto: nanu nkengu; nanu kē Mōsisu; nanu kē Elayija.” Pyita ta amahēdu iphe, oopfu.

34 O kpukwaduru nno l'ōnu epfu; urwukpu bya aso-kputa phē. Ndzu ḡuahaa phē g'urwukpu sopyaberu phē ono. 35 Olu-opfu shi l'urwukpu ono gbūfū sū: “Onye የሱት a bù Nwa mu nwoke, mu hoṭarū. Unu nūmajekwa iphe, oopfu!”

36 Olu ono pfuchaephō iphe ono; onye a h̄umaru būwari Jizosu nwéki-ya. Ephe nō-kirishia; ophu የሱት onye ephe pfuru iya teke ono; mbu iphe ono, ephe h̄umaru ono.

**Eeme onye የሱት atu ndapfū
g'o wekōrohu**
(Mat 17:14-18; Mak 9:14-27)

37 O be le nchitabohu iya g'ephe nyizetachaaru l'eli úbvú ono; ikpoto ne-madzū wū-pfuta iya. 38 Noo ya bù; nwoke lanu l'ime ikpoto ndu ono chishia sū: “O-zì-iphe; jiko lenaa nwa mu-a የሱት; kele የሱት kwa iya bù mu nwa lanu. 39 O dūru egube የሱት, akparwutaje iya l'ehu; የሱት l'ō tūa ya ndapfū; k'ophu úphū anoduje atsushi iya l'ōnu; oomekaadaa ya iphe teme l'ō haa ya. 40 Mu rwōo ndu etsoje ngu nū g'ephe chifū iya; ophu ephe adudu ike.”

41 Jizosu sū: “Ha-oo! Unubē የሱት ejō okpoma የሱት, adudu iphe, unu ekwetaje-a! ?Bù teke ole bē mu a-takpoo nshi ḡe mu l'unu nō-beru? Gu-deeshikwa nwa ngu የሱት kpīritarū!”

42 Nwata ono jepfushiephō Jizosu; የሱት ono tūa iya tūa l'alì bya eworu iya gbachia. Jizosu bya abaarū የሱት ono mba; bya emee nwata ono o wekōrohu. O duru iya nū nna iya. 43 Ephe chikafuchaephō የሱት ele g'ike du-be Chileke.

**Jizosu epfu iya k'ugbo የሱት
le ya e-je iphe-ehuka nwuhu**
(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)

О тұко дұғбакwada phē-a biribiri mbu iphemiphe, Jizosu emegbaa. О sū ndu etsoje iya nū: 44 “G'opfu-a bamikwaa unu l'enu-nchi; kele

Abubu-Ndiphe bę ee-mechakwaa kpuru ye ndiphe l'eka.”⁴⁵ Ophu ephe ta amadu iphe, o pfuru; kélé e domiru iya edomi g'o to doshi phe enya. Ndzu nodu agukwanu phe g'ephe e-me jia ya.

Onye kachakpoo shii
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Ephe wata adzokashi onye kachaa shii le g'ephe ha. ⁴⁷ Jizosu maerupho iphe, du phę l'okpoma bya ekuta nwata nshii pfu-kube onwiya; ⁴⁸ bya asu phe: “Onye gude k'iswi ehu mu nabata nwata nshii, ha egube-a buakwaa mu bę ọ nabataru. Onye nabatakwanuru mbedula; buakwanaa onye ono, ziru mu ozi ono bę ọ nabataru; kélé ọ onye enya kachaa alwalwa le g'unu ha bu onye kachaa shii.”

Onye ata akpoșhidu iphe, anyi eme
(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Jionu su iya: “Onyibe; anyi humaru onye gude epha ngu achishi obvu. Anyi su iya g'o to meshi l'o too tsodu ngu g'anyibedua.”

⁵⁰ Jizosu su iya: “Unu ta asusshi iya g'o to meshi; kélé onye ata akpoșhidu iphe, anyi eme akpoșhi bu anyi.”

Ndu Samériya ajika Jizosu

⁵¹ O rwutashię ya pho lala l'imigwe; o tıgbua le ya jefutaje Jierúsalemu.

⁵² O haru ndu-ozi zia g'ephe vuru iya uto je. Ndu ozi ono tıgbua bya abahu le mkpukpu lanu, no le Samériya je g'ephe doziaru iya eka oo-ze. ⁵³ Ophu ndu eka ono ekwedu iya anata; kélé o phoberu uto Jierúsalemu. ⁵⁴ Jiemosu; waa Jionu, bu ndu etsoje iya nu huma egube iphe ono bya asu iya: “Nnajuphu! ?Bu g'anyi karu oku g'o shi l'imigwe bya ekepyashia phę töö?”

⁵⁵ Jizosu ghakobe bya agbochia phe onu su phe: “Unu ta amakwa egube iphe, unu l'iya l'eme. ⁵⁶ Kélé Abubu-Ndiphe ta abyaduru emebyi ndzu ndiphe; o chia g'o dzoo ndzu.” E mecha; ephe shi l'eka ono tıgbua jeshia mkpukpu ozo.

Ndu e-tso Jizosu
(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Ephe jenyaephō l'uto; nwoke lanu su iya: “Nnajuphu; mu e-tsojekpoe ngu pho eje ekameka, ijie.”

⁵⁸ Jizosu su iya: “Uphega nwekwaru enu; enu, ephe l'eli nweru ępfune; obenu le Abubu-Ndiphe te enwedru eka oo-dobeje ishi.” ⁵⁹ O su onye ozo: “Tsoru mu!”

Onye k'ono su iya: “Nnajuphu; ge mu jekwa elifua nna mu.”

⁶⁰ Jizosu su iya: “Haa ndu nwuhuru anwuhu g'ephe lia ndu nkephę, nwuhuru anwuhu. Gubedua l'onwongu je epfua k'eka Chileke bu eze g'a numadzuru.”

⁶¹Onye ozo su iya: “Nnajuphu; mu e-tsokwaru ngu; ole o ge mu je asudadaa ndibe mu g'ephe nokwa-ehu mma!”

⁶²Jizosu su iya: “O-pa-ogu agha enya l'azu ta ayikwa l'ozu k'eka Chileke bu eze.”

**Jizosu agba ndu-ozu iya
ębo-ębo l'ozu-omaa ono**

10 ¹E mecha; Nnajuphu byakwa bya ahota ukporo umadzu eto l'umadzu iri l'ębo ozo bya agbaa phę ębo-ębo; su g'ephe vuru iya uzo jekota l'iphe, bükpo mkpükpu mékpo ękameka, yębedua l'onwiya abya ejeje. ²O su phę: “Iphe, a koru l'opfu chashjakwaru; mbu l'o kwata-kpokwaaru ha shii; obenu le ndu-ozu, akpata iya akpata ha nwanshii. Unu pfuru nu Nnaji, nwe iphe, a koru l'opfu g'o ye ndu-ozu, l'a-bya akpata iya nu. ³Unu tugbua jeshia. Unu lekwa enya: l'unu dükwa g'ünwu atürü; mu chjakwaru unu ye g'unu jeshia ęka agu jiru ejiji. ⁴Unu te egudekwa ęda-okpoga; ozoo ęda mmanu; ozoo akpokpa. Unu te ejekwa anodu k'ekwe ekele le gbororo. ⁵Unuphu, unu -bahukpooru; unu vuru ęzo su: ‘Gę nchi dükwa doo l'unuphu-a.’ ⁶Teke nwa nchi-odoo no l'ęka ono; nchi-odoo unu aburu nkiya. Teke o dudu; l'o lwaphutaru unu azu. ⁷Unu buékwaru-pho l'unuphu ono; rije nguje iphe, bükpo iphe, ephe nüru unu; kele onye akanya gbaru k'anata ugwo iphe, o setarü. Unu te ebuphekwa l'unuphu l'unuphu. ⁸Teke unu bahuru mkpükpu; ephe -nata unu ree; unu rijeekwapho iphe, a nüru unu. ⁹Unu mee g'ehu du ndu iphe eme ike l'ęka ono; unu asu phę: ‘Chileke abyakwaa aburu eze unu.’ ¹⁰Teke unu bahükwanuru mkpükpu; ęphu ephe anataduru unu; unu alufu l'oma gbororo iya bya asu phę: ¹¹‘Urwuku mkpükpu unu, du anyi l'okpa be anyi jishiakwaru unu-o! O kwa iphe, unu a-maru bu le Chileke abyawaa egoshi le ya bu eze.’ ¹²Ole iphe, mu akarü unu bu; ęo-kakwaru ndu Sodomu mma mbóku ikpe; eme le mkpükpu ono.”

**Iphe ee-me ęha, jikaru nu
(Mat 11:20-24)**

¹³“Nshio gube ęha Körasinu! Nshio gube ęha Bętusayida! Kele ęome e wotaru iphe-ęhumaleny, e meru l'ime unu mee l'ęha Taya yele ęha Sayidonus m'ephe eyekwaa uwe-aphu; kpuwa onwophę ntü ęzenya; gude goshi l'izimanu lwaru phę azu; ephe ghawaa umere lwapfuta Chileke. ¹⁴Ole ęo-karü ndu Taya waa ndu Sayidonus mma mę Chileke kpeje ikpe eme le g'ęo-du unubedula. ¹⁵Gube ęha Kapaniyomu! ?O du ngu g'e kulia ngu g'i supfurul imigwe to? Aa-gbekwanu kwatsua ngu kwarua ngu ęku-alii-maa!”

¹⁶O su ndu etsoje iya nu: “Onye nümaru iphe, unu pfuru nümwawaru iphe, mu pfuru; onye jikaru unu jikakwaru mu pho; teme onye jikakwanu mbedula buakwaa onye ono, ziru mu ozi ono be o jikaru.”

**Ndu Jizosu ziru ozi
alwa l'ehu-utso**

¹⁷Ukporo ụmadzu ẹto l'umadzu iri l'ebu ono jechaa bya egude ehu-utso lwa bya asụ Jizosu: “Nnajiuphu; anyi gude ępha ngu kachaa ọbvu ike!”

¹⁸O sụ phẹ: “Mu shia ele Nsetanu g'o shi l'igwe ada g'ebemu-igwe. ¹⁹Sụ-a; mu yeakwaru unu ike l'eka g'unu zopyabejehaa agwo l'okpa mē akpi mē g'unu kakota iphe, bükpo ike k'ohogu ono, bụ Obutuswe ike. O tọ dudu iphe, byaru ayị mee unu. ²⁰Ole g'o to bükwaru iphe, ehu iya a-nodu atso unu bụ lunu ka ọbvu ike; g'ehu tsojechia unu l'e dewaru ępha unu l'ekwo l'imigwe.”

Ehu atso Jizosu
(Mat 11:25-27; 13:16-17)

²¹Lẹ teke ono kwapho bẹ Unme Chileke meru Jizosu; ehu tsomahu iya. O sụ: “Mu ekele ngu ekele Nna, bụ Nnaji igwe yee ali; l'i domiru iphe-a gẹ ndu kwaru ẹnya; waa ndu mmamiphe ta amaru iya; i woru iya goshichia ndu obu phẹ gurù iphóró gẹ k'ünwegirima. Ee! Nna; noo iphe, i mekpoe-raphro g'o dụ ngu; waa g'ootso ngu ụtso ememe iya.

²²“Nna mu yeakwaru mu iphemiphe l'eka. O tọ dükwa onye maru onye Nwa Chileke bụ; gbahaa Nna iya, bụ Chileke. Ophu o dükwa onye maru Nna iya, bụ Chileke; gbahaa Nwa iya; ọzo ępho onye Nwa iya ono hotaru; goshi iya Nna iya.”

²³Jizosu yee ndu etsoje iya nụ nodulepho nwékinyi phẹ; o ghakobe sụ phẹ: “Ehu-utso bẹ a goru nụ unubẹ ndu gude ẹnya unu ahụma iphe-a, unu ahụma-a. ²⁴?Unu maru-a le ndu mpfuchiru Chileke; waa ndu eze, dụ igwerigwe bẹ o gurù egwu ahụma iphe-a, unu ahụma-a; ole ęphe ta ahụmaduru iya. O gükwaru phẹ pho anụma iphe-a, unu anụ-a; ole ęphe ta anụmaduru iya.”

Ekemu, kpọ-chiru ishi
(Mat 22:34-40; Mak 12:28-34)

²⁵Noo ya bụ; onye lanu, maru ekemu gbalihu gẹ ya gude aji hụa Jizosu ama bya asụ iya: “O-zì-iphe; ?bụ gụnu bẹ mu e-me gẹ mu dzuru ndzụ ojegojo.”

²⁶O sụ iya: “?Bụ gụnu bẹ e deru l'ekwo ekemu? ?I gütarу gụnu?”

²⁷Nwoke ono sụ iya: “Ekwo ekemu sụru: ‘Yee Nnajiuphu, bụ Chileke ngu obu ngu g'o ha. Gude ndzụ ngu g'o ha; mē ike ngu g'o ha; mē uche ngu g'o ha yee Chileke obu. Waa g'i yee nemadzụ ibe ngu obu g'i yero onwongu.’”

²⁸Jizosu sụ iya: “I pfukotaru iya; i -mee nno; l'iinweru ndzụ.”

**Etu k'onye Samériya,
nweru obu ọma**

²⁹Nwoke ono kuchata iya bya asụ iya: “?O bükwanuru onye bụ nema-dzụ ibe mu ọbu?”

³⁰Jizosu nmaaru iya etu su: “O dñru nwoke, shi Jierúsalem̄ eje Jieriko. O je evubaa ndu ana nfū. Ephe tsua ya iphe tsugbuphodo iya ndzū nwanshiji; gbabé iya oto bya aparu iya haa; o nōduwaa mkpokpo ndzū. Ephe gbakashijhu. ³¹O dñru g’o nwñru; onye uke Chileke nōdu aghata l’uzo l’eka ono bya ahñma iya; bya agbangoo ya; shia ñzo ozo; o bñru iya atugbu. ³²Oshilokpa Lívayi ghatashikwaapho l’uzo ono bya ahñmakwa iya pho bya aghangokwaa ya pho. ³³Obenu l’onye Samériya, ejekpooro iphe, ooje ghatashijaru ëka nwoke ono nō bya ahñma iya; imemini iya dñ iya. ³⁴O bya ejepfu iya bya edebechaa ya manu l’onyá, dñgbaa ya l’ehu; kpuu ya ya mée bya ekechishia ya ya. O bya apata iya tukobe le nkafu-igara iya; bya aparwuta iya ulo ndu ije; bya edobe iya swiru. ³⁵O be le nchitabohu iya; o chifuta shiru labo bya anu onye-nche ulo ndu ije ono bya asu iya: ‘Letakwa iya ñnya. Teke mu lwaru; o -dñru iphe ozo, o phubaaru ngu; mu a-pfua ngu iya.’

³⁶“Bñ onye ole l’ime ñmadzu éto ono be i ríru l’o ya bñ nemadzu ibe nwoke ono, vubaru ndu ana nfū ono?”

³⁷Onye eziye ekemu ono su iya: “Oo onye ophu phñru iya obu-imemini pho.”

Jizosu su iya: “Laa; je emeje egube ono.”

Jizosu akpapfuta

Mata yee Meri

³⁸Tobudu iya bñ; Jizosu phë kwaseru ejekpoekwapho iphe, ephe eje. Ephe jenyapho l’uzo; o bahu l’oma mkpukpu lanu. Nwanyi, epha iya bñ Mata dubata iya ibe phë; ge ya kwaaru iya ebyaa. ³⁹Nwanyi ono nweru nwune nwanyi, epha iya bñ Meri. Meri je anodu nonyabe Nnajiuphu; anu opfu iya. ⁴⁰Mata yenükakwanuru éhu l’eme nri. O bya ejepfu Jizosu je asu iya: “Nnajiuphu! ?Tii sudu nwune mu nwanyi g’o to hashiru mu ozi-a ge mu je nwékinyi mu? Sunu iya g’o bya eyeru mu éka!”

⁴¹Nnajiuphu su iya: “Mata! Mata! I kñnukarú photophoto megbushinu-ka onwongu. ⁴²Iphe lanu bñ iphe, dñ mkpa kpñrumu. Meri hataakwanaru òkè-iphe ono ophu ka ree. Ophu a nafubaedu iya ya anafu.”

Jizosu ezi g’eepfuje anu Chileke

(Mat 6:9-13; 7:7-11)

11 ¹O be ujiku lanu; Jizosu nōdu éka lanu epfu anu Chileke. O pfughechaë ya pho; onye lanu l’ime ndu etsoje iya nñ su iya: “Nnajiuphu; zinaa anyi g’eepfuje anu Chileke ge Jionu zikwarupho ndu etsoje iya nñ-a.”

²O su phë: “Unu -nōdu epfu anu Chileke; unu suje:

“Nna anyi, bu l’imigwe;

G’e dobe epha ngu iche.

Goshinu l'oo gübedula bụ eze.
Gemeje iphe, dù ngu l'uche
l'eliphe;
g'eemeje iya l'imigwe.

- ³ Nunu anyi nri ntanụ-a;
Nri, a-sujeru anyi eri
mboku-mboku.
- ⁴ Guaru anyi nvụ l'eka anyi
mesweru ngu.
Ganyi gürü ndu mesweru
anyịbedua.
Te ekwekwa g'anyi nmalahụ
l'ohutama.
Nafutachikwaa anyi g'anyi
ta aba l'eka onye
ejo-iphe."

⁵ Jizosu sụ phē: "Denu g'unu ha onye e-jepfu ḥonyà iya l'echi abalị je asụ iya g'o jie ya ụgwọ ishi buredi ẹto; ⁶ l'onyà iya, shi eka dù ẹnya byaru ibe iya; ophu ya enwedu nri, ya a-nụ iya. ⁷ ḥonyà iya ono gbé l'ime ụlo sụ: 'E pfuchishi mu nchi! Mu gụ-chiwaru ụzo; swobe iya iphe. Mu l'ụnwu mu zewaa azee. Ophu mu agbeshiedu abya ngu anụ buredi kẹ nta.' ⁸ Gẹ mu kakwaru unu: ọ -bụru l'ọ tọo gbeshidu abya iya anụ buredi ono kẹle ọ bụ ḥonyà iya; l'oo-gudenụ kẹle oopfuchi iya nchi; ophu iphere adụdu iya bya anụ iya iphe, ọ byaru asụ g'o nụ iya. ⁹ Noo g'o gude mu sükwanu unu; unu pfua g'a nụ unu iphe; aa-nụ iya unu! Unu chọo iphe; unu a-chọta iya! Unu kụa eka l'ụzo; aa-guharu iya unu! ¹⁰ Kẹle onyemonye, sürü g'a nụ iya iphe bẹ aa-nuje iphe; onye chorū nụ l'a-chotaje; onye kuru eka bẹ aa-guhajeru ụzo. ¹¹ ?Denu g'unu ha, bụru nna, onye nwa iya a-sụ g'o nụ iya ema; l'ọ gbé chiru agwo nụ iya; ¹² ọzoo teke ọ sürü g'o nụ iya ekwa-ọku; l'ọ nuchia ya akpi? ¹³ Eshinu unubẹ ndu bụ ndu ejo-iphe amajeru nụ ụnwu unu iphe, dù ree; ?bucha Nna unu bu l'imigwe ta akabadaa amaru g'oo-me nụ unu Unme-dụ-Nso; mbụ unubẹ ndu sürü g'o nụ iya unu?"

Eka ike Jizosu shi
(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ O be teke ọzo; ọ dürü nwoke, Jizosu chífurụ ọbvu, bu iya l'ehu, me-ru ẹbe oopfujedu opfu. Kpiridangu-ọbvu ono lufuepho nwoke ono l'ehu; nwoke wata epfu opfu. Ọ dù ikpoto ndu ono biribiri. ¹⁵ O dürü ndu ophu sürü l'ọ ọbvu, bụ Biyelezebolu, bụ iya bẹ bụ onye-ishị iphe, bükpo ọbvu bẹ o gude achishi ọbvu.

¹⁶ Ndu ophu abya agbaberu iya ḥonyà opfu g'ephe gude nmata iya; sụ iya g'o menaarụ phē iphe-ohumalenyə, e-goshi l'ọ Chileke ziru iya eviya.

17 O maerupho iphe, ẹphe ari bya asu phe: "Ali-eze -keha ẹbo; seahaa opfu be o bụakwaa ọla-l'iswi. Nokwapho g'oo-dụ l'unuphu, keharu onwiya ẹbo. 18 Teke o bụkwanu le nkwoaka du l'ibe Nsetanu; ?denu g'ee-me g'alị-eze iya keru; me unu -su l'oo Biyelezebolu be mu gude achishi ọbvụ? 19 O -bukwanu l'oo Biyelezebolu be mu gude achishi ọbvụ; ?bu gunu be ndu k'unu gudekwanu achishi ọbvụ nkephe? O kwa iya bu l'oo ndu k'unu e-goshiwaro unu l'ikpe nmaru unu. 20 Obenu teke o bụkwanu l'oo ike Chileke be mu gude achishi ọbvụ obu; oo ya bu l'o noo iphe, egoshi le Chileke bụakwaa eze l'ehu unu.

21 "Onye ọkpehu du -kwaghe ngwogu akwaghe nođu eche ibe iya nche; ?ti madụ l'o to dudu iphe, eme iphe iya? 22 Obenu teke onye ka iya ike byaru afụaru iya; bya alwụ-kpee ya l'o nata iya ngwogu ono, bu iphe, o doberu ẹnya ono; bya akwaa ivu iya ono kekashia.

23 "Sụ-a; onye mu l'iya ata tughbaduru bụkwa onye opfu mu; onye mu l'iya ata achikobedu achikobe l'achikakwa achika.

Iphe, akpaję ọbvụ alwa azụ
(Mat 12:43-45)

24 "Teke a chifuru nemadzụ ọbvụ l'ehu; ọbvụ ono etsoru echięgu eka mini adudu aghaphe; acho eka oo-nmę anmee. Teke o jenyaaru; ophu o dudu eka o hụmaru; l'o sụ ge ya laphueşikwa azụ l'akahụ ulo iya-a. 25 Teke o byatashiaru; a zawa iya azaza; dozichaa ya ree; 26 l'o je je achita ọbvụ ęsaa ozy, ka iya njo; ẹphe awụba je eburu iya; ndzụ nwoke ono teke ono abya aka njo; eme le teke mbụ pho."

Okpobe ęhu-ütso

27 Jizosu pfuepho nno; nwanyị lanu l'ime igwe ọha ono chia mkpu sụ: "Ehu-ütso be a goru nụ nwanyị ophu paru ẹpho-ime ngu bya echee ngu era!"

28 O sụ iya: "Ehu-ütso be gochiaru nụ ndu anumaje opfu Chileke bya eme iya ememe!"

**Iphe-ohumalenyà,
meru l'ehu Jiona**
(Mat 12:38-42; Mak 8:11-12)

29 O be g'ikpoto ndu ono aka shii eje; Jizosu pfuahaa sụ: "Ogbo-nta-a pakpokwaaru njo. Ẹphe acho iphe-ohumalenyà. Ole o to dükwanu iphe-ohumalenyà ozy, ee-goshi phe; gbahaa iphe, meru Jiona. 30 Mbụ-a; oo kwa ge Jiona bụjeru ndu Ninive iphe-ohumalenyà pho bu ge Abu-bu-Ndiphe bu ndu ogbo-nta-a. 31 Nwanyị, bu eze ndu Sheba be a-gbalihu mbokwu ikpe; nma ogbo-nta-a ikpe; kélé o shi l'eka igwe beru; ali beru bya ge ya nüma opfu nkwanemanya Sólomonu. O be nta-a be onye ka Sólomonu

nō l'eka-a. ³²Teme ndu Ninive l'a-gbalihu mboku ikpe; nma ọgbo-nta-a ikpe; kеле izimanụ lwarụ ndu Ninive azụ; ephe ghaa umere; Iwapfuta Chileke l'opfu, Jiona pfuru phɛ; obenu l'onye ka Jiona nō l'eka-a nta.”

Oroku, dụ l'ehu bụ enya
(Mat 5:15; 6:22-23)

³³“O to dükwa onye abujeru; o -yechaa ọku l'oroku l'o woru iya je edomia edomi; ozoo l'o woru ite kpube iya. Owojechiaru iya kobe lę n̄ggū-oroku g'onyemonye, bataru n̄n ahụma iphóró iya. ³⁴Enya ngu bụ oroku, dụ ngu l'ehu. Teke ẹnya doru ngu edodo; ogwéhu ngu abúkotaru ngu iphóró iphóró. Teke ẹnya edoduru ngu edodo; ogwéhu ngu abúkotaru ochii ochii. ³⁵O ya bụ; letakwa ẹnya; a -nonyakwaa iphóró, nō ngu l'ime gbé bya abụru ochii. ³⁶O -bụru l'ogwéhu ngu bükota iphóró; ọphu o dükpodaa eka oogba ochii; bẹ ọo-nodu enwu enwunwu g'oroku anoduje enwu-a gude nwuberu ngu ọku.”

Jizosu epfu kẹ ndu ezije ekemu
(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷Jizosu kpükwdurua opfu l'ọnụ epfu; onye Fárisii bya asụ iya: “Oshi adükwa l'ibe mu.” O tsoru iya je anodu k'erí nri ono. ³⁸O dụ onye Fárisii ono biribiri l'o to vuduru ụzo meadaa nsø akwø eka; bya anodu k'erí nri. ³⁹Nnajiuphu sụ iya: “Unubé ndu Fárisii anoduje asa azụ okoro asa azụ ochi; ole iphe, unu maru bụ ana ndu ọzo iphe l'eka ike yee ejo-iphe. ⁴⁰Unubé ndu eswe! ?To bqedu eka lanụ, meru azụ, mekwarupho ime? ⁴¹Ole-a; unu woru iphe, nō l'ime okoro waa l'ime ochi meeru ndu ụkpa iphe-oma; hümä lę nsø a-bvụru unu l'iphemiphe.

⁴²“Nshio unubé ndu Fárisii; kèle unu apfijechaarū apfuru n̄ Chileke oke-lanụ-l'uzo-iri: lagbo; m̄e olubu; m̄ekpoo iphemiphe, bükpoo nwéekwo, eeri eriri; unu agbè haa apfubekoto waa eye Chileke obu. Unu gege apfubekoto; yee Chileke obu; mejekwapho ekemu ọphu unu emejehawaa.

⁴³“Nshio unubé ndu Fárisii; mbụ unubé ndu ọoduje g'unu nodu l'ishi l'ulo-ndzuko; teme o nodu aduje unu g'e keleje unu ekele k'iche l'eka a dụ igwe. ⁴⁴Nshio unu; kèle unu dụ g'ilu, chihuru echihu, a ta hümaduru l'enya; a nodu azoje iya ọkpa; ọphu a madụ l'ime iya rehuru erehu.”

⁴⁵Onye lanụ bụ onye maru ekemu sụ iya: “O-zì-iphe; eshinu iipfu egube ono bẹ i tukoakwaru anyi l'ephe abarụ mba.”

⁴⁶Jizosu sụ iya: “Nshio unubé ndu maru ekemu; kèle unu ewojeru ivu, anyi ेrwa boo ndiphe; ole unubedu ta arwükwa ivu ono g'o ka mma l'oo mkpụshi-eka lanụ. ⁴⁷Nshio unubé ndu gbe nta-a akpushi ụlo-ilu l'eka ndiche unu phɛ libaaru ndu ephe gbushiru, bụ ndu mpfuchiru Chileke. ⁴⁸O ya bụ l'unu egoshi l'unu kweru l'iphe, ndiche unu phɛ meru bẹ dụ ree; teme eka unu dụ-kwa iya pho; kèle ephe gburu phɛ ebugbugu; unu nodu akpushi ụlo-ilu l'eka e

liru phē.⁴⁹ Noo iphe, Mmamiphe Chileke pfuru sū: ‘Mu e-zí ndu mpfuchiru Chileke; mē ndu-ozi g’ephe jepfu phē. Ndu ono, mu e-zí ono nweru ndu ophu ephe e-gbu ebugbū; dūru ndu ophu ephe a-kpa ēhu mmanū.’⁵⁰ Oo ya bū l’aa-gwata ogbo-a ugwo ochi iphe, bükpoó ndu mpfuchiru Chileke ono, ndiche phē shi teke iphè dū gbushita ono;⁵¹ e -shikpoo lē mee Ebēlu jasú lē kē Zaka-ráya, onye e gburu lē mgbaka oru-ngweja Chileke yee eze-ulo Chileke. Sū-a; gē mu gbukwaaru iya unu tororo; o kwa ogbo-a bē aa-gwata ugwo mee phē.

⁵² “Nshio unubē ndu maru ekemu; kēle unu wotawaru ire-igodo ulo mmamiphe. Unu ta abahuduru l’onwunu; tēme ndu eme g’ephe bahū bē unu kpōshiru abahū.”

⁵³ Jizosu bya l’atugbu l’eka ono; ndu ezije ekemu mē ndu Fárisii ono kwatakpoó tsoahaa ya opfu; tēme ephe nōdu akuchashikwa iya pho opfu akuchashi; eme g’o pfua igwerigwe opfu;⁵⁴ eka ephe ege iya g’ephe gbaaru iya ónyà opfu, ephe e-gude nmata iya.

Iphe-ekoje-buredi ndu Fárisii (Mat 10:26-27)

12 ¹ Teke ono kwapho; ümadzu ükporo l’unu zakobewaa l’eka ono; k’ophu ephe azogbaa nwibe phē tolī tolī. Jizosu karū ndu etsoje iya nū gedegede sū phē: “Unu kwabekwaru iphe-eko-buredi ndu Fárisii enya, bū iya bū tuko-l’ehu-atuko-l’obu, ephe bū. ² O tō dukwa iphe, e kpuchiru ekpuchi g’te mechaah kpuhaa ya; ophu o dukwa iphe, e domiru edomi g’te mechaah maru iphe, o bū. ³ Iphe, unu pfuru l’ochii bē aa-nūma l’iphóró; tēme iphe, unu dzūru taba taba l’ime ulo bē aa-ra arara g’onyemonye nūmadzuru.”

Onye aa-tsuje ebvu (Mat 10:28-31)

⁴ “Gē mu kakwaru unubē ndu bū ònyà mu phē: Unu ta tsükwa ndu egbu ogwēhu nemadzū ebvu; ndu bū: ephe -gbuchaa; o tō duedu iphe ozo, ephe adū ike eme. ⁵ Gē mu kakwaru unu onye unu a-nōdu atsuje ebvu: onye unu a-tsuje ebvu bükwa onye bū: o -gbuchaa ebugbū; l’o nwekwarupho ike, oo-gude nwuru onye ono chie l’oku-alì-maa. Ee! Mu sürü unu-a; nokwa onye unu a-tsuje ebvu bū ono.

⁶ “?Tobudu ünwü ogbe ise bū kobo ebo? Ole Chileke ta adükwa ünwü ogbe mē nanū, o tō nyataduru. ⁷ Mbū-a; egbushi, nō unu l’ishi bē o gụ-chaakwaru ogu nanū nanū. Unu ta atsushi ebvu! Unu kagbaa ikpoto ogbe aba lē mkpa; g’o hahabé igwerigwe.”

Epfu l’edzudzu-oha l’ā bū kē Kéreshi (Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Gē mu gbukwaaru iya unu tororo; onye pfuru l’edzudzu-oha pfua ya hoo haa lē ya bū nkemu bē mñbe Abubu-Ndiphe l’ā-pfukwarupho

l'edzudzu ụnwu-ojozi-imigwe pfua ya hoo haa l'onye ono bụ nkemu.

⁹ Obenu l'onye pfuru l'edzudzu-oha pfua ya hoo haa lę ya ta amadụ mu bę mu a-pfukwarupho l'edzudzu ụnwu-ojozi-imigwe kę Chileke pfua ya hoo haa lę mu ta amadụ onye obu.

¹⁰ “Onyemonye, pfuru Abubu-Ndiphe ejo opfu bę aa-gükwaru nvü; obe-nu l'onye pfubyiru Unme Chileke bę a taa gükwaru nvü.

¹¹ “Teke o bụ l'ephe kpü unu bya edobe l'ulo-ndzukö; waa l'iphu ndu-ishii; waa l'iphu ndu govumenti; unu ta ayokwa ọshi iphe, unu e-pfu; ọzoo g'unu e-dobe ọnụ pfua ya gude kpefu onwunu. ¹² Kele Unme Chileke l-e-zia unu iphe, unu e-pfu teke ono.”

**Etu k'onye eze,
bụ onye-eswe**

¹³ Onye lanụ l'ikpoto ndu ono sụ iya: “O-zì-iphe-e! Rwonaa nwune mu g'o kwe gę mu l'iya kee iphe, shi lę nna anyi.”

¹⁴ Jizosu sụ iya: “?Bụ onye meru mu onye ekpejeru unu ikpe; ọzoo onye ekeru unu oke; gübę nwoke ono?” ¹⁵ Jizosu sụ ikpoto ndu ono: “Unu ọtökwa ęhu zehujeru iphe, bükpo iphe, akpatajẹ eye ẹnya l'ęku mgboko-a; l'okpobe ndzụ nemadzụ te eshikwa l'ęku, ọ kpatarụ akpata; g'oohahabé.”

¹⁶ O watarụ phę anmarụ etu sụ: “Nwoke lanụ, nweru iphe; koru opfu; kpata iya iphe, ha shii. ¹⁷ O bya arıahaa l'egomunggo sụ:

“?Denuanu gę mu e-me iya g'ọ tọ duedu ęka aa-kübe iphe-a?” ¹⁸ Mu e-me iya ęgube-a. ‘Mu a-phöka ọba mu phoribebaaru iya g'ọ ka ọsa; l'oo-büwårro ęka mu a-kübe mebyi iphe mu; mę iphe, mu nweru enweru.’ ¹⁹ Noo ya bụ; mu asụ ndzụ mu; ęku abyakwaru ngu! Qwa-a bükpokwaa iphe, a-suru ngu eri apha, dụ igwerigwe. Tüta unme nta; ria ngụa g'ehu tsọo ngu ụtsol!” ²⁰ “Ole Chileke şuru iya: ‘Onye eswe! Enyashi-a bę aa-nata ngu ndzụ ngu ono. Iphemiphe-a, i doberu onwongu-a; ?bụ onye e-ri iya?’

²¹ “Noo g'onye akparu onwiya ęku; ọphu o dudu iphe, o bụ l'iphu Chileke dụ bụ ono.”

**Eye Chileke iphemiphe l'ęka
(Mat 6:25-34)**

²² Jizosu sụ ndu etsoje iya nụ: “Noo iphe, mu gude sụ: Unu ta akụ-shi photophoto g'unu e-me ndzụ unu: k'iphe, unu e-ri; ọzoo k'ehu unu: k'iphe, unu e-ye l'ehu. ²³ Kele ndzụ ka nri; teme ogwehu ka uwe aburu iphe. ²⁴ Lewarọ okpoko-óhà, ephe l'eli! Ephe ta akokwa opfu; ọphu o dudu kwa iphe, ephe eje akpata l'opfu; ọphu ephe enwedu ulo ęku; ọphu ephe agbadu ọba; ole Chileke anodujeelaa azụ phę. ?Unu ta amadụ l'unu ka ęnu aburu iphe. ²⁵ ?Denu g'unu ha onye e-gude ayo ọshi; yekwa iphe, ha nwanshịj lę ndzụ iya? ²⁶ Qo ya bụ; o -bürü l'unu taa dudu ike eme nwiphe habe nwanshịj nno; ?buhunu gunu meru iphe, unu akụ-phę photophoto?

²⁷Unu lewaro ojimbvu g'oonoduje evu. Ephē te esedu akanya; ophu ephē agbadu oghu k'akwa uwe. Obenu l-e-a; unu hūma gē Sólomonu yeberu uwe, ama mma; ole uwe iya ta amarwuduru g'ojimbvu lanu. ²⁸Teke o bū l-e Chileke eyeje ęswa, nō l'egbudu uwe; l'iphe, bū o -dzūru ndzū ntanu-a; echele l-e woru iya shia ite; ?tō kabadaa unu eye őkpobe uwe? mbū unubē ndu-a, ekwekwe, unu kweru abadu ishi-a! ²⁹Qo ya bū; unu ta anodujeshi akū-phe photophoto iphe, unu e-ri mē iphe, unu a-ngū. ³⁰Q kwa iphe ono bū iphe, őhamoha tükoru ayo őshi iya. Nna unu makwaru-a l-o dū unu mkpa. ³¹Unu chöchia ęka Chileke bū eze! Qo ya bū; iphemiphe ono aburu iphe, ee-yekwaru unu eyekwa.”

Eku imigwe (Mat 6:19-21)

³²“Unu ta atsushi ebvu; unubē үnwu ndokobe aturu, adudu igwe-a; l-o dükwa Nna unu ree őkpobe adudu eme g'unu bükwarupho eze ęka o bū eze. ³³Unu reshia iphemiphe, unu nweru gude mee iphe-oma. Unu meeru onwunu ękpa okpoga ophu taa kahudu akahu; kparu ęku unu dobe l'imigwe; ęka o tō lwdū alı alwalwa; kèle ndu-oshi te ejedu iya; ophu mkpu atadu iya. ³⁴L-o kwa ęka ęku ngu, kachaa ngu mkpa nō bē obu ngu a-nodukwapho.”

Ndu ozi, nwü ęnya

³⁵“Unu lishia anamū unu ike; g'óku dükwapho l'oroku unu. ³⁶Unu adu g'unwokoro, nwü ęnya echeru nnajuphu phē g'o lwa ekele-nwanyi, o jeru; g'ephe a-guhakeberu iya үzo mē o -bya bya akua ęka l'uzo. ³⁷Ęhu-utso bē a goru nū ndu-ozzi ono, nnajuphu phē l'a-byatashia; ephe anwuru ęnya. Gē mu gbukwaaru iya unu tororo; oo-rükotakwa onwiya sū phē g'ephe nōdu anqo gē ya kwaaru phē őkpobe ębyaa. ³⁸Q -būru l'echi abalı bē o byapfutaru phē nno; ozoo l'iphe-pha ęnu; ephe nwükwaduru ęnya; l'o būru phē iphe ęhu-utso. ³⁹Ole-a; unu makwarupho l'ome oke, bu l'unuphu maru teke iphuru aby aibe iya; mē o nwükwaru-a ęnya; k'ophu o to kwekwani g'iphuru ono tsufua үlo iya bata. ⁴⁰Unubedula l'onwunu; unu kwabékwapho ęnya; kèle Abubu-Ndiphe l'a-byakwa teke unu te eledu ęnya iya.”

Nwozi, e gude ire iya ęka (Mat 24:45-51)

⁴¹Pyita sū iya: “Nnajuphu-e! ?Bū anyibedua bē i nmaru etu őwa-a gedede tō oha?”

⁴²Nnajuphu sū: “?Bū onye bū nwozi, e gude ire iya ęka; tème o būru onye kwaru ęnya? Qo ya bū onye ono, nnajuphu iya doberu l'unuphu g'o nujeru iya ndibe iya nri l'o rwùbèrù iya. ⁴³Ęhu-utso bē a goru nū nwozi

ono mē ọ -būru lē nnajuphu iya a-lwa bya bya ahūma l'oome iphe ono, o ziru iya ono. ⁴⁴Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; nnajuphu ono e-wo-kwaru iphemiphe, o nweru enweru ye nwozi ono l'eka. ⁴⁵Obenu teke nwozi ono rịru sụ: ‘Haa! Nnajuphu mu anóakwaa ọdu alwalwa’; bya awata etsukashi ndu-ozi nwoke ono iphe: unwoke mē ụnwanyi; wata eri g'ọ dù iya; ngüahaa mée; o tsüahaa ya. ⁴⁶Nnajuphu iya ono a-lwakwa mbóku, o to ledú ẹnya iya waa teke ọ tọ madú bya agwaa ya ọchi; woru iya gwakóbe lę ndu e gudedu ire phé eka.

⁴⁷“Onye-ozi, machaarụ uche nnajuphu iya; ophu ọ kwakobeduru eka; ọzoo mee iphe, bù uche nnajuphu iya bẹ ee-chishi echachi ike. ⁴⁸Obenu l'onye ata amadú uche nnajuphu bya emeta iphe echachi bẹ ee-chipe iphe. Onyemonye, a nṣuru iphe, ha shii bẹ ee-le ẹnya iphe, ha shii l'eka iya. Onye e yekwanụru iphe, ha shii l'eka bẹ aa-jikwapho ajị iphe, kabaa shii.”

Jizosu agbaghashị ndiphe (Mat 10:34-36)

⁴⁹“Iphe, mu byaru bükwa atụ ọku l'eliphe; mbụ l'ọ dù mu g'a sụ l'ọku ọbu etsuwaa etsutsu! ⁵⁰Obenu l'o nweru baputizimu, ee-me mu. Obu akue mu pho phoophoophoo; mbụ jasụ teke e meadaru iya. ⁵¹?Unu dobesụ lę mu byaru eme gẹ nchị dù ndiphe doo? Aawa! Iphe, mu epfurụ unu bù l'iphe, mu byachiaru bükwa mgbaghashị. ⁵²Kele e -shi nta-a bẹ unuphu, ụmadzu ise bu bẹ a-gbaghashihuepho. Ụmadzu ẹto aburu ọhogu ụmadzu labo; ụmadzu labo aburu ọhogu ụmadzu ẹto. ⁵³Ephe a-gbaghashihu: nna aburu ọhogu nwa iya; nwa aburu ọhogu nna iya. Ne aburu ọhogu nwa-nwanyi; nwa-nwanyi aburu ọhogu ne iya. Ne ji nwamgboko aburu ọhogu nyee nwa iya; nyee nwa aburu ọhogu ne ji iya.”

Amaru gẹ mbóku gbaru (Mat 16:2-3)

⁵⁴Ọ sükwapho ikpoto ndu ono: “Qobujeru teke unu húmaru eka igwe rwuru erwurwu l'uzo ẹnyanwu aríba; unu asu l'igwe e-dze nwa yegeyege mini; l'qoduepho nno. ⁵⁵Teke pherephere shi l'uzo ndohali wata ezizi; unu asu l'qanawu abyawaa; l'ọ dù g'unu pfuru. ⁵⁶Unubé ndu ono, bù tuko-l'ehu-atuko-l'obu ono. Unu aduje ike lee ẹnya l'eli lee l'alí; kota gẹ mbóku gbaru. Obenu ?bụ gụnu kparụ iphe, unu amadú kọ iphe, nta-a dù g'ọo ya?”

Edoshi opfu (Mat 5:25-26)

⁵⁷“?Bụ gụnu bẹ o gude ophu unu achijedu idzu l'ime obu hóta iphe, pfuru qto mee? ⁵⁸Teke onye gbaru ngu ékwo kpụ ngu eje l'ulo-ikpe;

kukebe ęhu g'unu l'iya doshia l'uzo; g'o to kpuru ngu je anụ onye-ikpe; onye-ikpe e-woru ngu ye l'eka ogbogu; ogbogu eje atua ngu mkporo. ⁵⁹Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; i tị yikwa futa afu l'eka ono jasụ teke i pfueberu iphe, e gburu ngu pfua pfua afu iya.”

Izimanụ alwa azụ ọzoo ọla-l'iswi

13 ¹O dürü ndu nō l'eka ono teke ono, pfuru Jizosu kē ndu Gálili, Payileti gbushiru ęka ęphe nō agwa iphe; mee phē gwakobé lē mee iphe, e gude agwa iphe. ²O sụ phe: “?Unu dobesu lē ndu Gálili ono kakota ndu Gálili ozo abụ ndu eme iphe-eji opfu l'e gburu phē egube ono. ³Mu sụ unu: Waawaa-o! Teke ọ bụ l'izimanụ iphe-eji unu ta alwakotaduru unu azụ; unu Iwapfuta Chileke bę unu a-lakotakwapho l'iswi egube ono. ⁴Tọ ụmadzu iri l'ęsato ono, ụlo-eli epherekerephe Sayilowamu zeru tugbusia ono; ?unu dobesu l'ęphe ka ndu Jierúsalemu ophuu abụ ndu ejo-iphe? ⁵Mu sụru unu: Waawaa-o! Teke ọ bụ l'izimanụ iphe-eji unu ta lwakotaduru unu azụ; unu ghaa umere bę unu a-lakotakwapho l'iswi nno.”

Etu oshi, ta amiduru amimi

⁶O bya anmaa etu-a sụ: “O dürü oshi figu lanu, nwoke yeru lē mgbabu iya. O nodu abyaję elee ya ęnya mebyi; ọ to dudu iphe, oohuma. ⁷O sụ onye-ozi mgbabu: ‘?I hūmaru lē mu byawaru apha ęto mgburugburu bya elee ęnya mebyi l'oshi figu-a: ole ọ to dudu iphe, ọ mitaru. Gbutsua ya! ?Bụ gunu meru g'o gude o jee adzuru ndzụ emebyishiru mu ali?’ ⁸Onye-ozi mgbabu ono sụ iya: ‘Jiko hafua ya rọ apha lanu-a; gę mu bvupheadaa ya mgburugburu yeadaa ya ozo. ⁹Teke ọ bụ l'o miru mebyi apha ozo; ọ o ya bụ l'o dụ ree; teke ọdumeka l'ii-gbutsuwa iya rọ.’ ”

Jizosu eme gę nwanyị, okwebe kweberu wekōrohu l'eswe-atüta-unme

¹⁰O be teke ọ nō l'ulo-ndzukọ ndu Jiu ono nanụ ezi iphe l'eswe-atüta-unme; ¹¹ọ dürü nwanyị, nō l'eka ono, ọbvu mewaru iphe-ememe mgbarapha iri l'ęsato. O lötawa iya phugobe; ọphu o kwejedu g'o pfuru nhamunha. ¹²Jizosu hūma nwanyị ono bya ekua ya sụ iya: “Nwanyị ọma! I nwewaa onwongu l'iphe ono, eme ngu nụ ono!” ¹³O bya ebyibe iya ęka; nwanyị ono lōchia onwiya teke ono teke ono pfuru nhamunha; bya eke-leahaa Chileke ekele.

¹⁴Ęhu ghuaahaa onye-ishi ụlo-ndzukọ eghu lē Jizosu meru g'onye iphe eme wekōrohu l'eswe-atüta-unme. Ọ sụ ndu ono: “Abalị ishii bę e doberu k'ejęje ozi; unu byaję g'e mee g'unu wekōrohu teke ono; unu ta abyajeshi l'eswe-atüta-unme.”

¹⁵Nnajjuphu sụ iya: “Unubę tuko-l'ęhu-atuko-l'obu-a! ?Unu ta akpofuje du eswi unu l'ęhu l'ęhu; ọzoo nkapfụ-igara unu l'ọka iya; chịru iya je g'o

nguta mini l'eswe-atüta-unme? ¹⁶Sü-a; nwanyi-a, bụ awa Ébirihamu-a, Nsetanu keru egbu eshi k'apha iri l'esato-a; ?tq gbaduru kę g'a tófu iya l'egbu ono l'eswe-atüta-unme?" ¹⁷O pfuchaephō nno; iphere gude ndu ono, etso yébe Jizosu opfu ono. Ikpoto ndu nō l'eka ono tuko teahaa ęswa k'eze iphe ono, Jizosu emeshibébe ono.

Ętu, e gude akpuru oshi mósutadu anmaa
(Mat 13:31-33; Mak 4:30-32)

¹⁸Jizosu sụ: "?Bụ gunu bę ęka Chileke bụ eze dū g'o ya? ?Bụ gunu bę mu a-türü iya yeru? ¹⁹O dū g'akpuru oshi mósutadu, nwoke wotaru je akua lę mgbabu iya. O fua; vuta búru oshi k'eka iya; k'ophu ęnu, ephe l'eli byaru bya akpaahaa ępfune l'ekali iya."

²⁰O sükwa phę pho ozyo: "?Bükpoo gunu bę mu a-türü ęka Chileke bụ eze yeru? ²¹O dū g'iphe-ekoje-buredi, nwanyi hataru nwanshiji ye l'ukpotu iphe, eegudeje eme buredi, jiru ęda-mbacha; o woru iya dobe jasụ ọ tuko koo."

Eshi uzo, dū kparagü abahü
(Mat 7:13-14, 21-23)

²²Jizosu nödu ejekpoephō uzo Jierúsalemü, ooje. O nödu aghatagbaa mkpukpu lę mkpukpu ezi iphe. ²³Noo ya; o dürü onye jiru iya sụ iya: "Nnajiuphu-e! ?Ndu aa-dzota a-ha nwanshiji too?"

O sụ phę: ²⁴"Unu kpata uzo shia uzo, dū kparagü bahü; kélé aa-dū igwe-rigwe mee g'a bahü; ole ephe taa dudu ike. ²⁵A -nonyawaa onye nwe ụlo gbeshi woru uzo guchia; unu apfuru l'etezi akü ęka l'uzo sụ: 'Nnajiuphu; gü-haaru anyi uzo!' Lọo sụ unu lę ya ta amakwa ęka unu shi-o! ²⁶Unu awata epfu sụ: 'Obenu l'anyi rikwaru; bya angua l'iphu ngu; teme i zia iphe l'edupfu anyi.' ²⁷Ole ozyo-sükwapho: 'Mu sürü unu lę mu ta amadü ęka unu shi bya; unu gbeshi mu l'iphu g'unu ha; unubę ndu ejo-iphe ono!' ²⁸Noo ęka unu a-nodu kwaa ejo ekwa; taa ikireze teke unu a-nödu ele Ébirihamu ęnya; waa Áyizaku; waa Jiékopu; waa ndu mpfuchiru Chileke l'eka ephe nō l'eka Chileke bụ eze; unubedula búru ndu a chishiru achishi. ²⁹Amadü e-shi l'uzo enyanwu awawa mę l'uzo, enyanwu arıba; shikwapho ndęgu; shi ndohali; bya lę nri l'eka Chileke bụ eze. ³⁰Unu húma-a; o dürü ndu bú ikpazü, l'e-mechaa búru ivuzo; teme ọ dukwarupho ndu bú ivuzo, e-mechakwanaa búru ikpazü."

Jizosu yeru Jierúsalemü obu
(Mat 23:37-39)

³¹Teke ono teke onokwapho bę ọ dürü ndu Fárisii, byaru bya asụ Jizosu: "Shilekwa l'eka-a tüğbua nta; kélé Herodu achökwa ngu ebugbugu."

³²O sụ phę: "Unu je akaru awuru ono lę mu achifu ǫbvu; bya eme ge ndu iphe eme wekoroju ntanu-a yele echele; o -be mboku k'eto; ozi mu

abvu. ³³Ole g'o dūhabé; mu a-nodukpoephó eje iphe, mu eje ntanú-a; waa echele; waa nwárechi; kélé ọ tó dudu éka ọzo, onye mpfuchíru Chileke l'e-phuhu gbahaa lè Jierúsalemu!

³⁴"Gùbe Jierúsalemu; Jierúsalemu, tükoru ndu mpfuchíru Chileke egbu; bya egude mkpuma atu-gbushi ndu e ziru g'ephe byapfuta ngu. Tekenteke bẹ mu meru gẹ mu chikobe ụnwú ngu l'eka lanu gẹ nepfu-oku achíkobeje ụnwú iya l'ime nkù iya-a; ophu i kwedu! ³⁵Húma ahúma; l'ibe ngu bẹ aa-gbagharu haa ya l'ọ búru ochobu! Gẹ mu karú unu: unu taa húmabaekwa mu jasú teke unu a-sú: 'Chileke góru ọnú-oma nü onye ono, gude ẹpha Nnajíuphu abya ono.' "

**Jizosueme onye iphe eme
g'o wekórohu**

14 ¹O be l'eswe-atúta-unme lanu; Jizosu jeshia eri nri l'ulo onye no l'ishi lè ndu Fárisii; ẹphe nödú egekpoé ya pho ngge. ²Noo ya; onye ẹhu-ekoko eme bya bya apfuru iya l'iphu. ³Jizosu bya epfuru yero ndu maru ekemu waa ndu Fárisii sú phe: "?A súru g'e meje onye iphe eme g'o wekórohu l'eswe-atúta-unme tóo?"

⁴Ophu ẹphe epfuduru opfu. O bya eduta iya bya emee ya o wekórohu; bya edufu iya; ọ lashja. ⁵Jizosu sú phe: "?Denu g'unu ha onye nwa iya; ozoo oke-eswi iya l'adaba l'iduma l'eswe-atúta-unme; g'o to me egwegwa je apafúta iya?"

⁶Ophu ẹphe amadú g'ephe e-ye ọnú l'opfu ono.

Ewoze onwonye ali

⁷O bya anmaaru ndu e ziru lè nri ono ẹtu; éka o lerwetaru ẹnya l'ephe hotagbaaru aba ndu nweru ẹnya je anodu. O sú phe: ⁸"O -búru lè nemadzú ziru ngu lè nri ekele-nwanyi; te ejekwa je anmakorú l'aba ndu eze; atasú ọ duru onye ka ngu enweru ẹnya, e ziru lè nri ono. ⁹Onye ono, ziru gú l'iya ono l'a-byakwa bya asú ngu: 'Gbeshi gẹ nwoke-a nödú.' Lí gbe teke ono nyigobe je anq-zeta l'aba ndu ẹnya lwaru. ¹⁰Oo ya bù; teke e ziru ngu lè nri; tugbua je anodu l'aba ndu ẹnya lwaru: g'oo búkwánu-ru; teke onye ziru unu byaru; l'oo-sú ngu: 'Ọnyà mu; gbeshi bya l'eka ka ree'; oo ya bù; aa-kwabé ngu ùbívù l'iphu onyemonye, unu l'ephe nö lè nri. ¹¹Kéle onyemonye, l'ekuli onwiya eli bẹ ee-kuzeta ali; onye kuzetakwanu-ru onwiya ali bẹ ee-kuli eli."

¹²O súkwapho nwoke ono, ziru iya lè nri ono: "Teke ọ bù l'i ziru lè nri; ozoo l'i kuru qbo-iphe; te kukwa Ọnyà ngu phe; ozoo unwune ngu phe; ozoo abubu ngu phe; ozoo obutobu ngu phe, nweru iphe. O -dümeka bẹ ẹphe e-ziphutakwa ngu azú; l'ogbe búru laapfú ngu ugwo iphe, i meru. ¹³Q búchia; teke i shiru nri qbo-iphe; zia ndu ükpa; mè ndu edzuduru oke; mè ndu ẹniyeni mè ndu atsú ishi. ¹⁴Oo ya bù l'oo ẹhu-ütso bẹ a góru

nü ngu; kèle ẹphe taa pfudu ngu ugwo iya. Teke Chileke a-pfụ ngu ugwo iya bụ teke ndu pfuberekoto e-shi l'ọnwu teta nodu ndzụ.”

Etu ndu e yeru lẹ nri
(Mat 22:1-10)

15 Onye lanụ l'ime ndu ẹphe l'iya nō lẹ nri ono numa iya bya asụ iya: “Ehu-utso bẹ a goru nü onye ono, l'e-ri nri l'eka Chileke bụ eze!”

16 Jizosu sụ iya: “O dürü nwoke, shijeru nri, ha shii; bya ezia ikpoto nemadzụ lẹ nri iphe-oma ọbu. **17** O gbaephə l'eri nri ono; o zia onye-ozi iya g'o je ekua ndu e ziru lẹ nri ono sụ phę g'ephe bya l'e shighewaru iya. **18** G'ephe ha tükö lörü agalaba ye iya. Onye k'ivuzo sürü iya jiko lẹ ya taa byakötadu. L'o dürü ali, ya züru k'òphúú; ya nodu eje iya ahụma nta-a. **19** Onye k'ophuu sụ jiko lẹ ya ta abyakötadu. Lẹ ya züru oke-eswi iri; ya nodu eje iya ahụta ama ozi. **20** Onye k'ophuu sụ jiko lẹ ya lütaru nwanyị k'òphúú; ophu ya abyakötadu. **21** Noo ya bụ; onye-ozi ono bya eworu iphe ono zia nnajiuphu iya. Nwoke ono, nwe unuphu ono gude ẹhu-eghu sụ onye-ozi iya: ‘Ngwa; gbaru egwegwa lịfu; jeje etsoru oji l'oju mkpukpu tsoru iphe, bükpoo gbororo je achịbata ndu ụkpa; mẹ ndu edzuduru oke; mẹ ndu atsụ ishi; mẹ ndu eniyeni.’ **22** E mechaa; onye-ozi ono je asụ iya: ‘Nna; iphe, i sürü g'e mee bẹ e meakwaru; ole a ta nō-chishikwaru oshi anqo.’ **23** Nnajuphu onye-ozi ono sụ iya: ‘Ngwa; je etsoru uzo l'uzo mẹ iphe, bükpoo owere uzo egwu je achịbata nemadzụ g'unuphu ji ejiji. **24** Kele-a; gę mu karu unu; o to dükwa g'o kamma l'ọ onye lanụ lẹ ndu ono, e zihawaru lẹ nri ono, e-de ọnu lẹ nri mu.’”

Iphe, oo-phuje onye etso Jizosu
(Mat 10:37-38)

25 Teke ono bẹ a dükpoo igwerigwe etso Jizosu. O ghakobe bya asụ phę: **26** “Onye abyapfuta mu nụ; ophu nna iya adudu iya ashị; mẹ ne iya; mẹ nyee ya; mẹ ụnwu iya; mẹ unwune iya nwoke; mẹ kẹ nwanyị; mbụ je akpaa lẹ ndzụ iya; onye ono ta abyakwa etsokota mu. **27** Onye ete evudu oswebe ọnwu k'eka iya etso mu ta abyakwa abụkotaru onye etsoje mu nụ. **28** Sụ-a; ?Denu g'unu ha onye arị k'akpụ ụlo-eli; g'o to vuru uzo noduadaa anqo; gbaa iphe, oo-phu iya; maru: ?ya nwekpörunu okpoga, l'a-sürü iya nụ. **29** Odumeka; o -tuebe ọkpa-ụlo; ophu o dqedu ike kpufu iya; ndu hụmaru iya nụ awata iya agbaru mgboñu sụ: **30** ‘Lewarọ nwophu, jeru akpụ ụlo; ophu o dqedu ike kpụ-tsee ya.’ **31** Qobujeru; eze -gbeshi jepfushia eze ibe iya ọgu; l'o vuru uzo noduadaa anqo chiadaa idzu sụ: ?a maru bụ ụkporo ụnu ndu ojogu bẹ ya e-gude ejepfu onye gude ụkporo ụnu ojogu labo too? **32** Teke odumeka oo-buru onye ọphuu -nödukwaduro l'eka dù enya; l'o hɔta nemadzụ ye g'ephe je arwọ ya g'e doshia opfu. **33** Oo ya bụ; g'unu ha ta adükwa onye byaru a-buru onye etsoje mu nụ; gbahaa l'onye ono wofuru enya l'eku iya.”

Únú, tsuhuru etsuhu
(Mat 5:13; Mak 9:50)

34 “Únú bù iphe, dù ree; ole teke únú tsò-buhuru únú-únú; ?bù gụnu bẹ ee-gude mebaa ya g'o bụru únú ozo? 35 O tọ dükpoedunu ree k'eye l'alị; ozoo l'ikpozu. Ee-woru iya wüşhia. Onye nweru ẹnu-nchi, l'anụ iphe; nümakwa iya.”

Ẹtu k'atụru, kpaphuhuru akpaphuhu
(Mat 18:12-14)

15 ¹Ndu ana akíriko mè ndu ozo, bụ ndu eme iphe-eji wata akpíri-taru ntse g'ephe ngabé nchị l'iphe, Jizosu ezi. ²Ehu ghuahaa ndu Fárisii waa ndu eziye ekemu eghu; ephe pfuahaa sụ: “Nta bẹ nwoke ọwa anatajẹ ndu eme iphe-eji; ephe l'iya atuko erigbachaa nri.” ³Jizosu bya anmaaru phẹ ẹtu-a sụ:

4 “O -bụru l'onye lanụ lè g'unu ha nweru ụkporo atụru ise; nanụ -tupah-hụ; ?tọ hadụ ụkporo ẹno l'iri lè tete ophuu l'echięgu; je achọahaa ophu tupahahụ nụ pho jasụ l'ọohuma iya?” ⁵Teke o hụmaeru iya pho; l'o woru iya nmakobe l'ukuvu teru ęswa lashịa. ⁶O -rwua unuphu; l'ọo-byá ekukóta ṧonyà iya phẹ mè obutobu iya phẹ sụ phẹ: “Unu bya etebude mu ęswa-o; lè mu hụmawaru atụru mu, shi tupahahụ nụ-o.” ⁷Sụ-a; noo g'emereeme l'a-ha shii l'imigwe l'ishi onye eme iphe-eji lanụ, izimanụ lwarụ azụ; o lwapfuta Chileke; eme l'ụkporo ndu ọma ẹno lè ndu ọma iri lè tete, mkpa izimanụ alwa azụ aduduru.

Okpoga, a chọru achọcho

8 “Ozoo ?denu nwanyị, e-nweru okpoga mkpola-ochaa iri; nanụ etupah-hụ g'o tọ nwụru ọku ye l'oroku; zakota ụlo; chọ ya gbiriri jasụ l'ọohuma iya. ⁹Teke o hụmaeru iya pho l'ọ bya ekukobé ṧonyà iya phẹ mè obutobu iya phẹ sụ phẹ: ‘Unu bya etebude mu ęswa; kẹle mu hụmaru kobo mu, shi tupahahụ nụ.’ ¹⁰Sụ-a; nokwapho g'ụnwu-oji-zi-imigwe e-te ęswa onye shi eme iphe-eji, izimanụ lwarụ azụ; o ghaa umere lwapfuta Chileke.”

Nwata, gbaphuhuru nụ

11 Jizosu bya anmaaru phẹ ẹtu ozo sụ: O duru nwoke, nwütaru unwo-koro labo. ¹²Kẹ nwata nonyaa bya asụ nna iya: “Nnana; kee iphe ngu nụ mu ophu rwuberu mu nụ.” Nna phẹ bya eworu iphe, o nweru enweru keeru phẹ. ¹³Ophu o dudu g'a no-beru; kẹ nwata ono chikobe iphemiphe, o nweru tufgbua ije. O bụru iya ala ọha, dù ẹnya. O je anodu l'eka ono kpakabebé okpoga iya lè gaphu-gaphu-gaphu. ¹⁴O kpakabebéchaephō iphemiphe, a nñru iya; ejø okpa nri bya l'alị ono; o kpaahaa nri. ¹⁵O la-pfu onye lanụ lè ndu a nwụru l'alị ono. Onye ono zia ya g'o chejeru iya

ezi l'egu. ¹⁶Egu metabe iya k'ophu ooduje iya g'a sụ l'a nṣuru iya egbo iphe, aawuṣhijeru ezi ono; ole o tọ dudu onye anuje iya ya nṣu. ¹⁷O be teke a nonyaru egomunggo lwa iya azu. O sụ: “?Bunaa ụmadzu ole l'ime ndu-ozi nna mu nweru nri nweru k'etsutsu iya; mu bya anodu l'eka-a; egu nodu abya mu egbogbu? ¹⁸Mu a-gbeshikpoephö jepfu nna mu je asu iya: ‘Nna; mu meswewaru Chileke bya emeswee ngu. ¹⁹Mu ta agbaeduru kẹ g'e kua mu nwa ngu ozo. Meje mu g'iime ndu-ozi ngu ndu i butaru ebuta.’ ²⁰O gbalihu bya alafushia nna iya.

“O nodukwaduro l'eka du ẹnya; nna iya huma iya; imemini iya du iya. O gbapfu iya je anmata iya akpa; tsutsua ya ọnụ. ²¹Nwata ono sụ iya: ‘Nna; mu meswewaru Chileke bya emeswee ngu. Mu ta agbaeduru kẹ g'i kua mu nwa ngu ozo.’ ²²Nna iya ono ụele-a unwokoro iya: ‘Unu chitaru mu akpawuru uwe, bụ iya kakota ama mma g'e yee ya; gbabé iya echí ẹka; yee ya akpokpa. ²³Unu akpütä adeswi, tsuru eba gbua g'anyi gude swaa ẹswa iya. ²⁴Kele nwa mu-a nwụhuru anwụhu; nta-a bẹ ọ byaru bya adzüwaru ndzụ ozo. O shi gbaphuhu agbaphuhu; ole nta-a bẹ a hümawaru iya.’ Ephe wata eme ẹswa.

²⁵“Teke ono bẹ ọkpara iya no l'egu. O lwarwutashia unuphu ntse; o nüma oda nkwa mẹ ebvu. ²⁶O bya ekua onye lanu l'ime unwokoro nna iya bya asu iya: ‘?Bụ ole ada?’ ²⁷Nwokoro ono sụ iya: ‘O kwa nwune ngu lwaru; nna ngu gbua ada-eswi, tsuru eba; kele ọ hümari iya; o nodukwadu ndzụ.’ ²⁸Ehu ghuahaa ọkpara iya ono eghu. Ophu o kweedu abahu unuphu. Nna iya jepfu iya je arwoọ ya sụ iya g'o bataro. ²⁹O sụ nna iya: ‘Lenu! Apha olemole-a bẹ mu jekötawaru ngu ozi. O toko du-swe iphe, i zijeru mu, mu jikajeru ememe. Ole i tiki nụ-swee mu g'o ka mma l'o nwa-eghu gẹ mu gude mee emereme mu l'onyà mu phe. ³⁰O be gẹ nwa ngu owa-a, jeru je atuko iphe ngu kpakaaru ụnwanyi ükpara-a lwaru; i gbuaru iya ada-eswi, tsuru eba.’ ³¹Nna iya sụ iya: ‘Nwa mu; ?O kwa lẹ mu lẹ ngu anokpoo tekenteke; teme iphemiphe, mu nweru bùwaru nkengu. ³²O gbaru g'e mee emereme tee ẹswa; kele nwune ngu-a shi nwụhuwaanwụhu; ole nta-a bẹ ọ byaru bya adzüru ndzụ ozo. O shi gbaphuhu agbaphuhu; ole nta-a bẹ a hümawaru iya.’”

Onye-ishi, kwaru ẹnya l'ozi nnaji

16 ¹Jizosu sükwapho ndu etsoje iya nṣu: “O dürü nwoke lanu, nwe-ru iphe; nwekwarapho onye-ishi ndu-ozi iya. Ama bya agbaarụ nwoke ono sụ l'onye-ishi ndu-ozi iya ono l'ebvukakwa iphe iya ebvuka. ²O bya ekua onye-ishi ndu-ozi ono sụ iya: ‘?Bụ gụnu bẹ mu anụ l'iime? Ngwa; goshi mu g'i gude eletaru mu iphe mu ẹnya; kele i tịi bueduru mu onye-ishi ndu-ozi ozo.’ ³Onye-ishi ndu-ozi ono bya arịa sụ: ‘?Bunaa gụnu bẹ mu e-me gẹ nnajuphu mu abya mu anafụ abụ ishi ndu-ozi-a? L'ebé abụ l'ike ọkoro dukwadu mu; teme ọ dukwanu mu iphere gẹ mu e-me jeshia

arwo. ⁴Mu mawaru iphe, mu e-me gę ndiphe ekweje gę mu bataru phe unuphu mę a -chifue mu pho l'abü ishi ndu-ozi-a.⁵ Q bya ekukota ndu ji nnajuphu iya ono ugwo nanu nanu. O su onye k'ivuzo: 'Bü gunu bę i ji nnajuphu mu?' ⁶Onye k'ono su iya l'oo ite manu ükporo ise. O su iya: 'Ngwa; ngge ekwo-ugwo ngu; no-zeta egwegwa; dee ite manu ükporo ebo l'iri.' ⁷O su onye ozo: 'Gubedua-e ?i ji gunu?' O su iya l'oo ęda ereshi ükporo ise. O su iya: 'Nggę ekwo-ugwo ngu; dee ęda ereshi ükporo éno.' ⁸Nnajuphu onye-ishi ndu-ozi ono, eegudedu ire iya ęka ono jakpoo ya ajaja; opfu l'o meru umere onye kwaru enya; kele ụnwu-eliphe ka akwa enya l'iphemiphe, ęphe l'ogbo-nta-a eme; eme le ndu nō l'iphóró Chileke.'

⁹Jizosu pfukwapho su: "Noo iphe, mu gude su unu-a: g'unu gude ęku mgboko-a shitaru onwunu ọnnyà; g'oo-buru teke ęku obu laerupho l'eeduru unu bahü l'unuphu, te echihudu echihu. ¹⁰Onye e gude ire iya ęka l'iphe, ha nwanshii bę ee-gudekwapho ire iya ęka l'iphe, ha shii; tème onye 'apfubeduru-ęka-oto l'iphe, abadu ishi ta apfubekwapho-ęka-oto l'iphe, barü ishi. ¹¹Qo ya bụ; teke ọ bụ l'e te gudedu ire unu ęka l'opfu ęku kę mgboko-a; ?denu g'ee-shi gude ire unu ęka l'opfu ıkpobe ęku? ¹²Tème; teke ọ bụ l'e te gudedu ire unu ęka l'ęka iphe onye ozo nō; ?bụ onye a-nükwanu unu ophu a-buru k'unu?

¹³"Q to dükwa nwokoro, achita nnaji labo ejeru ozi le mgbo lanu g'o to kpö nanu ashị; yee onye ophuu obu; ozoo l'o yeru ęhu l'ozı onye lanu; ejeru onye ophuu ozi mkpe. Unu taa nödukwa ejeru Chileke ozi bya emekwapho g'okpoga kwataru unu."

Jizosu ezi iphe, bụ uche Chileke (Mat 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12)

¹⁴Ndu Fárisii tükökpo iphe ono nümakota bya awata agbaru Jizosu mgbonu; opfu l'ęphe yenükaru okpoga enya. ¹⁵Q su phe: "Qo unubedula bụ ndu l'eme onwunu ndu pfuberekoto l'iphu ndiphe; ole Chileke maru obu unu; kele iphe, amadu rịru l'o bụ iphe-oma bę bụ ejio-iphe l'iphu Chileke.

¹⁶"Ekemu, shi l'ęka Mósisu; waa opfu ndu mpfuchiru Chileke nökwa jasü teke Jiönü onye emeje batutizimu byaru. E -shi teke ono bę a wararu ara ozi-oma, bụ k'ęka Chileke bụ eze arara; tème onyenonu nödu adzö uez abahü iya. ¹⁷Obenu l'o kakwa nphe g'igwe bvü; g'alị bvü; eme le g'akpuru opfu ekemu ono nanu buru iphe-mmanu.

¹⁸"Onye chifuru nyee ya je alaụa nwanyi ozo buakwaa ogori bę oori; tème onye lükwanuru nwanyi, ji iya chifuru l'erikwapho ogori."

Onye eze yee Lazarosu

¹⁹"Q dürü nwoke lanu, barü eze, eyeje uwe, du ęguru bya ere ire; eri gwögogwoo mboku-mboku. ²⁰Q dükwarupho onye ükpa, onwo aba, aza

Lazarosu, l'azeje l'önü-oguzo onye eze ono. ²¹ O nödu aduje iya g'a sü l'a nüru iya nwækpu, shi lë nri, eze ono l'eri. Ophu kachaakponu bụ lë nküta awüjeru bya erichaahaa ya onwo ono. ²² A nönya; onye ükpa ono nwühu; ünwü-ojozi-imigwe kulia ya je edonyabé Ébirihamu. Onye eze pho nwühukwapho; e lia ya. ²³ O nödu l'oku-ali-maa eka o no lë mkpaméhu; palia enya; hümä Ébirihamu üzenza-üzenza bya ahümä Lazarosu l'eka o no-kube iya.

²⁴ “O chishia sü: ‘Nna mu Ébirihamu; g'imemini mu dñu ngu! Zinaa Lazarosu g'o tsée onu mkpüshi-eka lë mini bya edee mu l'ire g'ire jidata mu; kèle mu no l'oke iphe-ehuka l'oku-a.’ ²⁵ Ébirihamu sü iya: ‘Nwa mu; nyatakwa lë gubedua teke i no ndzü bë i natakotaru iphe, dù ree nke-nü; nokwapho gë Lazarosu natakotaru ejø-iphe teke ono. Nta-a bë ehü dñwaa iya guu; gubedua nödukwanu lë mkpaméhu. ²⁶ A -gufukpoonu ono; o dñru oke ose, parü eka no-butaru g'o tò dù onye a-dù ike shi l'eka-a bya l'eka ono; ophu o dukwanu onye l'e-shi l'eka ono byapfuta anyi.’ ²⁷ Nwoke ono sü iya: ‘O dù ree; eshinu o dù nno nna; jiko zinaa ya ibe nna mu; ²⁸ kèle mu nweru unwune ise; zia ya g'o je anmaaru phë okwa g'ephe ta abyapfuta mu l'eka-a, mu eje oke iphe-ehuka-a.’ ²⁹ Ébirihamu sü iya: ‘Unwune ngu nweru Mósisu waa ndu mpfuchiru Chileke; g'ephe nümajé iphe, ndu k'ono epfu.’ ³⁰ O sü iya: ‘Aawa nna mu Ébirihamu! ?Tì madü lë nemadzü -shi l'önüwü teta jepfu phë bë izimanü a-lwa phë-a azü.’ ³¹ Ébirihamu sü iya: Ephe -anümaduru olu-opfu Mósisu waa olu-opfu ndu mpfuchiru Chileke; nokwapho g'ephe tee kwetakwapho m'obeta o dñchakpooru nü onye shi l'önüwü teta dzüru ndzü.’”

Anma ıkwa eme iphe-eji
(Mat 18:6-7,21-22; Mak 9:42)

17 ¹Jizosu sü ndu etsoje iya nü: “O doru enya l'ø dugbaaru iphe, e-mechaa mee amadü g'o shiswee uesto kë Chileke; ole nshjoro onye oo-shi l'eka. ²O gogo karü onye ono mma öme a pataru mkpuma-uswe woru lipyabé iya l'olu; je aparu chie l'eze-ényimu; eme l'o meru ünwegi-rima-a g'o ka mma l'ø onye lanü o shiswee uesto. ³Unu kwabéru onwunu enya!

“Teke o bụ lë nwanna ngu mesweru ngu; baarü iya mba. Teke izimanü lwarü iya azü; gwaru iya nvü. ⁴Teke o bụ l'o mesweru ngu akpø esaa l'ujiku lanü bya abyapfutakota ngu akpø esaa ono; bya asü ngu l'izimanü lwaakwaru iya azü; gükotakwaru iya ya nvü.”

Ekwekwé

⁵Ndu-ishí-ozí ono sü Nnajíuphu: “Nna; mee g'anyi kabaa ekweshi ike!”

⁶O sü phë: “Öme ekwekwé, unu kweru kë Chileke habekpoonu shii ge nwa rwiirwiirwii akpuru mösutadu lanü; me unu adujekwa ike sü eze

oshi s̄ikamayinu-a: ‘Phofu je akp̄obe onwongu l’ime eze-enyimu; m̄e o mee iphe, unu pfuru.’”

Iphe, gbaru onye-ozi l’ememe

7“G’ede iya l’onye lanu lè g’unu ha nweru ohu, l’akoru iya ɔkoro; ozoo l’echeru iya aturu. Teke o bu l’ohu ono shi l’egu lwa; ?ii-su iya-a g’o byaephō bya anodu ria ngua? 8?Tobudu iphe, ii-pfuchiaru iya bu: ‘Shiaru mu nu ite enyashi mu egwegwa; je eyee uwe ngu; pafutaadaru mu nri ge mu riadaa; nguadaa mee t̄eme l’i ria nkengu?’ 9Mu ta arikwa l’oo-kele ohu ono ekele; g’o jeru iphe, o ziru iya-a. 10Nokwaphō g’unu du: unu -meebekotakpoephō iphe, e ziru unu; unu a-su: ‘Anyi bükwa ndu-ozi, ta abadu lè mkpa; anyi meeruphō iphe, gbaru anyi l’ememe.’”

Jizosu eme ndu ekpenta iri g’ephe wekōrohu

11Ge Jizosu eje Jierúsalemu ono be ɔ ghajaru ókè ndu Samériya yee Gálili. 12O bahuephō l’oma mkpukpu lanu; ndu ekpenta iri byapfuta iya; bya agbē üzənya üzənya; 13chia mkpu su: “Jizosu! Ọnyibe! Jiko g’imemini anyi dñnu ngu.”

14Jizosu hūma phē bya asu phē: “Unu je ge ndu-uke Chileke lee unu enya l’ehu!”

Ephe tugbua jeshia; bya ejeburu l’uzo; ekpenta ono mishihu; ɔ buru phē agbakerehu. 15Onye lanu hūmaephō lè ya kawaa mma; bya agbaphu azu; echu mkpu aja Chileke ajaja. 16O byarwuta bya adaa kpurumu lè mgboru okpa Jizosu wata iya ekele ekele. Onye k’ono bu onye Samériya. 17Noo ya bu; Jizosu su: “?Tobudu umatdu iri be e meru ephe wekōrohu? ?Dēnuhunu umatdu tete ophuu? 18?To dukpoedu onye ophu o rwuru l’ehu le ya a-lwaphuta azu bya ekele ekele; gbahaa onye-a, shi ali ozo-a?” 19O su nwoke ono: “Gbalihu jeshia iphe, iije. Ekweta, i kwetarū kē Chileke me-waru g’i du iche.”

Mbóku, ọo-buru (Mat 24:23-28,37-41)

20Ndu Fárisii jia Jizosu su: “?Buhunu teke ole be Chileke e-goshi l’o ya bu eze?” O su phē: “Chileke -bya egoshi l’o ya bu eze be o too mekwa iya k’ophu a-hūma l’enyu. 21Ophu ɔ dukwa onye a-su: ‘Hūma iya l’eka-a; ozoo l’o phu iya; kele Chileke būakwa eze unu nta-a.’”

22O su ndu etsoje iya nu: “Oorwuakwaa teke unu anyatajé nwa teke unu lè Abubu-Ndiphe shi anjoje; ole unu taa hūmaedu iya. 23O dñru ndu ophu a-su unu: ‘Lekwa iya l’eka pho’; ozoo ‘g’unu lekwa iya l’eka-a!’ Unu te ejekwa; ophu unu etsokwa phē. 24Kele o bu g’ebemu-igwe akuje phoo l’akpaminigwe; shi l’eka lanu lojaa jasú l’eka iya ophuu bu ge Abubu-Ndiphe e-me mbóku, ọo-byá. 25Ole o vufutajé uze jeadaa igwerigwe

iphe-éhuka; tème ogbo-nta-a a-jíkaadaa ya. ²⁶Oo g'o dù l'ogbo Nuwa phé teke ndiche phó bụ g'oo-dù teke Abúbu-Ndiphe l'a-byá. ²⁷Teke ono bẹ́ ndiphe nō eri angú; alú-phe nwanyí; ekephe nwanyí; jasú mbóku, Nuwa phé bahúru l'eze ugbo, o kúru. Utso bya agbaa; rigbushia ndiphe l'ophu. ²⁸Nokwaphó g'o dù l'ogbo Lótú. Ephe eri angú; agba nghó; ako opfu bya akpushi úlo. ²⁹O be mbóku, Lótú lufuru lè Sodomu; oku nshí-egbe shí l'igwe dzee gé mini bya ekegbushikóta phé g'éphe ha. ³⁰Noo g'oo-dù mbóku, Abúbu-Ndiphe e-he gboo.

³¹"O -rwua mbóku ono; g'onye nō l'okpoku atúta unme; iphe iya nōdu l'ulo; te ejekwa iya ewota. G'onye nō l'égú te ejekwa ala unuphu. ³²Nyatákwa iphe, meru nyee Lótú.

³³"Onye bù onye eme gé ndzú iya duru iya l'e-tuphakwa iya etupha. Onye tuphakwanúru ndzú iya etupha bükwa akwakóbe bẹ́ o kwakóberu iya. ³⁴Gé mu kakwaru unu; ényashi ono bẹ́ ụmadzu labó a-zé l'iphe, aazé azé; e zikóta onye lanú; haa onye ophuu. ³⁵Unwanyí labó a-nōdu atsú nri; l'e zikóta onye lanú; onye lanú akwaa. ³⁶Umadzu labó l'a-nōdu l'égú; e zikóta onye lanú; onye lanú akwaa."

³⁷Ndu etsoje iya nü sú: "Nnajíuphu; ?bù l'awe bẹ́ iphe ono e-me?"

O sú phe: "Oo éka odzu dabyiru bẹ́ udele edzukóbeje."

Etú nwanyí, ji iya anóedu yéé onye ekpe ikpe

18 ¹Jizosu bya anmaaru phé étu, o gude goshi phé sú g'éphe pfuje nü Chileke; g'éphe ta asú l'ike epfupfu bvúwari phé. ²O sú phe: "O nweru mkpukpu lanú, onye ekpe ikpe bu; ophu ootsudu Chileke ebvu; ophu o gubeduru nemadzú iphe. ³O dükwarupho nwanyí, ji iya anóedu ndzú, bukwaphó l'ime mkpukpu ono. Nwanyí ono nōdu ejepfije onye-ikpe ono tekenteke je anōdu arwó iya sú iya jiko g'o kpefuta iya l'eka onye opfu iya. ⁴Onye-ikpe ono jikanyakpoephó bya aria sú: 'A maru-a lè mu ta atsúdu Chileke ebvu; ophu o dudu onye mu guberu iphe; ⁵ole nwanyí-a pfuchiníkarwu mu nchí. Mu e-kperu iphe iya nü iya; a -nonyaa o pfugba mu l'opfu.'

⁶Oo ya bù; Nnajíuphu sú: "?Unu nümaru iphe, ejo onye-ikpe ono pfuru? ⁷Sú-a; ?o dù unu gé Chileke ta akabadaanú ekpefú ndu o hotaru egwegwa; mbù ndu araku iya nü eswe l'ényashi? ?Qobya anó odu g'o to yero phé éka? ⁸Gé mu gbukwaaru iya unu tororo; oo-kpefukwa phé l'óku l'óku. Obenu lè-a; Abúbu-Ndiphe -byaephó; ?o duru-a ndu o-o-húma, kwe-ru nōdu iya l'eka l'eliphe tóó?"

Etú onye Fárisii yéé onye anajé okpoga akírikó

⁹O bya anmaa étu-a nü ndu gude l'éphe dobesu l'éphe pfuberekoto; woru ndu ozo nmaa phulaphula. O sú phe: ¹⁰"O duru ụmadzu labó, bahúru

l'ezé-ulo Chileke je epfurū nū Chileke. Onye lanū bū onye Fárisii; onye ophuu bū onye ana akíriko. ¹¹ Onye Fárisii ono gbalihu je apfū-pheru bya epfurū nū Chileke k'ehu onwiya sū: ‘Chileke; mu ekele ngu ekele lē mu ta adūdu g'unwoke ozo; mbū ndu ana nfū; ozoo ndu eme kē nwanyi; mē ndu eme ejō-iphe; ozoo dū gē nwoke-a ana okpoga akíriko-a. ¹² Mu aswije-ru Chileke egū ujiku ebo l'idzu; tēme iphe, mu kpatakporu akpata bē mu ekeje oke-lanū-l'uzo-iri; nū Chileke.’ ¹³ Onye k'ophuu, bū onye ana akíriko phō je apfūrūro ügenya; ophu o palikpōdarunu iphu imeli; gbahaephō eka be qoku pōopoopo l'okpoma sū: ‘Chileke eka l'al! G'imemini mūbe onye iphe-eji dū ngu rō!’ ¹⁴ Sū-a; gē mu kakwaru unu; onye ana akíriko ono byakwaru ala ibe iya; Chileke gūwa iya l'onye pfuberekoto; haa onye ophuu; kēle onyemonye, l'ekuli onwiya eli bē ee-kuzeta ali; onye kuzeta-kwanuru onwiya ali bē ee-kuli eli.’

Jizosu agoru ụnwegirima

ọnu-oma

(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ A nōdu ekutagbaaru Jizosu ụnwegirima, e he l'eka g'o byia phē eka. Ndu etsoje iya nū hūma iya bya abaarū ndu ono, ekutaru iya ụnwegirima ono mba. ¹⁶ Jizosu bya ekua phē sū: “Unu hakwaa ụnwegirima g'ephe byapfuta mu; unu ta akpošikwa phē abyabya; kēle o bū ndu dū nno bē eka Chileke bū eze bū nkephē. ¹⁷ Gē mu gbukwaaru iya unu tororo; onye ete gudedu obu ụnwegirima kweta lē Chileke bū eze taa bahukwa eka o nō.”

Onye nweru iphe

(Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Onye lanū, bū onye-ishī jia Jizosu sū iya: “O-zì-iphe, nwoke, dñuebe ree; ?bū gunu bē mu e-me gē mu nweru ndzū ojejo?”

¹⁹ Jizosu sū iya: “?Bū gunu meru g'o gude i nōdu eku mu onye dñuebe ree? O tō dñukwa onye bū onye dñuebe ree; a -gūfu Chileke nwékiya. ²⁰ I mawaru iphe, ekemu Chileke sūru g'e meje: ‘Erikwa ogori; ophu i gbukwa ochi; ophu i zikwa iphuru; ophu i dzukwa ükā; kwabeje nna ngu yee ne ngu übvv.’”

²¹ Nwoke ono sū iya: “Eshinu mu bū nwata ta adukwa iphemiphe ono ophu mu mebyijeru.”

²² Jizosu nñumaephō nno bya asū iya: “Iphe lanū bū iphe, phodukwaduru ngu nū; laa je erekota iphemiphe, i nweru; woru aswa iya keeru ndu ükpa; l'i byawaro etsoru mu. O ya bū l'iinweru ɔkpobe iphe l'imigwe.” ²³ Nwoke ono nñumaephō nno; ehu daę ya phō dzū; kēle o nweru iphe shii.

²⁴ Jizosu lee ya enya bya asū: “Egube g'ootsubekwanu l'ehu; mbū ge ndu nweru iphe e-me bahū l'eka Chileke bū eze. ²⁵ Kēle ewota ịnya pyoo

l'ēnya ngga kakwa nphe; eme lę g'onye nweru iphe e-me bahü l'ēka Chileke bụ eze.”

²⁶Ndu n̄umaru iya n̄u s̄u: “?O b̄uhunuru onye b̄e aa-dz̄ota?”

²⁷Jiz̄osu s̄u: “Iphe kp̄obaru nemadz̄u ēka ememe b̄e b̄ukwa Chileke s̄uru iya ememe.”

²⁸Pyita s̄u: “Lewarō anyibedua, t̄ukorū iphemiphe haa bya etsoru ngu-a.”

²⁹O s̄u ph̄e: “Ḡe mu gbukwaaru iya unu tororo; o t̄o d̄ukwa onye gude k'ēka Chileke bụ eze; haa ulo iya; ozoo nyee ya; ozoo nwune iya; ozoo ndu nw̄uru iya n̄u; ozoo ụnwu iya; ³⁰ḡe Chileke ta apf̄u iya ugwo iya mpf̄u-n̄go nta; l'o nweru ndz̄u ojejo l'ogbo ophu n̄o l'iphu.”

**K'ugbo eto Jiz̄osu epfu le
ya e-je iphe-ehuka nw̄uhu**
(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹Jiz̄osu bya eduta uemadzu iri l'ēbo ono bya as̄u ph̄e: “Unu h̄uma lę nta-a b̄e anyi ejewaa Jierúsalem̄u. Iphemiphe, ndu mpfuchiru Chileke deru k'ēhu Abubu-Ndiphe b̄e e-mekotanu. ³²K̄ele aa-kp̄uru iya n̄u ndu amad̄u Chileke; aa-gbaru iya mgbonu; gude iya mee iphe ọchi; v̄ya ya ọn̄u-mini; ³³chia ya ęchachi; woru iya megbua. Teke o beru mbok̄u k'ēto iya l'ooshi l'onwu teta dz̄uru ndz̄u ọzo.”

³⁴Ophu o d̄udu iphe ono m̄e nanu, doru ph̄e enya; k̄ele e meru g'opfu ono t̄uchi ph̄e enya; ophu ęphe amad̄u iphe, o pfuru.

**Jiz̄osu eme onye ats̄u ishi
g'ọ wata aphu ụzo**
(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵Jiz̄osu rwutashia Jieriko; o d̄uru nwoke, ats̄u ishi, n̄o l'aguga etsuzo arw̄o arw̄o. ³⁶O n̄uma igiji ikpoto ndu awuğha n̄u; bya ajiahaa: “?B̄u ḡu-nu ada?”

³⁷Ęphe s̄u iya l'ọ kwa Jiz̄osu onye Nazaretu l'aghata.

³⁸O chishia: “Jiz̄osu! Nwa Dévidi! Ph̄unaaru mu obu-imemini.”

³⁹Ndu n̄o l'iphu gbochia ya ọn̄u; s̄u iya g'o dobe ọn̄u doo. O kabakp̄o ya r̄o arashi ike: “Ḡube Nwa Dévidi! Ph̄unaaru mu obu-imemini.”

⁴⁰Jiz̄osu pf̄uru bya ezia g'e duta iya bya. O byarwutaeph̄o ntse; Jiz̄osu s̄u iya: ⁴¹“?B̄u ḡunu b̄e o d̄u ngu ḡe mu meeru ngu?”

O s̄u iya: “Nnaj̄iuphu; mee ḡe mu wata aphu ụzo.”

⁴²Jiz̄osu s̄u iya: “Wata aphu ụzo; l'ekweta, i kwetar̄u k̄e Chileke mewaru ḡi d̄u iche.”

⁴³Teke ono kwaph̄o; o wata aphu ụzo; bya etsoahaa Jiz̄osu; n̄odu etu Chileke ępha. Iphe, b̄ukpoo onye h̄umaru iya n̄u jaa Chileke ajaja.

Jizosu yee Zakiyosu

19 ¹Jizosu bya abahü le Jieriko; bya aghajaahaa ya aghaja. ²O duru nwoke, əpha iya bu Zakiyosu, bu iya bu onye-ishi ndu anaje aki-riko; tème o nweru iphe shii. ³O choahakpoo ge ya húma Jizosu, maru onye o bu; əphu ikpoto oha ono ekwedu g'o kpata uze; kele o du mkpúrku-pku. ⁴Noo ya bu; o gbavuta uze je enyihi eli oshi sìkamo; je anodu ge ya ahúma Jizosu; kele oo-shi l'eka ono ghata. ⁵Jizosu byarwutaephō eka ono bya apalia enya bya asu iya: "Zakiyosu; nyizeta egwegwa; kele oqo l'ulo ngu be mu kwafutaje ntanu-a."

⁶O nyizeta egwegwa bya egude ehu-utso duru Jizosu duba ibe iya. ⁷Ehu ghuahaa iphe, bu ndu húmaru iya nu eghu. Əphe pfuahaa su: "Lenu; nwoke-a abahü jeshia g'a kwaaru iya əbyaa l'ibe nwoke-a, eme iphe-eji-a."

⁸Zakiyosu gbalihu bya asu Nnajuphu: "Mu su-a; Nnajuphu; iphe, mu nweru enweru be mu e-ke uze əbo; nu ndu ükpa oke lanu. Teke o bu l'o dudu onye mu riru urwu; iphe, o bu iphe, o bu; mu a-pfua ya iphe, ha g'iphe, mu riru iya mgbo əno."

⁹Jizosu su iya: "Ntanu-a be a dzoru ndu unuphu-a; kele nwoke-a l'onwi-ya bükwapho oshilokpa Ébirihamu. ¹⁰Abubu-Ndiphe byakwaru acho ndu tughaharu etuphahü g'oo-dzoo phē."

Etu ndu e yeru okpoga l'eka (Mat 25:14-30)

¹¹Ephe nünyakpoephō iphemiphe ono; o wataru phē anmaru etu; kele o nowa Jierúsalem̄ ntse; tème əphe dobesu le Chileke abyakebewaa ego-shi le ya bu eze. ¹²Oo ya bu o su: "O dudu nwoke lanu, bu eri ndu eze, jeru oha, du enya; g'e kpube iya okpu-eze tème l'olwa. ¹³O bya ekua ndu-ozu iya uemadzu iri bya ekeeru phē pangu iri. O su phē: 'Unu gude iya see akanya jasu mu a-lwa.' ¹⁴Ole nwoke ono du ndu alı iya ashı. Ephē zia ndu-ozu g'ephe tso iya azu azu je epfua l'eka ono; su l'o to dudu phē g'o buru nwoke ono, a-buru eze phē.

¹⁵"E kpubechaephō nwoke ono okpu-eze ono; o lwa bya ezia g'e kuaru iya ndu-ozu-a, o nru okpoga-a ge ya maru urwu, əphe ritaru iya.

¹⁶Onye kę mbu bya apfuru iya l'iphu bya asu: 'Nna; pangu olu ngu ono tukobeakwaru onwiya pangu iri ozo.' ¹⁷O su iya: 'I meru ree! I bu əkpo-be onye-ozu. Eshinu e gude ire ngu əka l'iphē, ha nwanshijı be mu yeru ngu mkpukpu iri l'eka; g'i buru ishi phē.' ¹⁸Onye k'ebō bya bya asu: 'Nna; pangu olu ngu ono tukobeakwaru onwiya pangu ise.' ¹⁹Onye eze ono su iya: 'O kwapho mkpukpu ise be ji-buru ishi phē.' ²⁰Onye ozo bya asu: 'Nna; wakwa pangu olu ngu. Mu woékwaru iya phē kechia le nwampe-kala əkwa; ²¹kele mu atsu ngu ebvu l'i dunukaru əhuka. Iiwotaje iphe, i dobeduru; tème i nodu awotaje iphe, i kuduru.'

²² “Onye eze ono sụ iya: ‘Gübe iberezi iphe-a! O kwa opfu-önü ngu bę mu e-gude nmaa ngu ikpe. Eshinu ị maru lę mu dę ehuka; mu nödu ewotaje iphe, mu edobeduru; témę mu nödu awotaje iphe, mu aküduru. ²³ ?Bü gunu meru iphe, i yedüru mu okpoga mu l'ulo nche okpoga; g'qo-büru: mu -lwa mu eje ewota iya yee iphe, o tukoberu onwiya?’ ²⁴ O bya asụ ndu pfürü l'eka ono: ‘Unu nata iya okpoga ono woru nü onye ophu nweru pangu iri pho.’ ²⁵ Ephe sụ iya: ‘Ii-nhi Nnajüpü! ?Büchia yébedua, nwewaru pangu iri-a?’ ²⁶ O sụ phę: ‘Gę mu gbukwaaru iya unu tororo; onye nweru nü bę aa-nübäkwaaa ophu ka shii. Obenu l'onye enwedu nü bę aa-gbenu natafụlenu nwophu o nweru.’ ²⁷ Sụ phę: ‘A bya lę ndu opfu mu-a, bü ndu ete ekwedui l'qo mu a-büru eze phę-a; unu chíta phę bya egbushia l'atativhu mu l'eka-a.’”

Jizosu abahụ lę Jierúsalemu (Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jion 12:12-19)

²⁸ Jizosu pfuchaephō iphe, oopfu bya ejeshia Jierúsalemu, oo-je. ²⁹ O bya-rwutaephō l'úbvü, eekuje Úbvü-Olivu, bü iya bü lę mgboru Betufeji; waa Betani; o zia ndu etsoje iya nü ụmadzü ębo sụ phę: ³⁰ “Unu je l'ime mkpükpu ono, nö unu l'uzo iphu ono. Unu -rwuepho l'önü ụzo, e shi abahụ lę mkpükpu ono bę unu a-hümä nwa nkafü-igara, e liberu elibe l'eka ono, e teke adü-swe onye nojeru iya l'eli. Unu töta iya kpuru bya. ³¹ Teke ọ dürü onye jiru unu sụ: ‘?Bü gunu meru iphe, unu atota iya?’ Unu asụ iya lę mkpa iya dürü Nnajüpü.”

³² Noo ya; ndu ono, e ziru ozi ono tüğbuja bya ejerwua; ọ bülerupho g'o pfuru bü g'o dę. ³³ Ephe tötaahaephō nkafü-igara ono; ndu nwe iya nü sụ phę: “?Bü gunu meru g'o gude unu nödu atota nkafü-igara ono?”

³⁴ Ephe sụ phę: “O kwa mkpa iya dürü Nnajüpü.” ³⁵ Ephe kpütä nkafü-igara ono je anụ Jizosu; bya eworu uwe eħu phę wukobe iya; bya eyeru Jizosu ęka; ọ nödu iya anoo l'eli. ³⁶ O be g'ooqba eje; ndu nö l'uzo töo uwe eħu phę l'uzo.

³⁷ O zakubejephō Jierúsalemu ntse lę mkpo-zeta úbvü Olivu; iphe, bü-kpoo ikpoto ndu etsoje iya nü ono wata ete ęswa; echı mkpu; aja Chileke ajaja k'eze iphe ono, paru ęka ono, o meru; ephe hümakota ono. ³⁸ Ephe sụ: “Onye Chileke goru onu-oma bę eze ono bü; mbü onye ono, bü Nnajüpü ziru iya g'o bya ono. Gę nchị dükwa doo l'imigwe; g'ùbvü dürü Chileke, bü Okalibe-kangokötaru-nu.”

³⁹ Ndu Fárisii, yi l'ikpoto ndu ono haru sụ Jizosu: “O-zì-iphe! Baarụ ndu etsoje ngu nü mba.”

⁴⁰ O sụ phę: “Gę mu kakwaru unu: ndu-a -nödu doo; mkpuma, nö l'alị echia mkpu ono l'onwiya.”

Jizosu ara ękwa Jierúsalemu

⁴¹ Jizosu levuephō Jierúsalemu; o raahaa ękwa iya sụ: ⁴² “O -bü l'i makpo-kwanaaru iphe, e-me gę nchị dę ngu doo nta; obenu lę nta-a bę e domiru

iya g'enza ngu ta ahuma iya. ⁴³Kele o ujiku lanu be ndu ohogu ngu aa-furu ngu; bvua ose-ogu; no-phee ngu mgburugburu; buchia ngu onu nri; shi ekameka atu kperere abyapfuta ngu; ⁴⁴bya egbua gu l'unwu ngu, kuru ngu lime pyaapya. Mbụ l'ohogu ngu taa hakwa mkpuma lanu g'o kpo-pfuru nwibe iya l'eli igbulø ngu; kele i ti madu teke a byaru ngu adzota.”

Jizosu achifu ndu azu aswa

l'eze-ulø Chileke

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jion 2:13-22)

⁴⁵Jizosu bya abahu l'eze-ulø Chileke bya awata achishi ndu azu aswa. ⁴⁶Su phę: “Unu ta amadu le deru l'ekwo le Chileke suru: ‘Ulø mu a-buru ulø, aa-noduje epfu anu mu.’^k Unu bya eworu iya mee ulø, ndu ana nfụ edomije onwophe.”

⁴⁷O nodu anoduje ezi iphe l'eze-ulø Chileke ono mboku-mboku. Ndu-ishi uke Chileke; me ndu ezije ekemu; me ndu nweru enya l'oha ono chohaa uez g'ephe e-me gbua ya. ⁴⁸Ophu ęphe amadu g'ephe e-me iya; kele onyemonye do-pheru iya mgburugburu; woru nchi togbo l'iphe, oo-pfuu.

**Aaji Jizosu egube ike,
o gude eme iphemiphe ono**
(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

20 ¹O be ujiku lanu ge Jizosu no ezi oha iphe l'eze-ulø Chileke; ara ozi-oma ono arara; ndu-ishi uke Chileke; waa ndu ezije ekemu; waa ndu bu ęgerenya byapfuta iya bya asu iya; ²“Karụ anyi? Bu ęgube ike gunu be i gude eme iphemiphe-a? Bułkpo onye ziru ngu g'i bya iya ememe?”

³O su phę: “Mbędua a-jikwapho unu aji lanu. Unu zakwaa mu iya. ⁴?Bu onye ziru Jionu g'o bya eme baputizimu? Buł Chileke; tö nemadzu?”

⁵Ephe wata iya adzokashi lime onwophe su: “Teke anyi suru l'øo Chileke ziru iya; l'øo-su anyi: ?O buhunuru gunu meru g'o gude ophu unu ekwetaduru iphe, o pfuru?” ⁶Teke anyi sükwanuru l'øo nemadzu ziru iya; oha atugbua anyi le mkpuma; kele o dowarø oha enya le Jionu bu onye mpfuchi-ru Chileke.” ⁷Ephe je jasü iya: “Anyi ta amakwa onye ziru iya ya nu.”

⁸“Jizosu sükwanu phę: Ophu mu a-kökwanuru unu onye ziru mu nu ge mu meje iphemiphe ono.”

**Etu, e gude ndu anwamụ,
e butaru ye l'opfu-vayinu anma**
(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹O wata anmaru oha etu-a su: “Nwoke lanu koru opfu-vayinu bya eworu iya ye l'eka ndu o butaru g'ephe letajeru iya ya enya; bya atugbua

^k 19:46 Günaa Azá 56:7; Jier 7:11.

jeshia iphe-ozo je anqo odu. ¹⁰O rwua teke aawoje akpuru iya; o bya ezia onye-ozi iya g'o jepfu ndu-ozi-egu ono g'ephe woo ya oke iya nkiya. Ephe gude onye ono, o ziru ozi ono; tsua ya iphe; gbabé iya eka qto; nwufu iya; o lashja. ¹¹Q bya ezia onye-ozi ozo; ephe tsukwapho onye k'ono iphe; mee ya iphe-iphere; gbabé iya eka qto; nwufu iya; o lashja. ¹²O zikwaa-pho onye k'eto; ephe mekakwapho onye k'ono iphe; chifu iya. ¹³Onye ono, nwe opfu-vayinu ono su: 'O du ree; mu maru-a iphe, mu e-me nta. Mu e-ye nwa mu, mu yeru obu g'o je. ?A maru; ?ephe a-kabé kwabé yébedua ùbvù m'ephe -humá iya?' ¹⁴O be teke ndu-ozi-egu ono humaru onye k'ono; ephe zua mgbede kpua ya su: 'Ihee! Waa onye ali-a e-mechaa bürü nkiya mē nna iya -nwühu. Unu g'anyi gbua ya ebugbugu; g'alí ono a-bürü k'anyi.' ¹⁵Ephe kpufu iya l'egu ono je eworu iya megbua.

"Su-a; ?Q dükpoorunu g'o bụ gunu bẹ onye nwe opfu-vayinu ono e-me phē? ¹⁶Qo-byaa egbushichaa ndu-ozi-egu ono bya eworu opfu-vayinu ono ye ndu ozo l'eka." Oha nümaephonno; o tuko bürü: "Tuswekwa! Tuswekwa!"

¹⁷O bya eleee phē enya bya asu: "?Q buhunuru gunu bẹ bụ iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke su:

"O kwa mkpuma,
ndu akpụ ulo jikaru;
mechaaru bya abürü
mkpuma, gudeshi ulo?"¹

¹⁸Onyemonye, bụ onye vukotaru mkpuma ono daa; bẹ e-tsujishihunu; teme teke o túru nemadzú; logwee onye ono arakabya."

Apfü akíriko (Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

¹⁹Ndu ezie ekemu waa ndu-ishii ndu-uke Chileke meahaa g'ephe zugude iya teke ono; kele ephe maru l'oo phē bẹ qonmadoru etu ono; ephe nođu atşukwanu oha ebvu. ²⁰Ephe wata iya anwü ngge; bya ezia ndu ngge g'ephe je emetakpoephoo g'ephe bụ ndu okpobe-opfu; g'ephe a-tüta nvö l'iphe, o pfuru gude kpüta iya ye l'eka onye nwe ike, bụ iya bụ nnajioha, shi Romu. ²¹Tobudu iya bụ; ephe jerwua bya ajia ya su: "O-zì-iphe; anyi maru l'iipfije opfu, pfuru nhamñunha; teme i nođu ezi iphe, pfuru qto; ophu o dudu onye iile enya l'iphu epfu; gbahaa uesto Chileke bẹ i gude ire-lanu ezi. ²²Su-a; ?tọ budsonu emebyi ekemu Chileke mē anyi -tuje aki-riko nü eze nnajioha, nō lę Romu?"

²³Q maerupho erekede phē bya asu phē: ?Denu g'o gude unu nođu ahü mu ama? ²⁴"Unu goshieshikwa mu kobo lanu. ?Bụ ishi onye yee əpha onye bụ əwa-a, dū iya nü-a?"

¹ 20:17 Gunaah Ebvu 118:22.

Ephe sụ iya: “Oo kę Siza!”

²⁵O sụ phe: “O dụ ree; unu wonụru iphe Siza nü Siza; unu eworu kę Chileke nü Chileke.”

²⁶Ophu ephe adudu ike pfuru l'edzudzu-oha l'eka ono shi l'opfu onu iya gude iya. G'o gude pfua iphe ono dụ phe biribiri. Ophu ephe epfuęduru opfu.

Kę eshi l'ọnwu teta dzuru ndzụ

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷O dürü ndu Sadusii, bụ ndu ono, sụru l'e tee shidu l'ọnwu eteta adzụ-ru ndzụ ono; byapfutaru Jizosu. ²⁸Bya ajia ya aji sụ: “O-zì-iphe; Mósisu deru l'ekwo ekemu sụ: Teke ọ bu l'e nemadzụ nwụshuru; ebe ọ nwütaduru nwa; gę nwune onye ono lüpyabe nyee ya; nwütarу iya nwa. ²⁹Sụ-a; ọ düyü unwune ęsaa, k'ogeranya luchaaru nwanyị bya ahaa ya nwụhu; ophu ọ nwütaduru nwa. ³⁰Onye k'ębo lüpyabe nwanyị ono. Lụa ya jasụ nwoke ono nwụhu; ophu ọ nwütakwaru iya pho nwa. ³¹Onye k'eto nnopho; jasụ ephe n'ęsaa ludzuru nwanyị lanụ ono nwüshihukota; ophu ọ düyü onye ophu nwütarу nwa. ³²E mechaas l'ikpazu; nwanyị l'onwiya bya anwụhu nkiya. ³³Sụ-a; o -rwua teke l'ee-shi l'ọnwu teta dzuru ndzụ; ?bu onye ole bę nwanyị ono a-buru nyee ya? G'ephe n'ęsaa ono luchaaru iya-a.”

³⁴Jizosu sụ phe: “Unwu ogbo-nta-a alụ nwanyị; ụnwanyị nodu alụ ji; ³⁵obenu l'e ndu a gürü l'ephe gbaru k'eshi l'ọnwu teta gbalihu bya eburu l'e mgboko ophu a-bya nü taa luhedu nwanyị; ophu nwanyị aluhedu ji. ³⁶Ephe taa nwüshihedu anwụhu ozo; kęle ephe l'unwu-ojozi-imigwe a-gbaru nanụ. Eshinu ephe bụ unwu, shi l'ọnwu teta dzuru ndzụ bę ephe bųwaa ụnwu Chileke. ³⁷O -buru k'eshi l'ọnwu teta dzuru ndzụ bę ekwo Mósisu goshiru iya l'eka o pfuru k'irwu, oku enwu phoophoopho. Eka ono bę Mósisu kuru Chileke: Chileke kę Ébirihamu; waa kę Áyizaku; waa kę Jiékopu. ³⁸Bu iya bụ l'o tọ będu Chileke ndu nwüshuru anwụhu. Ọ bụ Chileke ndu nō ndzụ; kęle onyemonye dzụ ndzụ l'enya Chileke.”

³⁹Ndu ezije ekemu ono haru sụ iya: “O-zì-iphe! I pfuru ree!” ⁴⁰E shię-pho teke ono, ophu ephe atubaeduru ama ajiba ya aji ozo.

Ajị k'onye bụ Kéreshi ọ bụ

(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹Jizosu bya asụ ndu Fárisii ono: “?Denu g'e gude sụ l'e Kéreshi obu bụ Nwa Dévidi; ⁴²l'eka Dévidi l'onwiya pfukwaru l'ekwo-ebvu Chileke sụ:

“Chileke sụru Nnajuphu mu:

Nodu mu l'ekutara

⁴³ jasụ teke mu e-me ndu
ohogu ngu
g'ephe bürü iphe,

ji-zopyabe l'okpa.^m"

⁴⁴Bunu iya bụ le Dévidi kuru iya Nnajiuphu! ?Denuhunu g'o gude ọ bụru nwa iya?

Jizosu epfu k'eziye ekemu
(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

⁴⁵Jizosu nodu l'edzudzu-oha l'eka ono su ndu etsoje iya nu: ⁴⁶"Unu kpakwaru ndu eziye ekemu l'aphara; mbu ndu bụ iphe, aduje phē ree bụ g'ephe gude kpowula-kpowula uwe kwaa onwophe yegele ejephe; g'e keleje phē erekete ekele l'eka a du igwerigwe g'ephe bụ oke nemadzu. Goshi ophu bụ iya kachakpoo ree l'ulo-ndzukọ ndu Jiu bụru nkephē; waa g'o bụru phē a-nodu l'eka aa-kachakpoo phē akwabę tibvù mē a -nodu abo iphe. ⁴⁷Ephe bụ ndu eripyaję ulo ụnwanyi, ji phē anqedu; teme ẹphe nodu egudeje erekede epfukpoephō ogologo opfu anu Chileke. Ọ bụ phē bę aakachaa anmashị ikpe ike."

**Iphe, nwanyị, ji iya anqedu
anu Chileke**
(Mak 12:41-44)

21 ¹Jizosu bya apalia ẹnya bya ahuma ndu nweru iphe g'ephe echie-gbaa okpoga phē l'okpoko, eechiejeru Chileke okpoga l'eze-ulo Chileke. ²O huma nwanyị, ji iya anqedu ndzụ, akpa nri, byaru bya echie afu labo. ³Jizosu su: "Gę mu kakwaru unu; ọ kwa nwanyị ụkpa-a, ji iya anqedu ndzụ-a bę kachaa eye okpoga lę g'ephe hakota ono. ⁴Kele iphe, ndu ophuu g'ephe ha echiegbaa bụ okpoga, tsuru etsutsu; obenu lę nwanị-a akpakpoo nri shii; ole o wotakotaru iphe, o gude buru bya echie."

Iphe, e-me teke ikpazu
(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵A haru pfuphenyaephō k'eze-ulo Chileke ono g'e gude kpumata iya l'eguru mkpuma, du ebvu; waa k'iphe, a nru Chileke, du iya nu; Jizosu su phe: ⁶"O -buru iphe owa-a, unu ele ẹnya-a; ọ dukwaru mboku, ee-mechaa nwukpozhichaa iphemiphe ono enwukpoishi; mbu k'ophu ọ to dudu g'o ka mma l'oo mkpuma lanu, akpo-pfurū l'eli nwibe iya."

**Iphe, bụ o -mechaa
mgboko abvụ**
(Mat 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷Ephe jia Jizosu su iya: "?Bukpoo teke ole bę iphemiphe ono e-mekpoo? ?Bụ gunu bę ee-gude maru teke iphe ono abyagbaa ememe?"

^m 20:43 Günaa Ebvu 110:1.

⁸ O sụ: “Oo pho g'unu leta ẹnya g'o tọ dụ onye e-duswe unu ụzo. O dụ-kwaru igwerigwe ndu a-zarụ ephä mu bya. Onye ọphu nōnu l'ọ sụ l'oo ya bụ Kéreshi ọbu; mbụ l'ọogbaakwa teke ọbu. Unu te etsokwaru phē.

⁹ Teke unu nüaharu k'ogu; waa lẹ mkpaka aswoli l'ibiya ophuu; ozoo l'ibya ọphuu; gẹ ndzụ ba agukwa unu; kèle iphemiphe ono nefutakötaje; ole teke ikpazụ tee rwuekwapho egwegwa nno.”

¹⁰ No iya; o sụ phē: “Oha yele oha ibe iya a-nodu alwụ ọgu; ali-eze yee ali-eze ibe iya a-lwukwapho ọgu. ¹¹ Ali-ọnma-jijijii a-nodu anma anmashi iya ike; ejio ọkpa-nri mękpoohu eme ememe l'e-mekota l'eka dụ igwerigwe. Ahümá a-nodu emegbaa l'akpaminigwe mękpoohu eze iphe-ohubama ọzo.

¹² “Ole-a; iphemiphe ono -bya emegbabé bẹ ee-vuadaru ụzo kpaa unu ẹhu; gude unu; kpuru unu je l'ulo-ndzukọ ndu Jiu je ekpee unu ikpe; tọa unu mkporo; mbụ l'aa-kputachakwaa unu bya edobe l'iphu ndu eze; mękpoohu l'iphu ndu-ishi ọha l'opfu ẹhu mu. ¹³ Noo teke ọ gbaru g'unu goshi l'edzudzu-oha l'unu bụ ndibe mu. ¹⁴ Sụ-a; unu te evujekwaru ụzo wata arị iphe, unu e-pfu gude kpefụ onwunu; ¹⁵ kèle ọ mbédúa l'e-ye unu opfu l'ọn. Mu e-me unu amaru iphe k'ophu ndu ọhogu unu a-ta amadụru g'ephe e-yeje ọn. l'iphe, unu epfu; ọphu ẹphe a-byadu atụ-kpute unu l'ego. ¹⁶ Ndu nwịrụ unu; mękpoohu unu; mękpoohu abụbu unu; mẹ owanyà unu phē e-mechaa deru unu ye ndiphe l'eka; l'a haru unu gbua ebugbugu. ¹⁷ Onyemonye e-gude k'iswi ẹhu mu kpoo unu ashị. ¹⁸ Ole ọ tọ dudu g'o ka mma l'ọo ęgbushi lanu, nọ unu l'ishi, byaru l'ala l'iswi. ¹⁹ Oo ępho g'unu tajé nshi; kèle ọ kwa ọ-ta-nshi tataru ọkpobe ndzụ.”

Ejo ahümá (Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ “Sụ-a; teke unu hümäerupho gẹ ndu ojogu nọ-phero Jierúsalemu mgburugburu; unu amaru l'akwakposhi iya dūwaa ntse. ²¹ O -be teke ono; gẹ ndu nọ lẹ Jiudiya gbalakwaa laa l'úbví; gẹ ndu kürü l'ime mkpükpu wüfu; gẹ ndu lufuru je l'egu te jeékwa alaphu azụ l'ime mkpükpu onoya. ²² Kèle teke ono bükota mbóku, Chileke a-gwa ndiphe ọchi g'e gude nno g'iphemiphe, e deru l'ekwo Opfu Chileke vükota. ²³ Nshio ụnwanyi, dụ ime; mẹ ndu nwa l'angukwadu era mbóku ono. Kèle ejio iphe-ehuka, parụ eka a-dụ l'eliphe; tème Chileke e-gude oke-ehu-eghu kpee ndu Izurelu ikpe. ²⁴ Ee-gbu phē lẹ mma; kpua phē lẹ ndzụ laa l'iphe, bükpoohu ọhamoha. Ndu abudu ndu Jiu e-tee Jierúsalemu pyakapyaka jasụ oo-rwube ęphebedua.”

Abyabya Abụbu-Ndiphe (Mat 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ “Iphe-ohubama l'a-nodu eme l'enyanwu; mẹ l'onwa; mẹ lẹ kpokpode. L'eliphe bẹ eze-énymu waa ọchioku mini iya a-nodu abyá ẹnari; k'ophu

meji a-gbabuhu ndiphe mgburugburu lę ndzü-agügu. ²⁶Nemadzü e-gude-je ndzü-agügu avéhu avéhu teke aa-nodu ele ẹnya iphe, abya ememe lę mgboko; kélé iphemiphe, nō l'igwe a-nmawo anmawo; lọ-sweshihu. ²⁷Noo teke ẹphe a-hümä Abubu-Ndiphe l'eka ọ nō l'urwukpu; egbu nwíinwii gu-de ike iya, paru ẹka abyá. ²⁸Teke iphemiphe-a wataerupho ememe; unu kwolihi; palia ẹnya; kélé oorwuwaa teke aa-gbata unu.”

Iphe, e gude oshi figu anwüta
(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹Jizosu bya anmakwaaru phë pho étu-a: “Unu lekwa ẹnya l'oshi fi-gü yee oshi mmanu ozo. ³⁰Oobujeru teke ọ wataerupho erwu irwu; unu ahümä iya l'onwunu; maru lę teke okpomoku ekpoje dñwaa ntse. ³¹No-kwapho g'owa-a du. Teke iphemiphe-a wataerupho ememe; unu amaru le teke Chileke e-goshi lę ya bu eze dñwaa ntse.”

³²Sü-a; gë mu gbukwaaru iya unu tororo; ogbo-a taa bvuebekwa; iphemiphe-a emekota. Nokwa g'o du. ³³Igwe a-bvükwa alị abvü; obenu l'opfu, mu pfuru ta abyadu abvü abvübü.

Ọ gbaru unu lę nche

³⁴“Ole-a; unu chekwa onwunu nche. Unu te ekwekwa g'ike bvü unu; opfu l'unu eri gwögogwoo; angünu ka mée; waa l'unu acho-phe ẹku kę mgboko; ọdumeka bę mboku ono a-tükwa unu l'upfu. ³⁵Kélé iphe, bükotakpoo ndu mgboko mgburugburu bę ọ-nma g'ónyà. ³⁶Ole-a; unu che nche tekenteke; unu pfu nü Chileke g'unu a-du ike pfu-shia ike më iphemiphe ono -meje. Teke e mecharu unu apfuru l'iphu Abubu-Ndiphe.”

³⁷Noo ya; Jizosu nodu anoduje l'eze-ulo Chileke; ezi iphe mboku-mboku; o -be l'enyaishi ooje akwaa l'úbvü, eekuje Úbvü-Olivu. ³⁸O -be lę nchi abóhu; e kporu wü-pfuta iya l'eze-ulo Chileke bya anüma iphe, oopfu.

Jiudasu eederu Jizosu eye
l'eka ndu Jiu
(Mat 26:1-5; Mak 14:1-2; Jion 11:45-53)

22 ¹O be teke idzu, aatajé buredi, ekoduru ekoko dñwaa ntse, bu obo-iphe, eekuje Ojeghata; ²ndu-ishu uke Chileke waa ndu ezi-je ekemu nodu achökashi ụzo, ẹphe e-shikpoo gbua Jizosu; obenu l'ephe atsü oha ebvu.

³Nsetanu bya abahü l'ime obu Jiudasu, bu onye ntushi-ephä iya bu Isukariyotu, bükwa-a onye lanu l'ime ụmadzu iri l'ebu pho-a. ⁴O tüğbua bya ejepfu ndu-ishu uke Chileke më ndu-ishu ogbogu eze-ulo Chileke je epfuaru phë kę gë ya e-shi deru Jizosu ye phë l'eka. ⁵Ehu tsöahaa phë. Ẹphe kwee ya okpoga. ⁶O kweta egube ono bya awata ele ẹnya teke bu teke gbaru gë ya e-deru Jizosu ye ndu ono l'eka g'oha ta ama.

Nri-enyashi Ikpažu

(Mat 26:17-30; Mak 14:12-26; Jion 13:21-30; 1Kor 11:23-25)

⁷Noo ya bụ; eswe, aatajé buredi, ekoduru ekoko ono rwua, bụ iya bụ mboku, eegbuje nwaturu, e gude anyata eswe Ojaghata. ⁸Jizosu bya ezia Pyita yee Jionu sụ phe: “Unu je akwakóberu anyi nri-enyashi k'obo Oje-ghata g'anyi bya eria.”

⁹Ephe sụ iya: “?Bụ awe bẹ anyi e-je akwakóbe iya?”

¹⁰Ọ sụ phe: “Unu lenu; teke unu bahuerupho l'ime Jierúsalemu bẹ nwoke, vu ite mini a-byapfuta unu; unu tsoru iya bahụ l'unuphu, ọ bahukpoerupho. ¹¹Unu sụ onye nwe unuphu ono lẹ O-zì-iphe suru g'o goshi unu eka ya a-nodu ria nri ọbo Ojaghata iya yee ndu etsoje iya nụ. ¹²Oo-goshi unu ụlo-eli; goshi unu ọma ụlo, nọ lẹ k'eli iya; m kpuru ono hakpoepho ọsa; e dozichawa iya g'o dụ ree. Unu kwakóberu iya anyi l'eka ono.”

¹³Ephe tıgbua jerwua. Ọ buerupho g'o pfuru bụ g'o dụ. Ephe nodu l'eka ono kwakóbeahaa nri ọbo Ojaghata ono.

¹⁴Ọ gbaephō lẹ teke erije nri ono; Jizosu yele ndu-ishi-ozi iya ephe n'iri l'ebō ono bya anodu k'erí nri ono. ¹⁵Ọ sụ phe: “Oogushikpokwaa mu ike gẹ mu l'unu riadaa nri Ojaghata-a; temanu mu ejee iphe-ehuka-a. ¹⁶Kele-a; gẹ mu karu unu; mu tee riékwa iya ọzo jasụ teke ee-ri ọkpobe iya l'eka Chileke bụ eze.”

¹⁷Ọ bya ewolita okoro, mée dụ; bya ekele Chileke ekele bya asụ phe: “Unu gée ngudzuru! ¹⁸Kele iphe, mu epfurū unu bụ l'e -shi ntanụ-a bẹ mu taa ngubaekwa mée, shi l'akpuru vayinu jasụ teke Chileke e-goshi lẹ ya bụ eze.”

¹⁹Ọ bya ewota buredi bya ekelewaphō Chileke ekele; bya eworu iya washiaru phe sụ: “Ọwa-a bụ ogwèhu mu, a nṣru nụ-doru unu. Unu meje iya g'anyi eme iya-a gude nyatajé mu.” ²⁰Nokwaphō g'ephe richaaru nri; ọ bya apē phe okoro mée bya asụ phe: “Okoro-a bụ ọgbandzu ọphúú ono, e gude mee mu gbaa; mbụ mee mu ono, a gbashiru l'opfu ẹhu unu ono.

²¹“Ole-a; unu lekwa l'onye e-deru mu ye l'eka ndiphe bẹ mu l'iya tuko-kwaru eri nri l'eka-a. ²²Kele Abubu-Ndiphe l'a-la g'o gbaru iya l'alala. Ole-a; nshioro onye ono, ee-shi l'eka iya deru Abubu-Ndiphe ye g'e gbua ono.”

²³Ephe wata ajikashi nwibe phe onye ọ bụ lẹ g'ephe ha sụ: “?Bụ onye emekpoo iphe, dụ nno?”

Ego onye ka nụ

²⁴Ndu etsoje iya nụ l'onwophé wata adzọ onye kachaa shii lẹ g'ephe ha.

²⁵Jizosu sụ phe: Ndu bụ ndu eze lẹ mgboko-a anoduje akpapyashi ndu nọ phe l'eka akpapyashi. A nodu ekuje ndu bụ ndu gude ike-ọkpú bụru

ishi phę “omeluko.” 26 Obenu l'ọ tọ budoku g'oo-dụ l'ehu unu bụ ono. G'onye bụ iya kachaa shii lę g'unu ha dükwa g'o bụ iya bę ẹnya kachaa alwalwa. G'onye-ishi dükwa gę nwozi. 27?Bụ onye ka shii l'onye nō anoo eri nri l'onye ejeru iya ozi nri ono? ?Tobudu onye ophu nō anoo eri nri ka shii? Obenu lę mbędúa bụ ozi bę mu ejeru unu.

28 “Oo unubedula bụ ndu mu l'unu nökpoepho l'ohutama mu g'o ha; 29 k'ophu bụ l'ọ buepho gę Nna mu meru mu eze bụ gę mu eme unu eze; 30 gę mu l'unu eria ngua; l'eka mu bụ eze; unu anodugbaa l'aba-eze; kpee ọkpa-ipfu Ízurelu iri l'ebو ono ikpe.”

Pyita a-gę lę ya ta amadụ Jizosu
(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jion 13:36-38)

31 A nonyaa; Jizosu ku Pyita: “Sayımonu! Sayımonu! Lekwa! Nsetanu sukwaru g'a haa ya gę ya hukota unu ama g'unu ha; gę ya phuchaa unu g'onye aphushi eswa l'ereshi. 32 Ole mu pfwaruu opfu ehu ngu nü Chileke g'i ti buha ekwekwe, i kweru. Ọ ya bụ; teke i dakobeerupho lwaphuta azụ byapfuta mu; g'i mee g'ünwunna ngu pfushia ike.”

33 Pyita sụ iya: “Nnajuphu; mu doziakwaru onwomu k'etsoru ngu jee mkporo; tsoru ngu laa maa!”

34 Jizosu sụ iya: “Gę mu karu ngu Pyita; oke-oku nchi-abohu -bya ara örà bę i pfwakwaru mgbo eto l'i tị madụ onye mu bụ.”

Okpoga; edata; yele ogu-echi

35 Noo ya; Jizosu sụ phę: “Teke ono, mu zijeru unu sụ g'unu je; g'o tọ dükwa iphe, unu e-gude eje onoya; g'unu te egudekwa iphe, eeyeje okpoga; ophu unu egudekwa edata; ọzoo akpokpa; ọ duru iphe, duru unu ụko?” Ephe yeeru iya ọnụ sụ: “O tọ dükwa.”

36 O sụ phę: “Obenu lę nta-a bụ; g'onye nweru iphe, eeyeje okpoga wota iya. G'onye nweru edata; nyakwaru iya pho. G'onye ete nwedu mma; ree ukpo iya zụta iya. 37 Gę mu karu unu l'iphe-a, e deru l'ekwo-opfu Chileke-a bę a-vükwa g'e deru iya k'ehu mu; mbụ iphe, e deru sụ: ‘A guru iya yeru ndu eme ejio-iphe.’” Mbụ l'iphemiphe, e deru lę k'ehu mu bę a-vükotakwa g'e deru iya.”

38 Ephe sụ iya: “Nnajuphu; lekwa mma labo, anyi gude.”

O sụ phę: “O dęwaa ree.”

Jizosu epfu anụ Chileke l'úbvú Olivu
(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

39 Jizosu lufuta bya atugbua jeshia l'úbvú Olivu, bụ iphe, oomejehawaa. Ndu etsoje iya nü tsoru iya. 40 O rwua eka ono bya asụ phę: “Unu pfukwaru nü Chileke g'o to kwe g'unu nmalahụ l'ohutama.”

ⁿ 22:37 Gunaaz Azá 53:12.

⁴¹Ọ haa phē tūgbua kpíriboru jerwua ẹka ha g'eka aa-turwu lē mkpuma; bya egbushi ikpere bya epfuru nü Chileke sụ: ⁴²"Nna; ọ -bürü l'o dū ngu l'uche; nañunu mu okoro iphe-ehuka ọwa-a; ole ọ kwa g'o to búkwa iphe, dū mu l'uche l'e-me; g'o búkwaru iphe, dū g'ubedua l'uche." ⁴³Ojodzi-imigwe shi l'imigwe chaa ya l'iphu bya awata eme g'obu shihu iya ike. ⁴⁴Obu wata iya etsu mini etsushikpoo ya ya ike. Ọ kabakpoo epfu anụ Chileke. Ephuru, shi iya l'ehu duepho ḡe mee ada paapaa l'alị.

⁴⁵O pfuchaephō nü Chileke ono bya agbeshi bya ejepfu ndu etsoje iya nü. O jeshia; ẹphe nođu ekuwaa mgbenya aphụ. ⁴⁶Ọ sụ phē: "?Bụ gunu meru iphe, unu eku mgbenya? Unu gbalihu pfuru nü Chileke g'o to kwe g'unu nmalahụ l'ohutama."

Eegude Jizosu

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jion 18:3-11)

⁴⁷Jizosu kpukwaduru-a opfu l'önü; ikpoto oha zebata waa nwoke ono, ẹpha iya bụ Jiudasu ono, bụ onye lanu l'umadzu iri l'ebō-a. Ọ bürü iya bụ onye-ishi ikpoto oha ono. Ọ bya akpíritaru Jizosu ntse bya etsutsua ya önü. ⁴⁸Jizosu sụ iya: "Jiudasu; ?bụ etsutsu önü be i gude ederu Abubu-Ndiphe eye g'e gbua?"

⁴⁹O be teke ndu no-kube iya nü húmaru iphe, abya ememe; ẹphe sụ: "Nnajuphu! ?Anyi gbuwaro mma?" ⁵⁰Onye lanu gbua nwokoro onye-ishi ndu-ishi uke Chileke mma; tükoe ya pho nchị ekutara pafu.

⁵¹Jizosu sụ: "Te emeekwa." O pfuchaa nno bya edenyi nwokoro ono ẹka le nchị ono; nchị ono dū iya g'o shi dū iya.

⁵²Jizosu sụ ndu-ishi uke Chileke; waa ndu-ishi ogbogu eze-ulo Chileke; waa ndu bụ ogeranya, byaru iya egude: "?Unu chigbaa mma; chiru mbgoro abya mu egude? ?Mu bụ onye ana nfụ?" ⁵³"Mu l'unu anokpoo mbóku-mbóku l'eze-ulo Chileke; ophu unu azukpodarу mu ẹka. Ole nta-a be ọ gbaru unu l'ememe iya. Nta-a be Obutuswe no l'ochii bürü eze."

Pyita ago lę ya ta amadu Jizosu

(Mat 26:57-58,69-75; Mak 14:53-54,66-72; Jion 18:12-18,25-27)

⁵⁴Ephe zụ Jizosu; kpuru tūgbua jeshia ibe onye-ishi ndu-ishi uke Chileke. Pyita gbe ụzenya etso phē azu-azu. ⁵⁵Ephe phu-nwuepho oku l'echilabø unuphu bya anoshia no-phee oku ono mgburugburu anya. Pyita bya anq-kube phē. ⁵⁶A nonyaa; nwamgboko, eje ozi ulo; húma Pyita l'eka ọ no anya oku ono. Ọ tabe iya ẹnya bya asụ: "Nwoke-a be yee Jizosu-a shifukwa anq."

⁵⁷Pyita goö sụ iya: "Nwanyi-a; mu ta amakwa iya amama ophu."

⁵⁸A kpóekwapho ụpfu nwanshị; onye ọzo húma iya bya asụ iya: "Gubedua yifukwaa lę ndu etso iya nü." Pyita sụ iya: "Nwoke ibe mu; mu ta ayíkwa iya-o!"

59 A noephe iphe, ha g'awa ophu; onye զո pfushiahaa ya ike sụ: “O kwa օկpobe-opfu l̄ nwoke-a b̄e yee Jizosu shi ano; eshinu օ bu onye Gálili.”

60 Pyita sụ: “Nwoke ibe mu; mu ta amakwa iphe, iipfu!”

Օ kpukwadur-a opfu l̄onu; oke-օku raa órà. **61** Nnajiuphu bya aghaa enya lee Pyita. Pyita nyata opfu, Nnajiuphu pfuru iya teke օ suru iya: “Oke-օku -bya l̄ara órà ntanu-a b̄e i goakwaru ego ugbo eto l̄i t̄i madu onye mu bu.” **62** Օ kwofu etezi je atukpoo ekwa too!

Eetsu Jizosu iphe; aja iya ewenu

(Mat 26:67-68; Mak 14:65)

63 Ndu ono, swiru Jizosu ono jaahaa ya ewenu; bya echiahaa ya echa-chi. **64** Ephe kechia ya ekwa l̄enya ech iya eka le nchị asuje iya: “Pfunaa mpfuchiru օbu!” **65** Ephe pfushiwaro iphe զո, d̄u igwerigwe gude ak̄o iya օnu.

Jizosu l̄iphu ogbo-ikpe ndu Jiu

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jion 18:19-24)

66 O be l̄utsu; ndu bu ogerenya Jiu bya anokobe; m̄e ndu-ishi uke Chileke; m̄e ndu ezije ekemu. Ephe kpuru iya jeshia l̄iphu ogbo-ikpe ph̄e. **67** Ephe sụ iya: “Kanuru anyi. ?Bu ngu bu Kéreshi օbu, Chileke kweru ukwe iya obu t̄o?”

O sụ ph̄e: “Mu -karu unu b̄e unu te ekwekwa. **68** Teme teke mu jiru unu aji-a; unu taa maduru eye iya օnu; օphu unu a-hakwa mu ph̄o. **69** Ole e -shi ntanu-a b̄e Abubu-Ndiphe a-nodu l̄ekutara Okalibe-Kakota-Ike, bu Chileke.”

70 Ephe t̄uko sụ: “?Bu iya bu l̄o ngu bu Nwa Chileke օbu?”

O sụ ph̄e: “Ooepho g'unu pfuru ono bu g'օ d̄u; l̄o mu bu iya.”

71 Ephe sụ: “?Bu bahuna ekebe gunu b̄e anyi ele enya iya? Anyi n̄uma-kwaru iya l̄onu iya l̄onwanyi.”

Payileti aji Jizosu aji

(Mat 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Jion 18:28-38)

23 **1** Oo ya bu; ikpoto oha ono wulihu kp̄uta Jizosu kp̄ujeru Payile-ti. **2** Ephe rwuepho eka ono bya awata epfushi iphe, ephe suru l̄o meru sụ: “Anyi h̄umaru nwoke-a eka oodusweshi ndu ndu-anyi. Օ jikaru sụ g'anyi ta apfujeshi ak̄iriko n̄u Siza; teme օ sukwapho l̄o ya bu onye eze ono, bu Kéreshi.”

3 No iya; Payileti jia Jizosu sụ iya: “?I bu Eze ndu Jiu?”

Jizosu sụ iya: “Oeckwa ngu ph̄o b̄e o shi l̄onu.”

4 Payileti sụ ndu-ishi uke Chileke waa ikpoto oha ono: “Օ t̄o dukwa ejophie, mu h̄umaru, nwoke-a meru.”

⁵Ephe kabaa ya epfushi ike sụ: “O tukorū Jiudiya mgburugburu zibabé iphe, egbuka mkpukpu egbuka. O watarú iya ezizi lè Gálili; zia ya byasú lèka-a.”

Jizosu l'iphu Herodu

⁶Payileti nümaephō iphe, ndu Jiu pfuru bya ajia sụ: “?O bụ onye Gálili?” ⁷O maerupho lè Jizosu bẹ shi ibiya ophu Herodu bụ ochi-oha; o sụ g'e gudekwa iya jepfu Herodu. Herodu nọ lè Jierúsalemu teke ono. ⁸Herodu hümäephō Jizosu; ehu tsọ ya ụtso; kele o shihawaa üzeyenä gütä iya ge ya hümä iya; l'o nünumkawaru nkiya; o nödu agü iya ge ya hümä iphe, dù biribiri, oo-harü mee. ⁹O bürü iphe ono meru g'o gude; o jia ya aji n)o nwodu; ole Jizosu ta adudu onu, o yeru iya. ¹⁰Ndu-ishi uke Chileke waa ndu ezije ekemu bya apfụ-kube iya ehuka ehuka; pfushiahaa iphe, ephe suru l'o meru. ¹¹Herodu yele ndu ojogu iya phē tuko wata aja Jizosu ewenu; eme iya sukusuku. A nonyaa; Herodu bya ezia phē; ephe chita uwe, ama ntumatu, bụ uwe oke amadụ bya eworu yee Jizosu bya akpuphuru iya Payileti azu. ¹²Eshi mbokú ono; Herodu yee Payileti bya abürü okpo-be ònnyà; kele ephe shi nödu l'ükukanyi teke iphe ono eteke emedu.

Eekpe Jizosu mpfugbu

(Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jion 18:39—19:16)

¹³Payileti bya ekukobé ndu-ishi uke Chileke; mè ndu gude oha; waa oha l'ophu bya asu phē: ¹⁴“Unu dutaru mu nwoke-a sụ l'oodusweshi ndu ndu-unu edusweshi. Mu jichaa ya aji l'iphu unu; ophu ọ dudu iphemiphe ono, unu suru l'o meru ono, dürü ophu mu hümäru l'ikpe iya nmarü iya. ¹⁵Nokwapho ge Herodu ahümäduru, meru g'o gude ọ sụ g'a kpụ-phutaru iya anyi azu. Unu hümä l'o tọ dudu iphe, nwoke-a metaru kẹ g'a pfụ-gbua ya. ¹⁶Mu e-chi iya iphe paru iya haa.”

¹⁷Noo ya; o búwaa omelalị phē l'anodu abo Obo Ojeghata ono bẹ Payileti atufujeru phē ndu mkporo onye lanu g'o la. ¹⁸Igwe oha ono túa ụzu sụ: “Gbuaru anyi nwoke-a; hachia Barabas g'o la.” ¹⁹Nwoke ono, bụ Barabas bù nwoke, a türü mkporo kẹ mgbaghishi, ọ gbaghashiru mkpukpu waa kele o gburu ọchi.

²⁰Payileti byakwa bya epfurū yeru phē ozo; kele oome ge ya haa Jizosu. ²¹Ephe túa ụzu ozo sụ: “Pfụ-gbua ya! Pfụ-gbua ya!”

²²Payileti sükwa phē ozo k'ugbo ẹto: “?K'ishi gunu? ?Bụ ejo-iphe gunu bẹ o meru? O tọ dükwa ejo-iphe, mu hümäru, o meru. Ikpe ọnwu ta anmakwaru iya. Iphe, e-me nü bù lè mu e-chi iya iphe paru iya haa.”

²³Ephe nödu atüro woowoowoo epfu sụ g'a kpopyabe iya l'oswebe. Ephe raa; rata. ²⁴Payileti bya ebua ikpe sụ ge nkephe mee. ²⁵Bya aparu nwoke-a, e shi túa mkporo ọchi-a waa kẹ mgbaghishi-a paru haaru phē, bụ iya bụ onye ephe suru g'a haaru phē. O sụ g'a kpopyabe Jizosu l'oswebe, bụ iphe dù phē ree.

Aakpɔypyabe Jizosu

l'eli oswebe

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jion 19:17-27)

26 No iya; ephe kpuru Jizosu tūgbushia. Ephe rwua l'uzo bya aworu onye Sayirini, shi ndu-egu phē alwa, epha iya bū Sayimonu. Ephe bo iya oswebe, Jizosu vu sū iya g'o vuru iya; tsoru iya l'azū.

27 Ikpoto igwe oha ono nōdu awu etso phē l'azū mēkpoo ụnwanyi, akwa ékwa; ayo oshi iya. **28** A nonyaa; Jizosu bya aghaa enya lee phē bya asu: “Unwuada Jierúsalemu; unu ta akwashị ékwa mu. Unu kwaa ékwa onwunu mē k'ünwu unu. **29** Kele mboku abya teke ephe a-su: ‘Iphe ehu atsokwanu ụnwanyi, eteke atsū-swee ime; ophu nwa 'eke angu-swee phē era l'okpoma.’ **30** Noo teke oo-dụ phē g'úbvú zee tūpyabe phē domia phē. **31** Lé-a; leanaro g'e meru oshi-oyii; akakakwanu oshi, okponku.”

32 Noo ya; o dükwarupho ụmadzu labo, meru ejio-iphe, a kpū etso iya; eejekwapho apfu-gbukota ephe l'iya. **33** Ephe byarwutaephō l'eka eekuje “Okpokoroko Ishi”; ephe woru iya kpopyabe l'oswebe l'eka ono; waa ndu ejio-iphe labo pho. Onye ophuu l'ekutara; onye ophuu l'ekicha. **34** Jizosu sū: “Nna; guaru phē nvu; kele ephe ta amadu iphe, ephe eme.”

Ephe tūa ido gude kee uwe iya. **35** Igwe oha ono pfugbaaru; ele iya enya. Ndu bu ndu-ishi oha gude iya agba mgbonu asu: “Qodzotaje ndu ozo. G'o dzonaa onwiya; mē o -bürü iya bū Kéreshi obu, shi l'eka Chileke, bū iya bū onye o hotaru.”

36 Ndu ojogu nōdu agbakwaru iya pho mgbonu. Ephe gbarwuta bya anu iya mee-veniga g'o ngua; **37** sū iya: “O -bürü ngu bū Eze ndu Jiu; dzonaa onwongu!”

38 O dūru iphe, e deru pfube l'oswebe ono sū: “Waa Eze ndu Jiu.” E de-ru iya l'opfu Giriku; waa l'opfu Latinu; waa l'opfu Hiburu.

39 Onye lanu lē ndu ono, a kpopyaberu ephe l'iya ono kókwa ya pho onu sū iya: “?Tobudu ngu bū Kéreshi obu? Dzonaa onwongu; dzoo anyibedua.”

40 Onye ophuu gbochia ya onu sū iya: “?Tii tsudu Chileke ebvu; l'a nmaru gée nwoke-a ikpe lanu, bū iya bū ikpe ọnwu? **41** Ikpe k'anyibedua bē dū nhamunha; kele o bū urwu iphe, anyi meru bē anyi erita; obenu lē nwoke-a ta adudu iphe, dū ejí, o meru.” **42** O sū Jizosu: “Jiko nyatakwa mu; mē i -buerupho eze.”

43 Jizosu sū iya: “Gē mu gbuaru ngu iya tororo; ntanu-a bē mu lē ngu a-nōdu l'okpoku Chileke.”

Anwuhu Jizosu

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jion 19:28-30)

44 Enyanwu keerupho l'ishi; nchi jihu l'alị ono. Ekameka gbahukota tsukiribaa jasū l'oke-eswe ügenyashi; **45** kele enyanwu jikputeru; ékwa,

egbobutaje ẹnyá ẹka aagwaje Chileke, nō l'ime eze-ulo Chileke ono gbaephō kē tararaa gbajahū ẹbo. ⁴⁶Jizosu chia mkpu sụ: "Nna; mu yeru ngu Unme mu l'eka." O pfuchaa nno bya atubuhu unme; ọ bürü iya anwuhu.

⁴⁷Onye-ishi ndu ojogu ndu Romu húmaephō iphe, meru nụ; ọ jaahaa Chileke ajaja sụ: "Okpobe-opfu; nwoke-a pfubekwaru-eka-oto!"

⁴⁸Iphe, bukotakpoo ikpoto oha, kuru l'eka ono, byaru ahumā iphe, ada nụ; húmaephō iphe, eme nụ bya egberu ẹka ye l'olu; ebu mkpu; eje ala.

⁴⁹Iphe, bükpoo ndu maru Jizosu ree; je akpaa l'uwanyi, shi l' Gálili tsoru iya; pfuru ụzenya ele iphemiphe ono, l'eme nụ ono.

Elili Jizosu

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jion 19:38-42)

⁵⁰Ọ dürü nwoke, ẹpha iya bụ Jíoséfu; onye shi Arimatiya; l'alị ndu Jiu. Nwoke ono yi l'ogbo-ikpe; bya abürü onye ọma; bürü onye pfuberekoto; ⁵¹onye adudu teke o kwejeru l'ídzu ono, ndu-ikpe chíru ono; yee iphe ono, ẹphe meru ono dù ree. Yebedua elekpoo enya teke Chileke e-goshi l' ya bụ eze. ⁵²Nwoke ono bya ejepu Payileti je arwọ ya g'a haaru iya odzu Jizosu g'e ya lia. ⁵³E mecha; ọ bya eje apazeta odzu ono; gude ẹkwa ọchaa kwaa ya; bya eje elia ya l'ilu, a túru l'ogba mkpuma; ilu, eteke adu-swe onye e lijewaru l'ime iya. ⁵⁴Mbóku ono bụ eswe, echele iya a-bürü eswe-atüta-unme; mbụ mbóku Sabatụ; teme Sabatụ ọbu nödu agbawaa.

⁵⁵Unwanyi ono, ẹphe l' Jizosu shi l' Gálili swíru ono tsokwarupho Jióséfu je. Ẹphe lee ilu ono ẹnya ọhubama; bya ahumakwapho g'e nyeberu odzu iya l'ime ilu ọbu. ⁵⁶Ẹphe lwa bya akwakobe manu, eshi-mkpoo; waa manu ọzogbaa k'ete odzu ono. Ẹphe tütä unme l'eswe Sabatụ, bụ iya bụ iphe, ekemu phë suru g'e meje.

Eshi l'ọnwu teta dzürü ndzụ

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jion 20:1-10)

24 ¹O be l' nchi-abohu mbóku mbụ l'idzu, bụ iya bụ Sonde; ụnwanyi ono gude manu, eshi mkpoo ono, ẹphe kwakoberu g'oo-dụ ono gude jeshia l'ilu Jizosu. ²Noo ya; ẹphe jeshia; e swifuwa mkpuma, e shi gude switchia onu ilu-a. ³Ẹphe bahü l'ime iya; ọphu ẹphe ahumaeđuru odzu Nnajiuphu, bụ Jizosu. ⁴Ẹphe pfuru l'eka ono arị iphe ono; ọ tufu phë ẹhu. A bya l'amarụ; unwoke labo, yeru uwe, egbu nwijinwii pfu-kubewaa phë. ⁵Ndzụ gụhu phë; ẹphe woru iphu kpube l'alị. Unwoke ono sụ phë: "?Bụ gụnu meru g'o gude unu nödu achọ onye nō ndzụ l'eka ndu maa nō?" ⁶"O to noekwa l'eka-a. O tetaakwaru dzürü ndzụ ọzo. Unu nyatakwa iphe, o pfuru unu teke ọ nō l' Gálili. ⁷O suru l' Abubu-Ndiphe bę ee-seru ye l'eka ndu eme iphe-eji. Ẹphe eworu iya pfu-gbua. O -be l' mbóku k'eto iya l' o teta dzürü ndzụ ọzo."

⁸Enya gbarwua phē l'opfu iya ono. ⁹Ephe shi l'ilu ono lwa bya eje akōoru iya ụmadzu iri lē nanụ phō; waa ndu ophuu g'ephe ha. ¹⁰Unwanyi ono bụ Meri kē Magudala; waa Jiowana; waa Meri, bụ ne Jiemusu; waa ụnwanyi ozo, ephe l'ephe swī. O bụru phē koro ndu-ishi-ozи iphe ono. ¹¹Iphe ono dū phē g'o bụ opfu, 'enwedu ishi; ophu ephe ekwedu l'o bụ eviya. ¹²Pjita kwolihu bya agbaru jeshia l'ilu ono. O rwua bya ephureta bya enyoo ime ilu ono. O bülerupho ekwa odzu ono bē ọ húmaru kpúrumu. O dakobé; lashja unuphu. O ji iya ẹnya; mbụ iphe ono, meru nü ono.

Uja, aabø eje l'uzo Emeyosu

(Mak 16:12-13)

¹³Mbóku ono kwaphō gedegede bē ụmadzu ẹbo lē ndu etsoje iya nü swī eje mukpukpu, eekuje Emeyosu. E -shi lē Jierúsalem̄u jasú l'eka ono bụ manyíru esaa. ¹⁴Ephe nōdu epfukpoephō k'iphemiphe ono, mekotaru nü ono. ¹⁵Ephe gudekwadu uja ono abo bya aríkwa iya phō l'obu; Jizosu l'onwiya byapfuta phē; ephe l'iya swíru. ¹⁶E kwechia phē ẹnya; ophu ephe ahübéduru iya ama. ¹⁷O sū phē: “?Bụ egube uja ḡunu bē unu abókpoo tsorū ụzo egube ono?”

Ephe pfuru; kele aphu jiru phē obu. ¹⁸Onye lanu l'umadzu ẹbo ono, epha iya bụ Kulyopasu sū iya: “?Bue ngu phō bụ onye byaru abyabya lē Jierúsalem̄u, 'amadu iphe ono, megbabəru l'eka ono l'idzu-a?”

¹⁹O sū phē: “?Iphe, dū ịdu-agha?”

Ephe sū iya: “Mbụ kē Jizosu; onye Nazaretu, bụ onye mpfuchiru Chileke; onye shi l'iphe, o mekpooru ememe mē opfu, o pfuru l'ọn̄u goshi l'iphu Chileke mē l'iphu ọha g'ike iya habe shii. ²⁰Ndu-ishi uke Chileke mē ndu-ishi anyi phē seru iya nü; a nmaa ya ikpe ọn̄wu bya eworu iya kpópyabe l'oswebe. ²¹Mbụ onye-a, ephe shi ele ẹnya iya l'qo ya a-gbata Ízurèlu-a. A -gufukpokwaaro iphemiphe ono; ntanu-a kweakwaa ujiku ẹto, iphe ono meru. ²²Ophu, ka nü bụru l'uwanyi, gba l'ogbo anyi haru bya epfukpooro 'ama-g'ee-me-iya. Unwanyi ono nmaru ẹwa jee l'ilu ono. ²³Ephe jerwua; ophu ephe ahümäeduru odzu iya. Ephe lwa bya asu l'ephe phuchaaru phua ophulenya; húma ụnwu-ojozi-imigwe, suru phē lē Jizosu dzukwaa ndzü. ²⁴Ndu anyi l'ephe anō haru je l'ilu l'eka ono. Ephe jerwua; o bülerupho g'uwanyi ono pfuru bụ g'o dū; ophu ephe ahümäeduru iya eviya.”

²⁵Jizosu sū phē: “Oo éswè bē ọ bụ unu; unubē ndu ono, akpụ onwunu akpukpu ekweta iphe, ndu mpfuchiru Chileke pfuru ono.” ²⁶?To gbaduru Kéreshi Ọbu g'o jefutaadaa iphe-ehuka ono; tème l'o bahú l'eka e-goshi übvù, Chileke kwabəru iya? ²⁷Jizosu bya eshikpoephō l'iphe, bükota ekwo Mósisu mē ekwo ndu mpfuchiru Chileke; towashiaru phē iphe, ederu l'ekwo-opfu Chileke k'ehu iya ono nanu nanu.

²⁸Mkpukpu, ephe eje zajee phē phō ntse; o meahaa umere g'o ghata aghata tüğbabaa. ²⁹Ephe sede iya sū iya: “Byanu g'anyi je akwaa; lē nchi ejihuwaaw;

tēme mbōku bvūwaa.” O tsoru phē bahū g'ephe je akwaa. ³⁰Noo ya; ephe rijeephō nri; o bya ewota buredi ono bya ekele Chileke ekele; bya awaa ya; bya eworū nū phē. ³¹Enya sahū phē. Ephe gbe teke ono hūbe iya ama. O phuhū; ophū ephe ahūmaeduru iya. ³²Ephe wata epfuru nwibē phē sū: “?O kwa lī marū lō shi elwu anyi l'obu teke ono, o shi abō ụja eyeru anyi l'uzo ono; atūru anyi iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke poopoo.”

³³Ephe kwolihuékwaphe teke ono teke ono; gbaphu azū lē Jierúsalemū. Ephe jeshia; ụmadzu iri lē nanū ono nökobewaa l'eka lanū; waa ndu ephe l'ephe nō.

³⁴A sū phē lē Nnajiuphu tetaakwaru eviya; lē Sayimoru hūmakwaru iya.

³⁵Ephebedua bya akōo iphe, meru l'uzo; kōo g'ephe gude hūbe iya ama teke o warū buredi.

Jizosu egoshi ndu etsoje

iya nū onwiya

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jion 20:19-23; Ndu 1:6-8)

³⁶Ephe gudekwadua epfu nno; Jizosu pfūwaru l'echilabō phē bya asū phē: “G'ehu dūkwa unu gu.”

³⁷Ephe lwū-bilihi; meji tofū phē. Ephe dobesu l'qo maa. ³⁸O sū phē: “?Bū gūnu bē ndzū iya agu unu? ?Bū gunu meru iphe, unu abo obu əbo?” ³⁹“Unu hūma əka mu mē əkpa mu. Unu hūma l'qo bū-a mbēdua gedegede. Unu woru mu l'eka hūma; kele maa te enwedu anū-ehu waa əkpu g'unu ele lē mu nweru-a.”

⁴⁰O pfuchaa nno bya egoshi phē əka iya; waa əkpa iya. ⁴¹Ehu-utso; waa biri-biri, o dū phē mee ophū ephe eke akwatadu kweta əkpobe ekweta. O sūwaa phē: “?O dūru iphe, eeri eriri, unu nweru l'eka-a gē mu ria?” ⁴²Ephe bya anū iya owuriwo ema waa əbakala manū-enwu. ⁴³O nata iya nōdu phē l'iphu l'eka ono taa ya.

⁴⁴O sū phē: “Iphe-a būkotakpoephe iphe, mu pfuru unu teke mu l'unu no; sū unu l'iphemiphe, e deru dekuta mu l'ekwo ekemu Mōsisu mē kē ndu mpfuchiru Chileke; waa l'ekwo-ebvu bē vūkotaje g'e deru iya.”

⁴⁵O bya anwūsaas phē egomunggo g'iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke edoo phē enya. ⁴⁶O sū phē: “E deru sū lē Kéreshi jefūtaje iphe-əhuka nwūhi; o -be lē mbōku k'eto l'o teta dzūru ndzū. ⁴⁷Bya asū l'ee-gude əpha iya raa lē Chileke a-gūru nemadzū nvū l'iphe-eji; mē izimanū -lwa onye obu azū. Ee-shi lē Jierúsalemū gude əpha iya ono radzuru l'əhamoha lē mgboko mgburugburu. ⁴⁸O būru unu e-pfuru ndu ozo k'iphe-a, unu hūmaru-a. ⁴⁹Unu hūma lē mu e-zilataru unu iphe ono, Nna mu kweru unu ukwe iya ono. Unu nōdukwa lē Jierúsalemū l'eka-a jasū teke Chileke e-gude ike, shi l'imigwe nūa unu anūnū; unu anata ike, shi l'imigwe bya.”

Jizosu alapfu Chileke l'imigwe

(Mak 16:19-20; Ndu 1:9-11)

⁵⁰Noo ya; Jizosu bya eduru phē jasū lē Betani; bya apalia əka iya eli gōahaaru phē ənu-əma. ⁵¹O gude phē agorū ənu-əma ono bya ahaa phē.

Chileke kulia ya kuba l'imigwe. ⁵²Ephebaarü iya ejabya alaphushia azu
lę Jierúsalemü. Ehu nođu atso phe ntümatu. ⁵³Ephe je anqahaa mkpuru-
mkpuru l'eze-ulo Chileke; ekele Chileke ekele.